

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Diplomová práce

**Přihlášky pohledávek a jiné způsoby uplatňování pohledávek v
konkursním řízení**

Mgr. Michael Novotný

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Mgr. Michael NOVOTNÝ**
Osobní číslo: **R19M0288P**
Studijní program: **M0421A220004 Právo a právní věda**
Téma práce: **Přihlášky pohledávek a jiné způsoby uplatňování pohledávek v konkursním řízení**
Zadávající katedra: **Katedra obchodního práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Historie konkursního řízení
3. Obecně k přihláškám pohledávek
4. Přezkoumání přihlášek insolvenčním správcem
5. Popření přihlášek insolvenčním správcem
6. Náhrada nákladů v řízení ve sporu o pravost, výši nebo pořadí
7. Jiné způsoby uplatňování pohledávek
8. Závěr

Rozsah diplomové práce:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- viz příloha

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. et Mgr. Silvie Anderlová

Katedra finančního práva a národního hospodářství

Datum zadání diplomové práce:

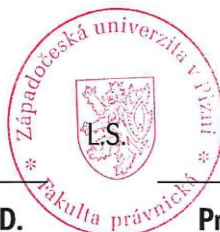
11. března 2023

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2024

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 4. září 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Příhlášky pohledávek a jiné způsoby uplatňování pohledávek v konkursním řízení vypracoval samostatně, a to pouze za použití literatury a pramenů v ní uvedených.

V Plzni dne 21. 2. 2024

_____ Michael Novotný

Poděkování

Nejdříve bych rád poděkoval vedoucí mé diplomové práce JUDr. et Mgr. Silvii Anderlové za podnětné rady a odbornou pomoc, kterou mi poskytovala při zpracování mé diplomové práce, a za čas, který mi věnovala. Rád bych také poděkoval své rodině, která mě při vytváření této práce podpořila a bez jejichž pomoci by nebylo možné tuto práci dokončit.

Obsah

1. Úvod	1
2. Historie konkursního řízení	2
2.1 Římské konkursní právo	2
2.1.1 Lex doudecim tabularum	3
2.1.2 Lex Poetelia Papiria de nexis	4
2.1.3 Lex Iulia de cessione bonorum	4
2.1.4 Justiniánská úprava a Codex Theodesianus	5
2.1.5 Krátký exkurz k nařikatelnosti právního jednání dlužníka	7
2.2 Konkursní právo za období feudalismu na českém území	8
2.2.1 Počátky konkursního práva na českém území	8
2.2.2 Vrchol konkursního práva a jeho osamostatnění	10
2.2.3 První kodifikace konkursního práva	10
2.3 Konkursní právo po roce 1848	10
2.3.1 Konkursní právo Habsburské monarchie	11
2.3.2 Konkursní právo v Československu	11
2.3.3 Konkursní právo po roce 1948	12
2.3.4 Konkursní právo od 1. 10. 1991	12
2.3.5 Nové konkursní právo a insolvenční zákon	13
3. Obecně k přihláškám pohledávek	15
3.1 Přihláška pohledávky jako procesní úkon	15
3.2 Obecně o pohledávce	17
3.3 Význam času pro podání přihlášky	17
3.3.1 Obecné období pro podání přihlášky	18
3.3.2 Zvláštní období pro podání přihlášky	21
3.3.3 Krátký exkurz do lhůty pro podání přihlášky ve SRN	25
3.4 Forma přihlášky pohledávky	25

3.5 Náležitosti přihlášky pohledávky	26
3.5.1 Obligaturní náležitosti přihlášky pohledávky.....	27
3.5.2 Fakultativní náležitosti přihlášky pohledávky	30
3.6 Přihláška pohledávky splatné a nesplatné	33
3.7 Přihláška pohledávky peněžité a nepeněžité	34
3.8 Přihláška podmíněné pohledávky	36
3.9 Zpětvzetí přihlášené pohledávky a zánik pohledávky	38
3.10 Rozhodnutí o odmítnutí přihlášky pohledávky	42
3.11 Fikční pohledávky, na které se hledí jako na přihlášené	43
3.12 Přílohy přihlášky pohledávky	45
3.12.1 Čestné prohlášení věřitele.....	45
3.12.2 Doložení vykonatelnosti pohledávky	47
4. Přezkoumání přihlášek insolvenčním správcem	50
4.1 Primární a formální kontrola prováděná insolvenčním soudem.....	50
4.2 Sekundární kontrola prováděná insolvenčním správcem	52
4.2.1 Formální vady přihlášky	53
4.2.2 Vady příloh přihlášky.....	55
4.2.3 Věcný přezkum přihlášené pohledávky	57
4.3 Přezkumné jednání	58
4.3.1 Termín a místo přezkumného jednání	59
4.3.2 Průběh přezkumného jednání	60
5. Popření přihlášených pohledávek insolvenčním správcem	62
5.1 Náležitosti popěrného úkonu	63
5.2 Popření pravosti pohledávky	64
5.3 Popření výše pohledávky.....	66
5.4 Popření pořadí pohledávky	67
5.5 Popření nevykonatelné a vykonatelné pohledávky	70

6. Náhrada nákladů v řízení ve sporu o pravost, výši nebo pořadí.....	72
7. Jiné způsoby uplatňování pohledávek	77
7.1 Uplatňování přednostních pohledávek	77
7.2 Uplatňování pohledávek zajištěnými věřiteli	78
8. Závěr.....	79
Resumé	80
Seznam použité literatury	81
Judikatura	84

Seznam použitých zkratek

InsPod	Vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona
InsZ	Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
LegVTrČ	Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ZOIS	Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích
ZŘS	Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

1. Úvod

Cílem této práce je popsat a zhodnotit cestu pohledávky insolvenčního věřitele v rámci konkursního řízení. V první části se budu zabývat historickými souvislostmi konkursního řízení, když přes obecnou část týkající se přihlášek pohledávek se postupně propracuji k části, ve které se budu zabývat jejich přezkumem. V přezkumné části, ve které je insolvenční správce vedle insolvenčního soudu subjektem, který nejvíce ovlivňuje přihlášenou pohledávku, se musím nutně zastavit u popěrných úkonů. Vzhledem k tomu, že rozsah této práce nebude dovolovat věnovat se stejnou měrou popěrným úkonům insolvenčního správce i popěrným úkonům ostatních insolvenčních věřitelů, bude nutné zúžit uvedené téma na popěrné úkony realizované insolvenčním správcem v konkursním řízení. Popěrné úkony a veškeré ostatní body této práce budou vyčerpány v souladu se zásadami pro vypracování této práce, kde budou systematicky rozebírány v rámci jednotlivých kapitol. Závěrem z důvodu toho, že se téma náhrady nákladů v řízení ve sporu o pravost, výši nebo pořadí přihlášené pohledávky zjevně dotýká činností insolvenčního správce a zároveň majetkové podstaty samotné, zařadím tuto kapitolu pro její nezbytnost do této práce. Ze stejných důvodů se musím dotknout i jiných způsobů uplatňování pohledávek v konkursním řízení, když nelze přehlížet, že pohledávky, které jsou uspokojované v konkursním řízení, nejsou jen pohledávky, které se přihlašují pomocí závazného formuláře Ministerstva spravedlnosti, ale vztahují se na ně jiné lhůty pro jejich uplatnění. Veškeré kapitoly uvedené diplomové práce budou vycházet z odborné literatury, která bude podpořena případně konfrontována s judikaturní činností soudů, a nebudou ani přehlíženy odborné články vztahující se k tomuto tématu.

2. Historie konkursního řízení

Počátky konkursního řízení můžeme datovat k období starověkého Říma, které jej rozděluje do pěti základních období, které charakterizují jeho největší rozvoj. Jeho vývoj pokračuje obdobím feudalismu, kde jsou zaznamenány počátky konkursního práva na českém území, dále jeho první kodifikací a pokračujíc v habsburské monarchii po roce 1848. Po uvedených obdobích se budu v krátkosti věnovat konkursnímu řízení po roce 1948 a budu pokračovat až k aktuální právní úpravě. S ohledem na téma práce, jejímž předmětem jsou přihlášky pohledávek a jiné způsoby uplatňování pohledávek v konkursním řízení, bude v historické části práce kladen důraz na toto téma práce.

2.1 Římské konkursní právo

Concursus creditorum neboli konkurs již ve svých počátcích ve starověkém Římě představoval souběh věřitelů, jež se realizuje přihlašованиеm jejich pohledávek a následným uspokojením těchto věřitelů z konkursní podstaty. Římské konkursní právo nebylo ve starověkém Římě komplexně upraveno, ale jeho materie byla z části uspořádána v procesním právu, vlastnickém právu a praetorských interdikttech. Uvedené uspořádání ve starověkém Římě, tak právně upravovalo, zejména konkurs bonorum, konkurs in iure cessio, postavení věřitelů a jejich přednostních pohledávek, prodej majetku, rozdělení výtěžku a taktéž naříkatelnost právního jednání.¹

Jak jsem již zmiňoval v úvodu, tak konkurs, respektive úpadkové právo bylo ve starověkém Římě členěno do pěti časových období, když první období je nedílně spojeno s Lex doudecim tabularum, druhé období s lex Poetelia Papiria de nexis, třetí období je upraveno lex Iulia de cessione bonorum, čtvrté období s Justiánskou úpravou a poslední páté období s Codex Theodesianus.²

¹ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 9.

² SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 9.

2.1.1 Lex doudecim tabularum

Lex doudecim tabularum reguluje právní vztahy osobního ručení mezi věřitelem a dlužníkem, kde dlužníková odpovědnost za dluh je dána jeho osobou a de facto jeho životem. Pater familias (otec rodiny) ručil taktéž rodinným majetkem, ale i dalšími osobami, které mu podléhaly.³ Podle Zákona XII desek byl dlužník povinen do 30 dnů dluh zaplatit a pokud tak neučinil, měl být předveden před soud. Když dlužník dluh neuhradil ve lhůtě uvedené v předchozí větě a nikdo se za něj na soudu nezaručil, byl předán do domácího vězení věřiteli na 60 dnů. Dlužník byl následně po tři po sobě jdoucí trhové dny předváděn před praetora, když věřitel veřejně vyhlášoval dlužnou částku dlužníka, a pokud ani při posledním trhovém dnu dluh za dlužníka nikdo nezaplatil, mohl být dlužník prodán do otroctví nebo odsouzen k smrti.⁴

Z uvedeného lze soudit, že uvedená právní úprava neupravovala toliko obecně konkursní řízení dlužníka, tak jak jej známe ze současné právní úpravy, ale stanovovala pouze postup, který lze nazvat spíše exekučním řízením. Až deska III, 3-5 Zákona dvanácti desek ve svém posledním ustanovení reguluje způsob tzv. „rozsekání na části“, které se může vykládat, jako rozsápání dlužníka věřitelem nebo jako poměrné rozdělení výtěžku z prodeje majetku dlužníka mezi jednotlivé věřitele.⁵ Ze zákona dvanácti desek nelze říci, že by tento zákon nějak upravoval přihlášky pohledávek věřitelů za dlužníkem, když však můžeme říci, že mnohost věřitelů a jejich poměrné uspokojení z výtěžku, dnes odpovídá (i když ne zcela) dikci § 244 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona⁶. I když nelze jednoznačně říci, že by se v celé šíři současné zásady insolvenčního potažmo konkursního řízení slučovaly s principy exekučního řízení v Zákoně dvanácti desek, nemůžeme zcela odmítnout institucionální vliv římského práva.⁷

³ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 9.

⁴ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 13-18.

⁵ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 13.

⁶ Konkurs je způsob řešení úpadku spočívající v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů zásadně poměrně uspokojeny z výnosu zpeněžení majetkové podstaty s tím, že neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají, pokud zákon nestanoví jinak.

⁷ URFUS, Valentin. *Vznik a počátky konkursního práva v Čechách*. Praha: Československá akademie věd, 1960. s. 5.

2.1.2 Lex Poetelia Papiria de nexis

Lex Poetelia Papiria de nexis přinesl pozitivní změnu pro dlužníka, když zrušil v roce 326 př.n.l. osobní exekuci dlužníka v podobě nemožnosti prodeje dlužníka do otroctví, stejně tak i zrušil domácí vězení nebo držení dlužníka v poutech. Byla pouze ponechána možnost dlužníka si svůj dluh u věřitele odpracovat, když se tím dlužník ocitl v pozici in servorum loco. Tedy proběhla změna z osobní exekuce na exekuci majetkovou, když však dlužník, který nesplnil své závazky byl v exekuci postižen na cti, což pro něj znamenalo, že nemohl činit některá právní jednání (svědčit u soudu, pořídit závěť nebo být jmenován poručníkem aj.).⁸ Uvedený zákon nijak více nerozvádí přihlašování pohledávek věřitelů nebo jejich uplatňování, ale především sledoval změnu postavení dlužníka, respektive způsob provedení exekuce.

2.1.3 Lex Iulia de cessione bonorum

Lex Iulia de cessione bonorum byl zákon z roku 17 př.n.l., který změnil soudní řízení, když zavedl možnost řešení insolventnosti dlužníka, který se do insolventnosti dostal nezaviněně například požárem, povodní apod. Dané řízení zahajoval sám insolventní dlužník, a to žádostí praetorovi, jejímž obsahem bylo vzdání se majetku ve prospěch věřitelů. Uvedené řízení na rozdíl od předchozí úpravy neznamenovalo ztrátu cti, což znamenalo zásadní výhodu pro dlužníka, když mohl činit veškerá právní jednání.⁹ Dlužník měl navíc v uvedeném případě i tzv. beneficium competentiae neboli zachování životního minima.¹⁰ Je nezbytné říci, že institut podání žádosti dlužníka adresovaná prétorovi ve smyslu vzdání se majetku z důvodu nezaviněné insolventnosti dlužníka můžeme dnes srovnávat s podáním insolvenčního návrhu dlužníkem za současného návrhu na povolení oddlužení ve smyslu § 389 a násl. zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona. Na rozdíl od současnosti však nebyly požadovány po dlužníkovi kvalifikační předpoklady na vzdělání nebo povinné zastoupení dle § 390a odst. 1, 2 písm. a) a b) zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona, ani žádné další podmínky. Jediná podmínka kromě obecných předpokladů týkající se právního jednání byla

⁸ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 15.

⁹ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 16.

¹⁰ KINCL, Jaromír, Michal SKŘEJPEK a Valentin URFUS. *Římské právo*. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-031-1. s. 132.

ve starověkém Římě, aby se jednalo o insolventnost nezaviněnou, k čemuž bych ohledně současné právní úpravy, jako nejbližše obsahově podobnou část přiřadil část zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona, upravující nepoctivý záměr dlužníka.¹¹ S ohledem na podmínky oddlužení podle současné právní úpravy a bohaté judikatury soudů¹², lze uzavřít, že u nepoctivého záměru v oddlužení postačí jeho důvodný předpoklad¹³, jež je definován normou s relativně neurčitou hypotézou, jež v sobě zahrnuje obsahově širší penzum případů, pro které by byl případný návrh na povolení oddlužení soudem zamítnut, než kdybychom vycházeli pouze s insolventností nezaviněné, jak tomu je v lex Iulia de cessione bonorum. Jsem přesvědčen, že i nezaviněnou insolventností dlužníka může být sledován nepoctivý záměr.

2.1.4 Justiniánská úprava a Codex Theodesianus

Justiniánská úprava konkursu po hmotněprávní, ale i procesněprávní stránce je řešena v justiniánských Digestech. V knize 42. Justiniánská Digesta stanovují, že věřitelem je osoba, která je oprávněna si na základě žaloby vynutit určitá plnění, a naopak dlužník je osoba, která je povinna tento závazek druhé straně splnit.¹⁴

Podle Justiniánské úpravy platí, že věřitel je oprávněn se domáhat svého plnění v případě, že dlužník svůj závazek nesplní. Z důvodu, aby nedocházelo ke svémocnému a protiprávnímu jednání věřitele, je zapotřebí, aby bylo zahájeno vykonávací řízení, neboli zahájen konkurs na majetek dlužníka. V případě, že nebyl dluh dlužníka příliš vysoký, byla provedena exekuce na věci dlužníka – singulární sukcese. Pokud však byl dluh dlužníka v takové výši, že musel být prodán celý jeho majetek, byli věřitelé uvedeni do držby majetku dlužníka a bylo vše řešeno konkursem. Základem konkursního řízení je mnohost věřitelů, kteří jsou uvedeni v držbu majetku dlužníka a uspokojují své pohledávky prodejem majetku dlužníka. Defraudator (dlužník) musí tento prodej jeho majetku strpět,

¹¹ § 395 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

¹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2019, sp. zn. 29 NSČR 41/2017, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2014, sen. zn. 29 NSČR 8/2012, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2021, sp. zn. 29 NSČR 63/2020.

¹³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2019, sp. zn. 29 NSČR 41/2017.

¹⁴ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 16-17.

když jej věřitelé dlužníka prodávají tomu, kdo nabídl nejvyšší cenu. Majetek je zde zpeněžován po částech na rozdíl od klasického období, kde se zpeněžoval, jako celek.¹⁵ Nový postup v rámci konkursu, zavedl praetor Rutilius a nazýval se *missionem in possessionem rei servande causu*. Řízení bylo zahájeno vyhláškou tzv. *proscriptione bonorum*, kde jejím obsahem byla výzva věřitelů, kteří si požádali o *missio in possessionem*, tj. o uvedení věřitelů do detence majetku dlužníka se záměrem uspokojit vlastní pohledávky.¹⁶ Okamžikem, kdy byla veřejná vyhláška o majetku dlužníka vyhlášena, stával se dlužník dlužníkem bez cti, když jedinou výjimkou, kdy čest neztrácel bylo, pokud řízení u praetora zahajoval sám dlužník a do insolventnosti se dostal nezaviněně.¹⁷ Zároveň vydání veřejné vyhlášky o majetku mělo za následek povinnosti věřitelů, že zpeněžovat majetek dlužníka mohou věřitelé pouze společným postupem a z výtěžku zpeněžení mohou uspokojovat svoje pohledávky pouze stejným procentem. Praetor nebo správce provincie poté, s většinovým souhlasem věřitelů, kteří tvořili konsilium, dosadil správce majetku dlužníka. Do majetku dlužníka patřila pouze jeho aktiva, a nikoliv majetek třetích osob, kteří měli případně možnost podat žalobu na vyjmutí věci.^{18 19}

Římské konkursní právo v tomto období rozlišovalo pohledávky věřitelů na ty, které jsou privilegované a které nikoliv. Privilegované pohledávky jsou kauzální – *privilegium causae* nebo osobní – *privilegium personae*. Privilegovanými pohledávkami byly například pohledávky císaře, pohledávky fisku, výlohy nemoci a právo poručníků na výplatu pohledávek. Tyto pohledávky se uspokojovaly přednostně a v plné výši, ale stejně jako neprivilegované se musely přihlásit. Specifickou skupinou byli věřitelé tzv. *separatisté ex iure domini*, kteří měli pohledávky zajištěné zástavním právem, když předmětem zástavního práva byla určitá část majetku dlužníka v konkursu. Takový věřitel se zástavním právem nemusel svoji pohledávku vůbec přihlásit, ale jen žádal o vyloučení předmětu zástavy z konkursu, které udílí *ex decreto* pouze praetor. Je

¹⁵ KINCL, Jaromír, Michal SKŘEJPEK a Valentin URFUS. *Římské právo*. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-031-1. s. 131.

¹⁶ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 18-20.

¹⁷ KINCL, Jaromír, Michal SKŘEJPEK a Valentin URFUS. *Římské právo*. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-031-1. s. 130.

¹⁸ KINCL, Jaromír, Michal SKŘEJPEK a Valentin URFUS. *Římské právo*. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-031-1. s. 131.

¹⁹ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 20-21.

nutné sdělit, že pořadí pro uspokojení pohledávek bylo v uvedeném období takové, že se jako první uspokojovala pohledávka fisku a dále pak sestupně, výlohy na pohřeb a náklady na léčení, nevyplacená mzda námezdních dělníků, pohledávky, které byly zastaveny privilegovaným zástavním právem, ostatní pohledávky zajištěné zástavním právem a na závěr obyčejné pohledávky.^{20 21}

2.1.5 Krátký exkurz k naříkatelnosti právního jednání dlužníka

Naříkatelnost právního jednání neboli *alientatio in fraudem creditorum* je právní institut, který bychom mohli přirovnat k dnešnímu právu insolvenčního správce podat odpůřčí žalobu dle § 235-243 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona. Zásadním rozdílem však zůstává, že ve starověkém Římě takovou odporovatelnost jednání dlužníka mohli napadnout pouze věřitelé dlužníka, kteří byli poškozeni jednáním dlužníka v konkursu, a dosáhnout tím neúčinnosti právního jednání. Na rozdíl od současné právní úpravy dle zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona, kde je jediným oprávněným (aktivně legitimovaným) podat odpůřčí žalobu insolvenční správce, tak ve starověkém Římě správce majetku nebo jiná osoba, co spravuje majetek dlužníka v konkursu, toto právo neměla. U naříkatelnosti právního jednání bylo stanoveno, že po vydání vyhlášky o zahájení konkursu zůstává dispoziční právo s majetkem dlužníkovi, avšak jakékoliv *zcizovací* právo dlužníka nemělo právní účinky. Stejně tak nemělo právní jednání dlužníka právní účinky, které učinil dlužník před vyhlášením konkursu s úmyslem poškodit věřitele. Mezi jednání, kterými poškozoval dlužník věřitele (*fraus creditorum*) bylo jednání dlužníka, jak *omisivní*, tak i *komisivní*, které zmenšovalo majetkovou podstatu dlužníka a mělo tedy za následek menší uspokojení věřitelů. Jednalo se zejména o právní jednání dlužníka spočívající v zániku služebnosti nevykonáváním, nedostavením se k soudu, nepodáním žaloby k ochraně práva ve lhůtě, apod. Ochrany se věřitelé domáhali před *praetorem*, jež poskytl žalobu proti jednání dlužníka, když výsledkem byl zákaz *zcizování* majetku, které mělo za následek poškození věřitelů. Výjimku tvoří zásada *nabytých práv v dobré víře*, když nelze danou

²⁰ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 22-24.

²¹ KINCL, Jaromír, Michal SKŘEJPEK a Valentin URFUS. *Římské právo*. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnícké učebnice. ISBN 80-7179-031-1. s. 131.

praetorskou žalobu použít proti tomu, kdo získal majetek od dlužníka a nevěděl, že je v konkursu.²²

2.2 Konkursní právo za období feudalismu na českém území

Počátky konkursního řízení za feudalismu musíme místně přiřadit k italským městům, kde probíhal poměrně čilý obchodní ruch, jež měl pochopitelně i za následek, že zde bylo velké množství neuhrazených závazků. V rámci Itálie se konkursní řízení rozšířilo do Německa, kde se konkursní právo vyvinulo ze saského arestačního protestu a začalo vznikat samostatné konkursní řízení.

2.2.1 Počátky konkursního práva na českém území

Jeho počátky na českém území můžeme datovat k třicátým letům 17. století, když lze poznamenat, že se jednalo zejména o zemské právo, jež bylo vytvořeno za účelem vypořádání dlužnických vztahů tehdejší šlechty v rámci pozůstalostního řízení.²³ Zásadnějším počinem vedoucím k samostatnosti konkursního řízení je rok 1637, kdy byly vydány dva legislativní akty. *Císařský preskript z 29. srpna 1637* a *místodržitelský patent z 23. listopadu 1637*, který realizoval uvedený reskript a byl iniciativou zemských úředníků, kteří měli mimo jiné pravomoc projednávat předlužené pozůstalosti. Počátky procesu přihlašování pohledávek v konkursním řízení můžeme spatřovat v uvedených listinách z roku 1637, které stanovovaly, aby si věřitelé, po veřejné úřední výzvě, která byla omezena propadnou (prekluzivní) lhůtu, přihlásili svoje nároky za dlužníkem, respektive za předluženou pozůstalostí ke konkursnímu projednání. V rámci uvedeného konkursního pozůstalostního řízení byly zavedeny i nové kvaterny konkrétně *Kvatern nové krídy zelený od léta 1638*, kde byly zapisovány patenty, jimiž byly vyhlášovány úřední vyhlášky o zahájení konkursního řízení.²⁴ V souvislosti se současnou právní úpravou považují za nutné zmínit, že nejen současné konkursní právo historicky navazuje na legislativní akty z roku 1637, ale

²² SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 24-25.

²³ URFUS, Valentin. *Vznik a počátky konkursního práva v Čechách*. Praha: Československá akademie věd, 1960. s. 12.

²⁴ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 28-29.

i současná likvidace pozůstalosti obsažená v zákoně č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále též „ZŘS“) má obdobný procesní postup. Jedná se zejména o ustanovení Hlavy III. díl 4 ZŘS, kde je upraveno, že soud může nařídit likvidaci pozůstalosti ve veřejném zájmu i bez návrhu, pokud by mohla být likvidace nařízena k návrhu některé z osob oprávněných, tj. za podmínek § 195 odst. 1 písm. a) až d) ZŘS. Subjektivně legitimovaní (oprávnění) k návrhu na likvidaci pozůstalosti dle ZŘS jsou dědici, stát nebo věřitelé (za splnění dalších specifických podmínek v § 195 odst. 1 ZŘS), když stejně jako v uvedených dokumentech z roku 1637²⁵ je uvedeno, že na podnět osob oprávněných (příbuzní, z dědického nápadu jinak oprávněné osoby, věřitelé) bude zahájeno konkursní řízení pro předlužení pozůstalosti.²⁶ Obdobně jako v dokumentech z roku 1637, kde je upravena veřejná úřední výzva věřitelům, s prekluzivní lhůtou, lze mimo konkursní řízení odkázat znovu na úpravu ZŘS konkrétně na § 196 odst. 4: *„Usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti se vyvěsí v den, kdy bylo vydáno, na úřední desce soudu, u něhož probíhá řízení o pozůstalosti; v odůvodněných případech může být usnesení zveřejněno též prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků.“*, kde ve spojení s § 196 odst. 2 písm. a) a b) ZŘS je v usnesení pozůstalostního soudu uvedena výzva věřitelům zůstavitele, aby přihlásili své pohledávky v prekluzivní lhůtě, která nesmí být kratší než 3 měsíce od právní moci usnesení. Součástí uvedeného usnesení pozůstalostního soudu dle ZŘS je stejně jako u Císařského preskriptu z 29. srpna 1637 a místodržitelského patentu z 23. listopadu 1637 poučení, že se k přihláškám, které nebudou řádné a včasné nepřihlíží a že zanikají dnem skončení likvidace²⁷, jedná se de iure o poučení, jaké právní následky jsou spojené s neuplatněným přihláškou v prekluzivní lhůtě.²⁸ Dokumenty z roku 1637 určovaly pouze, kde si mají věřitelé své nároky přihlašovat, ale nějaké zvláštní požadavky na přihlášku nároku nestanovovaly, vyjma jediné a to, aby věřitel prokázal své právo.²⁹

²⁵ Císařský preskript z 29. srpna 1637 a místodržitelský patent z 23. listopadu 1637.

²⁶ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 29.

²⁷ § 276 odst. 2 a § 277 ZŘS.

²⁸ SVOBODA, Karel. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-788-0. s. 448-451.

²⁹ URFUS, Valentin. *Vznik a počátky konkursního práva v Čechách*. Praha: Československá akademie věd, 1960. s. 19.

2.2.2 Vrchol konkursního práva a jeho osamostatnění

V rámci uvedeného vývoje konkursního řízení za feudalismu je nutné říci, že vrcholem bylo v roce 1640 vydání *Deklaratorií* a *Novell*. *Novelly* jsou s ohledem na její zvláštní část věnující se právě konkursnímu řízení považovány za první český konkursní řád. Dle *Novell* soud po vyhlášení konkursu zkoumal přihlášky věřitelů a po jejich přezkumu vydal rozsudek, kde určoval, jak budou věřitelé uspokojeni. *Novelly* již upravovaly různé druhy pohledávek, když se nejdřív uspokojovaly privilegované pohledávky, následně hypotekární a na konec ostatní věřitelé. Ostatní věřitelé se však uspokojovali v pořadí, v jakém se přihlásili, nikoliv poměrně, jak je to stanoveno obecně v současné právní úpravě zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona (dále též „InsZ“).³⁰

2.2.3 První kodifikace konkursního práva

Kodifikace byla uzavřena v josefínském konkursním řádu z roku 1781, který převzal pravidla a obecné zásady stanovené v *Deklaratoriích* a *Novellách* ve spojení s reskriptem z roku 1750 a reskriptem z 26. června 1751. Kodifikace na rozdíl od předchozích úprav poprvé upravovala, že přihláška pohledávek má mít formu žaloby, kde mělo být kromě obecných náležitostí uvedeno, do které třídy věřitelova pohledávka spadá. Je nutné říci, že věřitelé zde byli rozděleni do dvou skupin, a to na vindikanty a ty věřitele, kteří po vyhlášení konkursu něco vynaložili, a druhou skupinu ostatních věřitelů, která se dále dělila na šest tříd. Na rozdíl od současné právní úpravy lze poukázat na to, že konkurs nebyl ukončen zpeněžením majetku a jeho rozdělením mezi věřitele, ale trval, dokud nebyly uspokojeny v plné výši pohledávky všech přihlášených věřitelů.³¹

2.3 Konkursní právo po roce 1848

Po roce 1848 se josefínský konkursní řád z roku 1781 ukázal jako poměrně zdlouhavý a nákladný, a proto se začalo pracovat na změnách konkursního práva. Pokud pomineme vydání provizorního konkursního řádu pro uherské země z roku 1853, tak za zmínku stojí až konkursní řád z 25. prosince 1868 č. 1/1869 ř.z, který

³⁰ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 29.

³¹ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 33.

byl však pro svoji nedokonalost novelizován císařským nařízením č. 337/1914 ř.z. Novelizace kromě reformy konkursu zavedla vedle samostatný vyrovnávací řád, jež upravoval vyrovnání mimo konkurs. Následně byl z důvodu vzniku Československa převzat recepční normou uvedený konkursní a vyrovnávací řád a staly se tak společnou součástí československého právního řádu.³²

2.3.1 Konkursní právo Habsburské monarchie

Jak bylo již zmíněno za Habsburské monarchie byl v platnosti konkursní řád z 25. prosince 1868 č. 1/1869 ř.z. Rozdělení do skupin a tříd bylo obdobné, jako v josefínském konkursním řádu z roku 1781 a bylo postaveno na zásadě *par conditio creditorum*. Dispoziční oprávnění k majetku dlužníka měl jeden správce podstaty nebo více správců podstaty (když však tento společný výkon správy byl pozdější právní úpravou zrušen), byl obligatorní věřitelský výbor a řízení jako takové se rozpadlo na dvě části. První část řízení byla zahajovací, v rámci které se zjišťovalo, zda byly naplněny podmínky konkursu a pokud ano, konkurs se vyhlásil. Druhou částí bylo vlastní konkursní řízení, které již nebylo rozděleno do jednotlivých částí, ale tvořilo jeden celek. Vzhledem ke kritickým hlasům proběhla po začátku první světové války novelizace císařským nařízením č. 337/1914 ř.z.³³

2.3.2 Konkursní právo v Československu

Po rozpadu Rakouska-Uherska Československo na základě recepční normy převzalo právní předpisy Rakouska-Uherska ohledně konkursu a vyrovnání, když tyto předpisy zůstaly v platnosti až do roku 1931. Následně byl dne 1. května 1931 vyhlášen zákon č. 64/1931 Sb., který doplňoval vládní nařízení. Zákon č. 64/1931 Sb., stanovoval, že konkursní podstata je úpadcův majetek, ze kterého se uspokojí nároky věřitelů, čímž se mu podařilo sjednotit konkursní a vyrovnávací řízení.³⁴

³² SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 36.

³³ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 35-36.

³⁴ § 3 odst. 1 až 3 zákona č. 64/1931 Sb., kterým se vydávají řády konkursní, vyrovnávací a odpůrcí.

2.3.3 Konkursní právo po roce 1948

Konkursní právo po roce 1948 bylo s ohledem na celospolečenské změny, který vedly k postupné likvidaci soukromého vlastnictví, upraveno v souladu s ideou vládní garnitury. Původní právní úprava přestala platit v roce 1950 a „nahradila“ ji právní úprava zákona č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád), který přinesl institut exekuční likvidace, jejímž obsahem byl prodej veškerého majetku dlužníka. Na to následovala změna v roce 1963, která zrušila i exekuční likvidaci majetku a konkursní právo fakticky zaniklo.³⁵

2.3.4 Konkursní právo od 1. 10. 1991

Návrat ke konkursnímu právu byl způsoben celospolečenskou změnou, která byla promítnuta zákonem č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, jež nabyl účinnosti 1. října 1991. Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání byl poté poprvé novelizován zákonem č. 471/1192 Sb., s účinností ke dni 22. 10. 1992 načež do roku 2007 byl dále novelizován celkem šestadvacetkrát (26) ve formě zákona a třikrát nálezy Ústavního soudu České republiky^{36,37} V rámci uvedených novel doznala změna i úprava přihlášek pohledávek, když do doby novely nebylo možné přihlásit podmíněnou pohledávku.³⁸ Novela upravovala, že dle § 20 odst. 4 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, nově mohou věřitelé přihlásit i pohledávku vázanou na podmínku. Ručitel, tak mohl přihlásit svoji pohledávku vůči úpadci, plnil-li ji za něho jeho závazek vůči věřiteli. S právem přihlásit podmíněnou pohledávku bylo změněno i ustanovení zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, které nově v § 27 odst. 5 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, znovu změnilo dikci zákona tak, že z osob zajišťujících pohledávky, jež nebyly povinny si svou pohledávku do konkursu přihlašovat, byli vyňati ručitelé. Ručitelé tedy byli nově povinni si přihlášku vlastní pohledávky podat, pokud chtěli být jako věřitelé uspokojeni z majetku úpadce. S ohledem na

³⁵ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 46-47.

³⁶ Nález Ústavního soudu č. 403/2002 Sb. ze dne 1. 4. 2003, Nález Ústavního soudu č. 101/2003 Sb. ze dne 4. 4. 2003, Nález Ústavního soudu č. 210/2003 Sb. ze dne 23. 7. 2003.

³⁷ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 48-52.

³⁸ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Právní úprava konkursního řízení: (historie a současnost)*. Brno: Masarykova univerzita, 1995. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-210-1090-8. s. 285.

nedostatky zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání připravila vláda v roce 2001 záměr zákona o úpadku a způsobech jeho řešení, který vznikl v období dalších pěti (5) let. Dokončení tohoto zákona brzdily především snahy o změnu osnovy koncepce připravovaného zákona a časté změny komise pro legislativní práce. Výsledkem byl zákon č. 182/2006 Sb. ze dne 30. 3. 2006, o úpadku a způsobu jeho řešení (insolvenční zákon) a zákon č. 312/2006 Sb. ze dne 23. 05. 2006, o insolvenčních správcích.³⁹

2.3.5 Nové konkursní právo a insolvenční zákon

Zákon č. 182/2006 Sb. ze dne 30. 3. 2006, o úpadku a způsobu jeho řešení (insolvenční zákon) a zákon č. 312/2006 Sb. ze dne 23. 05. 2006, o insolvenčních správcích (dále též „ZOIS“) byly v roce 2006 základním stavebním kamenem insolvenčního práva, InsZ a ZOIS však byly do současnosti mnohokrát novelizovány, když poslední novelizace byla provedena zákonem č. 29/2024 Sb s účinností od 13.02.2024.

InsZ v době svého vzniku zavedl institut insolvenčního rejstříku jako informačního systému veřejné správy, řešení úpadku reorganizací (nově tedy i sanační způsob řešení úpadku namísto pouze likvidačního ve formě konkursu) a oddlužení.⁴⁰ Dle obecné části důvodové zprávy InsZ lze říci, že cílem tohoto zákona je zajistit rychlost a efektivnost řízení. V důvodové zprávě k InsZ je však taktéž výslovně uvedeno, že: *„Návrh insolvenčního zákona zavádí formální pořádkové lhůty na řadě míst (v porovnání se stávající úpravou častěji), vychází však z koncepce, podle které se tyto lhůty prosadí jen ve spojení s dalšími opatřeními (dalšími zákonnými ustanoveními), jež umožňují příslušnou pořádkovou lhůtu skutečně dodržet. V návaznosti na tento záměr vytváří osnova prostor pro diferencované přístupy, zjednodušuje řízení tím, že odstraňuje jeho fáze a odstraňuje některé instituty, které umožňovaly protahování řízení... Obecně ovšem platí, že žádný procesní zákon (byť by byl sebedokonalejší) nezajistí rychlost a hospodárnost řízení sám od sebe (již tím, že existuje), nýbrž, že taková norma pouze poskytuje (má poskytovat) nástroje, jichž procesní subjekty mohou*

³⁹ SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6. s. 53-64.

⁴⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Obecná část, písm. a) Zhodnocení platného právního stavu, odůvodnění hlavních principů a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy., oddíl V., bod 4).

využít k účinné a rychlé ochraně práv. V této souvislosti je třeba konstatovat, že řada nedostatků dnešního konkursního řízení tkví v aplikační praxi zejména soudů a správců, kteří nevyužívají nebo jen z části využívají možností, které jim i dnešní úprava dává. Navrhovaná úprava se snaží těmto nedostatkům předejít i tím, že klade důraz na co nejvyšší míru předvídatelnosti kroků všech subjektů podílejících se na chodu insolvenčního řízení a na co nejvyšší míru transparentnosti, tak aby pro všechny subjekty bylo seznatelné, jaká práva a povinnosti v té které fázi insolvenčního řízení mají.“

S určitým odstupem je nutné poznamenat, že InsZ je i přes častou novelizaci poměrně kvalitním zákonem, když jeho změny byly z větší části zapříčiněny naším členstvím v rámci EU a marginálními společenskými změnami, které znamenaly drobné a jindy, zejména u institutu oddlužení, významné zásahy do tohoto InsZ.

3. Obecně k přihláškám pohledávek

Přihláška pohledávek představuje obecně poměrně širokou materii pro insolvenční řízení, která se nám prolíná celým InsZ. Abychom mohli věnovat pozornost obsahovým náležitostem přihlášky pohledávek v konkursním řízení, je nutné si především definovat předpoklady pro jejich možné podání. V tomto je nutné upozornit, že přihlášku pohledávek v konkursním řízení (dále pokud bude uvedeno insolvenční, je tím myšleno tzv. „konkursní“ ve smyslu této práce) by právní laik vyhledával (a to zcela logicky) v Části druhé, Hlavy I. InsZ konkrétně v § 244-315. Nicméně, v uvedené části InsZ ji nenalezneme, když zákonodárce uvedenou materii zcela logicky začlenil do Části první, Hlavy V. Dílu 1. a Dílu 2. InsZ. Důvodem pro zařazení přihlášky pohledávek do Části první InsZ je, že se jedná o obecnou úpravu, jež je přímo spojená de iure nejen s jednotlivými způsoby řešení úpadku tak, jak jej definuje § 165 odst. 1 ve spojení s § 4 odst. 1 InsZ (konkurs, reorganizace a oddlužení), ale i se zahájením insolvenčního řízení, jak stanoveno v § 97 odst. 1 InsZ ve spojení s § 110 odst. 1 InsZ a § 173 InsZ. Z obecného hlediska je nutné říci, že nelze nahlížet na přihlášku pohledávek zúženým způsobem, ale je nutné přistupovat k ní komplexně a systematicky, když InsZ neupravuje náležitosti přihlášky pohledávek nebo náležitosti subjektu přihlášky pouze v jedné jeho části, ale zákonná pravidla jsou zakotvena v rámci celého InsZ.⁴¹

3.1 Přihláška pohledávky jako procesní úkon

Obecná definice, jakým úkonem, zda hmotněprávním nebo procesněprávním je přihláška pohledávky, nám definuje § 2 písm. h) InsZ. Bohužel však explicitně nestanovuje, zdali je lhůta pro podání přihlášky pohledávek lhůtou hmotněprávní či procesněprávní. Obecně lze tuto otázku ohledně povahy lhůty vyřešit v souvislosti s § 7 InsZ a dostupnou judikaturní činností soudů, jež upravuje přiměřenou aplikovatelnost zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu a není-li to možné, tak následně zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních pro insolvenční řízení za předpokladu, že InsZ

⁴¹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

nestanovuje jinak nebo to není v rozporu se zásadami⁴² na kterých InsZ spočívá. Obecnou podpůrnou povahu však nesdílí ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce, ty se použijí přiměřeně a jen tehdy, pokud na ně InsZ výslovně odkazuje.⁴³

Obecné překážky v podobě podmínek řízení tedy překážky litispendence ani překážky věci rozsouzené se v insolvenčních poměrech neuplatní, stejně tak nebude odmítnuta ani přihláška pohledávky, jež byla pravomocně zamítnuta.⁴⁴ Uvedená specifika takových pohledávek se zohledňují až v přezkumném řízení nebo v incidenčních sporech, kde například postačí insolvenčnímu soudu v rámci žaloby věřitele, jímž se domáhá určení pravosti pohledávky, kde obecný soud dřívější žalobu věřitele o zaplacení zamítl, zamítnout takovou žalobu jen s poukázáním na závaznost výsledku předchozího sporu u obecného soudu.⁴⁵

Přihláška pohledávky je písemným procesněprávním úkonem, kterým věřitel uplatňuje svá práva v insolvenčním řízení.⁴⁶ O tom, jaké má účinky doručení přihlášky pohledávky, je nutné vycházet z § 173 odst. 4 ve spojení s § 174 odst. 2 InsZ, tj. že přihláška pohledávky, resp. její doručení insolvenčnímu soudu má za účinek stavění (hmotněprávní) prekluzivní i promlčecí lhůty, za předpokladu, že věřitel v souladu s § 648 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále též „OZ“), v zahájeném řízení řádně pokračuje. Aby bylo zachováno stavení promlčecí či prekluzivní lhůty nesmí věřitel vzít například svou přihlášku zpět. Pokud by věřitel v řízení dále nepokračoval, skončí promlčecí či prekluzivní lhůta bez ohledu na to, že právo bylo vykonáno. Za tohoto stavu by platilo, že i po dobu insolvenčního řízení promlčecí či prekluzivní lhůta stále běží.^{47 48}

Je tedy zřejmé, že přihláška pohledávky v insolvenčním řízení je stejně, jako žaloba procesněprávním úkonem, jež má ke dni jejího doručení insolvenčnímu soudu hmotněprávní účinky ve vztahu k promlčení a prekluzi. Je

⁴² § 5 InsZ.

⁴³ MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční zákon: komentář*. 4. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-849-8. s. 45-50.

⁴⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2018, sp. zn. 20 Cdo 2755/2018.

⁴⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2022, sp. zn. 29 ICdo 34/2021.

⁴⁶ § 2 písm. h) InsZ.

⁴⁷ PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 716-720.

⁴⁸ HORÁK, M., 2021. Procesní úkony účastníků v insolvenčním řízení. In: *Epravo.cz* [online]. 31. 3. 2021 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/procesni-ukony-ucastniku-v-insolvencnim-rizeni-112812.html>

však nutné si uvědomit, že lhůta pro podání přihlášky stanovená v rozhodnutí o úpadku insolvenčním soudem nebo ve vyhlášce o zahájení insolvenčního řízení má procesněprávní povahu a s ohledem na to, že InsZ tuto otázku neupravuje, použije se tedy přiměřeně ustanovení zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též „OSŘ“). Toto procesněprávní pravidlo je upraveno v § 57 odst. 3 OSŘ, kde je stanoveno, že věřiteli postačí v poslední den lhůty učinit podání, respektive odevzdat vlastní podání orgánu, který má povinnost jej doručit. Pokud připadne, poslední den lhůty na svátek nebo den pracovního klidu, postačí podání přihlášky v nejbližším pracovním dni.⁴⁹ V dalších částech této práce bude podrobněji rozebrán význam času pro přihlášku pohledávky.⁵⁰

3.2 Obecně o pohledávce

Pohledávku máme definovanou v § 1721 OZ jako právo věřitele na určité plnění vůči dlužníku a dluh jako povinnosti dlužníka uspokojit věřitel splněním. Dlužník může být povinován vůči věřiteli něco dát, něco konat, něčeho se zdržet nebo něco strpět a věřitel má právo to požadovat⁵¹.⁵² Ve smyslu § 175 InsZ je věřitel oprávněn přihlásit, jak peněžité, tak i nepeněžité pohledávky. Když § 175 InsZ upravuje, že: „*Jde-li o pohledávku nepeněžitou nebo pohledávku neurčité výše, musí být vyjádřena v penězích na základě odhadu její hodnoty.*“ Další výklad o pohledávkách bude uveden v následujících částech této práce.

3.3 Význam času pro podání přihlášky

Význam času pro podání přihlášky nám upravuje, zejména § 173 InsZ, kde je upraveno období, v němž mohou věřitelé uplatňovat své pohledávky. Toto období bych rozdělil na období obecné a zvláštní.

⁴⁹ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický.* 2., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011. Praktická právnická příručka. ISBN 978-80-7201-862-8. s. 76.

⁵⁰ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář.* 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-828-3. s. 352-355.

⁵¹ § 1789 OZ.

⁵² PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář.* 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 1757-1758.

3.3.1 Obecné období pro podání přihlášky

Obecné období pro přihlášení pohledávky je označeno jeho počátkem a koncem, když prvním okamžikem, kdy lze podat přihlášku do insolvenčního řízení, je den zahájení insolvenčního řízení⁵³ a jeho posledním okamžikem je den uplynutím lhůty uvedené v rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku nebo v jeho zkráceném znění⁵⁴. Je nutné poznamenat, že lhůty pro přihlášení pohledávky jsou dvě. Obě lhůty jsou svojí povahou procesněprávní v čemž je soudobá judikatura již konstantní.⁵⁵

Nejvyšší soud se ve svém usnesení, sp. zn. 29 NSČR 25/2019 ze dne 31. 3. 2021 obdobně vyjádřil i k námitkám proti zprávě o oddlužení, kde i pro tyto námitky platí procesněprávní lhůta, když zajímavou a zcela logickou úvahou uzavřel, že nelze podat pouze blanketní námitky, s tím, že budou doplněny podobně, jako je tomu v odvolání, ale je nutné tyto námitky odůvodnit v uvedené procesní lhůtě.⁵⁶

Časově první lhůta pro přihlášení pohledávek je stanovena insolvenčním soudem ve vyhlášce o oznámení zahájení insolvenčního řízení, když tato lhůta, není propadná, nemá pevně stanovený zákonný rámec počtem dnů či měsíců, ale její konec je spojen s rozhodnutím insolvenčního soudu o úpadku⁵⁷. Důvodem pro podání přihlášky pohledávek v této první lhůtě určené insolvenčním soudem mohu z pohledu věřitele spatřovat například v zájmu věřitele zabránit promlčení pohledávky^{58,59}. K promlčení nebo prekluzi pohledávky lze dodat, že InsZ nezařazuje takové pohledávky jako vyloučené z uspokojení v insolvenčním řízení⁶⁰, když výlučné právo účinně popřít pohledávku má v konkursu pouze insolvenční správce. Věřitel si musí jen řádně rozmyslet, zda takovou pohledávku přihlásí či nikoliv, když při jejím úspěšném popření insolvenčním správcem se vystavuje nebezpečí, že bude z důvodu sankce uvedené v InsZ povinen uhradit

⁵³ § 97 odst. 1 InsZ: „Insolvenční řízení lze zahájit jen na návrh; zahajuje se dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu.“

⁵⁴ § 89 odst. 3 InsZ.

⁵⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 3. února 2000, sp. zn. III. ÚS 545/99. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2010, sen. zn. 29 NS ČR 2/2010. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 4. 2008, sp.zn. KSHK 41 INS 128/2008, 1 VSPH 8/2008.

⁵⁶ VOJTEK, Petr. Výběr rozhodnutí v oblasti civilněprávní. *Soudní rozhledy 5/2022*, s. 160. ISSN 1211-4405.

⁵⁷ § 110 odst. 3 InsZ.

⁵⁸ § 173 odst. 4 InsZ.

⁵⁹ MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční zákon: komentář*. 4. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-849-8. s. 686-695.

⁶⁰ § 170 InsZ.

celou přihlašovanou částku do majetkové podstaty^{61.62} Pochopitelně je zde evidentní, že pokud bude pohledávka řádně popřena a výsledkem bude nepřihlížení k přihlášené pohledávce, respektive její odmítnutí insolvenčním soudem, pohledávka se dále promlčuje a běží jí nadále i prekluzivní lhůta. Pravomocné odmítnutí přihlášky pohledávky nemá samo osobě za následek hmotněprávní zánik pohledávky, ale jedná se jen o procesní sankci, v jejímž důsledku nebude pohledávka uspokojena v insolvenčním řízení.⁶³ Závěrem k tomuto odstavci snad lze jen doplnit, že § 178 InsZ upravující zmíněnou procesní sankci například Německý insolvenční řád (Insolvenzordnung) vůbec neobsahuje.

Druhá lhůta je určena v rozhodnutí o úpadku dlužníka, když se jedná o obligatorní náležitost rozhodnutí v našem případě usnesení, ve kterém se stanovuje zákonná, propadná a procesní (nikoliv soudcovská) lhůta věřitelům přihlásit si svoje pohledávky do 2 měsíců s poučením o následcích jejího zmeškání.⁶⁴ Usnesení, jež obsahuje rozhodnutí o úpadku, má účinky a zároveň je doručené vůči všem procesním subjektům okamžikem jeho zveřejnění v insolvenčním rejstříku, což představuje zásadu rychlosti a hospodárnosti řízení, na níž se insolvenční právo zakládá.⁶⁵ Okolnost, že bylo po zveřejnění zkráceného znění rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku následně zveřejněno úplné znění takového rozhodnutí, nemá vliv na lhůtu k přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení.^{66 67}

Obecně lze tedy uzavřít, že podávat přihlášky lze nejdříve ke dni zahájení insolvenčního řízení, tj. ke dni, kdy došel insolvenční návrh „pouze“ věcně nikoliv zároveň i místně příslušnému soudu⁶⁸, když toto pravidlo potvrzuje, jak pravidlo v § 105 odst. 1 InsZ, kde je věřitel, který podal insolvenční návrh, povinen doložit k insolvenčnímu návrhu i formulář ve formě přihlášky⁶⁹, že má za

⁶¹ § 178 odst. 1 InsZ.

⁶² WEINHOLD, Daniel. *Promlčení a prekluze v soukromém právu*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-576-3. s. 235-239.

⁶³ RICHTER, Ondřej. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení: komentář: § 165-204*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-549-7. s. 145-151.

⁶⁴ § 136 odst. 2 písm. d) ve spojení s § 173 odst. 1 InsZ.

⁶⁵ § 89 odst. 1 ve spojení s § 72 odst. 1 a § 5 písm. a) 1 InsZ.

⁶⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. 29 NSČR 91/2015.

⁶⁷ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 477-482. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

⁶⁸ § 97 odst. 1 InsZ.

⁶⁹ § 176 InsZ.

dlužníkem splatnou pohledávku i pokud se jedná o pohledávku, která se do insolvenčního řízení jinak nepřihlašuje.⁷⁰ V dalším lze dále odkázat na to, že první okamžik, od kdy lze podat přihlášku pohledávky, nám též výslovně stanovuje § 110 odst. 1 InsZ, kde je výslovně leč nadbytečně uvedeno, že přihlášku pohledávky lze podat, i když nebyla zveřejněna soudem výzva k jejich podávání.

Dosud však judikatura neřešila podání přihlášky věřitelem, který není insolvenčním navrhovatelem ve smyslu § 105 odst. 1 InsZ, a který podal přihlášku pohledávky ještě před zveřejněním vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení, avšak již po podání insolvenčního návrhu jiným navrhovatelem. Na tuto otázku si lze odpovědět tak, že žádné ustanovení InsZ nevyklučuje, aby podal věřitel (nenavrhovatel) přihlášku pohledávky do již zahájeného insolvenčního řízení na základě návrhu jiného navrhovatele, tedy dle mého názoru je takový postup možný, když vycházím z dikce § 110 odst. 1 InsZ.

Pro úplnost jen dodávám, že v mezích InsZ, nelze obdobně jako v § 58 OSŘ využít institutu prominutí zmeškání lhůty, když dle § 83 InsZ, je takový postup označen za nepřipustný. Nicméně, takovýto zákaz prominutí zmeškání lhůty se dotýká, jak InsZ, tak i OSŘ pouze, co do lhůt zákonných. Tedy není vyloučeno prominutí soudcovské lhůty obecně nebo lhůty v souvislosti s tzv. „Lex Covid“ nebo lhůty v incidenčním řízení.⁷¹ V incidenčních sporech v souladu s § 160 odst. 3 InsZ, lze tedy z omluvitelných důvodů do 15 dnů od odpadnutí překážky, požádat o prominutí zmeškání lhůty, když s tímto podáním je nutné spojit i zmeškaný úkon.⁷² V incidenčních sporech je výslovně vyloučeno použití části první, hlavy III InsZ vyjma pravidel o doručování, a tedy na místo § 81-96 InsZ se použije OSŘ.⁷³

Uvedené prominutí zmeškání lhůty v předchozím odstavci se však nevztahuje na žaloby odporové, odpůrcí i vylučovací, u kterých je stanovena propadná hmotněprávní lhůta^{74, 75}

⁷⁰ § 203 InsZ.

⁷¹ HORÁK, M., 2021. Přihláška pohledávky v insolvenčním řízení – 1.část. In: *Epravo.cz* [online]. 28. 4. 2021 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/prihlaska-pohledavky-v-insolvencnim-rizeni-1cast-112896.html>

⁷² § 58 odst. 3 OSŘ.

⁷³ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 186-187. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

⁷⁴ § 198-200, § 239 a § 225 InsZ.

Jak již bylo zmíněno výše, promlčení pohledávky nemá automaticky za následek odmítnutí přihlášky věřitele, ale je zde stanoven jiný procesní postup, jak se s takovou pohledávkou vypořádat. Jinak je tomu za situace, že je přihláška pohledávky podána opožděně tj. není dodržena lhůta uvedená v rozhodnutí o úpadku. InsZ stanovuje, že se k takové přihlášce nepřihlíží a neuspokojuje se v insolvenčním řízení.⁷⁶ Pokud insolvenční soud *ex officio* shledá, že nebyla dodržena lhůta pro podání přihlášky, tak ji v souladu s § 185 InsZ usnesením odmítne s tím, že odmítnutý věřitel má právo na odvolání. Takovéto odmítnutí přihlášky má deklaratorní povahu na rozdíl od dalšího výroku, který je obligatorní součástí uvedeného rozhodnutí, že se účast věřitele v rozsahu uvedené přihlášky končí (ke dni právní moci rozhodnutí). Proti výroku insolvenčního soudu, jímž se končí účast věřitel, však nelze podat odvolání, když se jedná o usnesení, jímž se vede řízení.⁷⁷

InsZ v § 185 navíc rozděluje, zda soud nepřihlíží k podání tedy k přihlášce pohledávky nebo k pohledávce samotné, jako nároku věřitele. Nepřehlížení k přihlášce pohledávky znamená takové vady přihlášky, že k jejímu posuzování samotné pohledávky insolvenčním správcem nedošlo například proto, že podání přihlášky pohledávky bylo po propadné lhůtě určené v rozhodnutí o úpadku. Pokud se nepřihlíží k pohledávce samotné jedná se o případy, kdy určitému posouzení samotné pohledávky skutečně dojde ve smyslu § 178 odst. 1 InsZ, § 179 odst. 1 InsZ, § 198 odst. 1 InsZ, § 373 odst. 6 InsZ a § 385 odst. 6 InsZ.⁷⁸

3.3.2 Zvláštní období pro podání přihlášky

InsZ nám stanovuje specifické okolnosti, na základě, kterých není nutné pro učinění podání přihlášky pohledávky dodržovat propadnou lhůtu určenou v rozhodnutí o úpadku. Mezi tyto specifické věřitele patří ve smyslu § 178 odst. 1 InsZ: „...*Věřitelé vykonatelných pohledávek na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení*

⁷⁵ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 432-437. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

⁷⁶ § 173 odst. 1 InsZ.

⁷⁷ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 513-514. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

⁷⁸ RICHTER, Ondřej. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení: komentář: § 165-204*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-549-7. s. 145-151.

získaného trestným činem podávají přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu kdykoli v průběhu insolvenčního řízení, pokud v trestním řízení o tomto trestném činu byl zajištěn majetek v majetkové podstatě dlužníka a přihláška pohledávky byla podána v době, kdy zajištění podle trestního řádu trvá.“

Dále se pak jedná o věřitele v souladu § 256 odst. 3 věty první InsZ: *„Právo na nájemné nebo jinou úhradu za dobu před prohlášením konkursu může druhý účastník smlouvy uplatnit pouze přihláškou pohledávky. Totéž platí, jde-li o nájemné nebo jinou úhradu zaplacenou předem; tuto pohledávku je nutné přihlásit jako pohledávku vázanou na splnění odkládací podmínky.“*, kde bylo mimo jiné judikováno, že pronajímatel může přihlásit pohledávku v době od prohlášení konkursu do insolvenčního řízení vedeného na majetek nájemce i po uplynutí propadné přihlašovací lhůty určené rozhodnutím o úpadku.⁷⁹

Další specifickou skupinou je věřitel, jemuž odmítne insolvenční správce u dlužníka v konkursu plnění ze smlouvy o vzájemném plnění § 253 InsZ. V uvedeném případě může věřitel přihlásit od insolvenčního řízení právo na náhradu škody do 30 dnů od odmítnutí plnění insolvenčním správcem.⁸⁰

Speciální skupinou jsou známí věřitelé z Evropské Unie, kteří mají pohledávku za dlužníkem v konkursu. Předně si je nutné definovat, kdo je známý věřitel, když dle mého názoru na to nejlépe odpovídá Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2012, sen. zn. 29 NSČR 13/2010: *„... takový věřitel, o kterém by se insolvenční soud, případně předběžný správce nebo (od rozhodnutí o úpadku) insolvenční správce dlužníka dozvěděl při obvyklém chodu věci buď z listin, jež je dlužník povinen předložit insolvenčnímu soudu (typicky ze seznamu závazků ve smyslu ustanovení § 104 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona), nebo z řádně vedeného účetnictví dlužníka anebo (typově u dlužníka, který nemá povinnost vést účetnictví) z jiných dlužníkem řádně vedených záznamů o stavu jeho majetku a závazků (včetně korespondence). Dlužník, který (lhostejno, zda jde o podnikatele) nekoná s péčí řádného hospodáře a nevede řádné záznamy o stavu svého majetku a o svých závazcích nebo který nesplní řádně a včas povinnost předložit soudu seznam závazků, nemá právo spoléhat na to, že věřitel (jenž by v propadné lhůtě určené k podání přihlášky do insolvenčního řízení byl jinak znám - při obvyklém chodu věci - alespoň insolvenčnímu správcovi) přijde*

⁷⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2015, sp. zn. 29 Cdo 3277/2013.

⁸⁰ § 253 odst. 4 InsZ.

v důsledku dlužnickovy nedbalosti o možnost přihlásit pohledávku do insolvenčního řízení.“ K uvedenému rozhodnutí Nejvyššího soudu lze jedním dechem dodat, že u známého věřitele z EU není insolvenční správce ani insolvenční soud zbaven povinnosti postupovat ohledně takového věřitele ve smyslu ustanovení § 430 insolvenčního zákona, a lhůta tomuto známému věřiteli běží až doručením výzvy. V čl. 55 odst. 6 nařízení č. 848/2015 je stanoveno, že lhůta pro přihlášení nesmí činit méně než 30 dní ode dne, kdy byl známí věřitel informován podle čl. 54 nařízení č. 848/2015. Z uvedeného přímo účinného nařízení lze dovodit, že 30 dní lhůta je minimální a ponechává insolvenčnímu soudu prostor pro stanovení délky lhůty. V současnosti insolvenční soudy v souladu se zavedenou praxí určují známým věřitelům dlužníka dvouměsíční lhůtu pro přihlášku pohledávky od dne doručení výzvy.⁸¹ Ve vztahu ke známým věřitelům z České republiky a k neznámým věřitelům z členských států Evropské unie s výjimkou Dánska insolvenční soud povinnost dle čl. 55 odst. 6 nařízení 848/2015 nemá a není tedy povinen takové věřitele informovat podle čl. 54 nařízení 848/2015.⁸² Pokud nebyla učiněna výzva k podání přihlášky známému věřiteli z EU je takový věřitel oprávněn se přihlásit de facto kdykoliv s ohledem na způsob řešení úpadku. Známým věřitelům se zvláště doručí standardizovaný formulář, jež je označen jako „Oznámení o insolvenčním řízení“ dle čl. 54 ve spojení s čl. 88 nařízení 848/2015, a zvláště i rozhodnutí o úpadku či případně jeho zkrácené znění a standardní formulář pro přihlašování pohledávek.^{83 84}

Poslední skupina věřitelů, jež má zvláštní přihlašovací lhůtu, byla dovozena judikaturou soudů. Jedná se o Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, sen. zn. 29 NSČR 32/2011: „Nabyli-li dlužník vlastnické právo k věci zatížené zástavním právem až v průběhu insolvenčního řízení, v době po marném uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku k přihlášení pohledávek (a ustanoveními o možných změnách pořadí přihlášených pohledávek), neznamená to, že by věřitel, který svou pohledávku řádně a včas přihlásil, byl bez dalšího

⁸¹ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 1190-1192. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

⁸² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 7. 2011, sen. zn. 29 NSČR 21/2009.

⁸³ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 1190-1192. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

⁸⁴ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční zákon: ve znění zákona č. 64/2017 Sb. s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. aktualizované vydání podle stavu právní úpravy k 1.1.2018. Praha: Leges, 2018. Glosátor. ISBN 978-80-7502-257-8. s. 1002.

zbaven práva dovolat se zajištění. Insolvenční soud je povinen takového věřitele vyzvat, aby v (procesní) lhůtě k tomu určené sdělil, zda uplatňuje právo na uspokojení ze zajištění, a poučit jej, že po marném uplynutí určené lhůty bude mít za to, že právo na uspokojení pohledávky ze zajištění neuplatnil.“

Dále pak dle Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2020, sen. zn. 29 NSČR 35/2019 bylo judikováno v rámci nemovité věci, jež nebyla součástí majetkové podstaty dlužníka a následně se stala její součástí na základě plnění z neúčinného právního jednání dlužníka.⁸⁵ Uvedená nemovitá věc, byla zatížena zástavním právem a v takovém případě je na základě výzvy insolvenčního soudu daná zvláštní lhůta pro přihlášení pohledávky zástavnímu věřiteli, který má zajištěnou pohledávku za majetkem dlužníka. Je lhostejno, zda zástavní věřitel dosud nepřihlásil svoji pohledávku, jako nezajištěnou osobní pohledávku vůči dlužníku, k jejímuž zajištění bylo zřízeno předmětné zástavní právo.

Judikatura též řešila právo věřitele, který má pohledávku v původu dluhu proti zůstaviteli, jehož majetek nabyt dlužník z dědictví. Za předpokladu, že věc, kterou nabyt dlužník z dědictví, byla sepsána do majetkové podstaty dlužníka a povinnost k zaplacení dluhu zůstavitele tedy přešla na dlužníka, je zůstavitelův věřitel oprávněn uplatnit toto jeho právo na zaplacení pohledávky vůči dlužníkovi v insolvenčním řízení.⁸⁶ Věřitel má sice právo požadovat tuto pohledávku po dlužníkovi v insolvenčním řízení, ale pouze do výše ceny nabytého dědictví. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 5. 2017, sen. zn. 4 VSPH 671/2017 výslovně uvádí, že: *„Nabyli-li dlužník dědictví po zůstaviteli až v průběhu insolvenčního řízení v době po marném uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku k přihlášení pohledávek, není věřitel pohledávky, která má původ v dluhu zůstavitele, bez dalšího zbaven práva uplatnit ji též vůči dlužníkovi podáním přihlášky (§ 173 a násl. insolvenčního zákona). Insolvenční soud je povinen takového věřitele vyzvat, aby v (procesní) lhůtě k tomu určené sdělil, zda uplatňuje právo na uspokojení dluhu zůstavitele vůči dlužníkovi a poučit jej, že po marném uplynutí určené lhůty bude mít za to, že takové právo neuplatnil.“*

⁸⁵ § 205 odst. 4 ve spojení s § 239 odst. 4 InsZ.

⁸⁶ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 477-482. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

3.3.3 Krátký exkurz do lhůty pro podání přihlášky ve SRN

Přihlašování pohledávek ve Spolkové republice Německo je postavené na obdobných principech, jako v případě České republiky. Německý insolvenční řád (Insolvenzordnung) stanovuje, že délku lhůty pro podání přihlášek pohledávek stanovuje insolvenční soud, když je tato lhůta obvykle stanovena na dobu až 6 týdnů. Tato lhůta však není propadná, jako u InsZ, ale naopak umožňuje přihlášení pohledávky v pozdější lhůtě.⁸⁷

Přihlášky pohledávek se též podávají na národním formuláři nebo na evropském formuláři stanoveném předpisem EU. Na rozdíl od našeho InsZ lze poznamenat, že v souladu s § 174 Německého insolvenčního řádu (Insolvenzordnung) se přihlášky pohledávek podávají přímo insolvenčnímu správci na místo naší úpravy, kde jsou zasílány přímo insolvenčnímu soudu.

3.4 Forma přihlášky pohledávky

Přihlášku pohledávky lze podat pouze na formuláři, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis⁸⁸ a způsobem stanoveným v § 80a InsZ. Tímto prováděcím právním předpisem je Vyhláška o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů. Zmíněná vyhláška upravuje náležitosti formuláře stejně jako jeho povinné přílohy, avšak InsZ zmocňuje Ministerstvo spravedlnosti v § 430b InsZ, k vydávání formulářů na jeho internetových stránkách⁸⁹.

Přihláška pohledávky musí být dle § 80a odst. 1 InsZ doručována včetně příloh do datové schránky soudu nebo v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem, když se tato povinnost stanovuje pouze osobám, jimž se zřizuje datová schránka bez žádosti. V odůvodněných a výjimečných případech lze učinit podání v písemné podobě současně s uvedením důvodu takového podání. Rovněž je nutné uvést, že osoby, které sice mají zřízenou datovou schránku, avšak tato jim byla zřízena na základě jejich žádosti,

⁸⁷ § 177 Německého insolvenčního řádu (Insolvenzordnung).

⁸⁸ § 176 InsZ.

⁸⁹ Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>

nebudou povinny činit podání do datové schránky či v elektronické podobě s uznávaným elektronickým podpisem.⁹⁰

O vadu podání jde, pokud věřitel nepodá přihlášku ve formě podle Vyhlášky o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů anebo pokud nedodrží způsob jejího doručení soudem. Taková to vada přihlášky pohledávky věřitelem nemá za následek automatické odmítnutí přihlášky pohledávky insolvenčním soudem, ale způsob odstranění takové vady přihlášky, je řešen pomocí § 80a odst. 2 InsZ ve spojení s § 43 OSŘ. Postup po podání vadné přihlášky ve smyslu předchozí věty probíhá tak, že insolvenční soud o vadném podání zveřejní v insolvenčním rejstříku záznam a usnesením vyzve věřitele, aby bylo podání doplněno nebo opraveno, k čemuž mu stanoví lhůtu a řádně jej poučí, jak je potřeba opravu nebo doplnění provést, a že nebude přihlížet k jeho podání, pokud v uvedené lhůtě nevyhoví výzvě insolvenčního soudu. Pokud nejsou vady přihlášky i přes výzvu soudu ve lhůtě odstraněny, soud k podání věřitele nepřihlíží a přihlášku usnesením odmítne.⁹¹

3.5 Náležitosti přihlášky pohledávky

Základní náležitosti přihlášky pohledávky jsou upraveny, zejména v § 174 odst. 1 až 4 InsZ. S odkazem na předchozí text je nutné říci, že přihláška pohledávky je procesní úkon věřitele, kterým uplatňuje uspokojení svých práv v insolvenčním řízení⁹². Věřitel, jež není automaticky od zahájení insolvenčního řízení obligatorním procesním subjektem insolvenčního řízení, svojí přihláškou pohledávky individualizuje rozsah jeho pohledávek za dlužníkem a zahajuje tím řízení o uspokojení pohledávky v insolvenčním řízení.⁹³

⁹⁰ MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční zákon: komentář*. 4. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-849-8. s. 265-267.

⁹¹ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 176-180. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

⁹² § 2 písm. h) InsZ.

⁹³ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 37-51. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

3.5.1 Obligatorní náležitosti přihlášky pohledávky

Přihláška pohledávky představuje de facto insolvenční žalobu na plnění, když musí kumulativně splňovat:

- a) obecné náležitosti podání dle § 42 odst. 4 OSŘ,
- b) skutečnosti na kterých se pohledávka zakládá,
- c) určení výše přihlašované pohledávky.

Obecné náležitosti podání musí dle § 42 odst. 4 OSŘ obsahovat informaci, kterému soudu je podání určeno, kdo jej činí, které věci se týká, co sleduje a musí být podepsáno a datováno. Vzhledem k návěti normy upravující podání⁹⁴ lze dovodit, že pokud je zde řečeno: „Pokud zákon pro podání určitého druhu nevyžaduje další náležitosti...“ je zde myšleno, jakýkoliv i speciální zákon upravující podání k soudu, jež může mimo tyto obecné náležitosti stanovit i náležitosti zvláštní, což činí právě InsZ.⁹⁵

Další obecné náležitosti přihlášky pohledávky nám stanovuje § 174 odst. 2 InsZ, kde ukládá věřiteli, aby uvedl důvod vzniku pohledávky a výši pohledávky, když tyto povinné údaje dále rozšiřuje v ust. § 8 odst. 1 písm. g) a h) Vyhlášky o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení, kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InsPod“), o další povinné informace, tedy o údaj o pořadí nebo povaze pohledávky.⁹⁶

Řízení vedoucí k uspokojení pohledávky věřitele v insolvenčním řízení je zahájeno přihláškou, když jakým způsobem věřitel vylíčí okolnosti, na kterých se pohledávka zakládá, tzv. předmět řízení, je zcela v jeho gesci, což představuje stejně jako u nalézacího řízení zásadu dispoziční a projednací. Jeho nárok, tedy důvod vzniku pohledávky by měl být stejně jako u žaloby jednoznačný a určitý,

⁹⁴ § 42 odst. 4 OSŘ.

⁹⁵ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-828-3. s. 195-230.

⁹⁶ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 482-486. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

když musí věřitel v přihlášce přesně specifikovat, respektive vymezit předmět řízení tak, aby nebyl zaměnitelný s jiným předmětem řízení.⁹⁷

Věřitelův skutkový děj uvedený v přihlášce představuje jeho individualizaci pohledávky, kde bude insolvenční soud tímto skutkovým dějem vázán a nesmí rozhodovat o něčem jiném či přisoudit něco jiného než to, čeho se věřitel domáhá. Uvedené skutkové pravidlo platí po celou dobu řízení. Stejně jako u běžné žaloby ani v přihlášce pohledávky není věřitel povinen právně kvalifikovat právní důvod přihlašovaného plnění, když ten není pro soud závazný. Obecný soud i insolvenční soud je povinen na základě provedeného dokazování, respektive na základě skutkových zjištění přiřadit po právní stránce hmotněprávní normu a podle ní také rozhodnout. Insolvenční soud by jednal v rozporu se zákonem za předpokladu, pokud by přiznal jiné plnění věřiteli, než požaduje v přihlášce pohledávky nebo sice stejné plnění, ale na základě jiného skutkového stavu, než který byl uveden v přihlášce pohledávky.^{98 99}

Stejně jako u obsahu žaloby dle OSŘ není nutné v přihlášce pohledávky právně kvalifikovat důvod požadovaného plnění věřitelem, když však nelze odhlédnout od praxe, která téměř vždy tuto právní kvalifikaci uvádí. Takovou právní kvalifikaci osobně považuji za vhodnou, když lze, alespoň insolvenčnímu správci naznačit, o jaký právní důvod vzniku pohledávky se jedná zvláště v případech, kdy skutkový děj může být obsáhlý a právně těžko kvalifikovatelný. V tomto z mojí praxe odkazuji například na smlouvy o dílo, když odstoupení od takové smlouvy může mít poměrně závažné následky do právních vztahů všech jejich účastníků.¹⁰⁰ Lze říci, že oceňování případného bezdůvodného obohacení nebo například ocenění práva ze ztráty záruky za jakost¹⁰¹ je vzhledem ke složitosti stanoveno, až na základě znaleckého posudku.¹⁰²

⁹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2016, spis. zn. 29 ICdo 55/2014, Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014, spis. zn. 29 ICdo 1/2012, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 1. 2010, sp. zn. 30 Cdo 134/2008, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. 32 Cdo 2382/2007.

⁹⁸ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 482-486. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

⁹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1934/2001, Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2002, sp. zn. 25 Cdo 643/2000.

¹⁰⁰ ČERNOHLÁVEK, Josef. Odstoupení od smlouvy o dílo ve stavebnictví – 1. část. *Právní rozhledy* 19/2021, s. 662. ISSN 1210-6410.

¹⁰¹ § 2099-2112 a § 2113-2117 OZ.

¹⁰² ČERNOHLÁVEK, Josef. Odstoupení od smlouvy o dílo ve stavebnictví – 2. část. *Právní rozhledy* 20/2021, s. 695. ISSN 1210-6410.

Ohledně právní kvalifikace a skutkového děje v přihlášce pohledávky lze tedy mít za to, že není povinností přihlašovatele tento nárok právně kvalifikovat, neboli podřadit jej pod konkrétní zákonné ustanovení, ale je přihlašovatel povinen, za předpokladu, že chce být s přihláškou pohledávky úspěšný, zcela vylíčit skutkový děj, na základě kterého dovozuje vlastní právní nárok. Pokud bude přihláška pohledávky posouzena jinak, než je právní kvalifikace uvedená v přihlášce pohledávky věřitelem, nebo věřitel žádnou právní kvalifikaci neuvede, neznamená to, že právní nárok není důvodný nebo, že se jedná o jiný skutkový děj, a proto nelze z těchto důvodů přihlášku platně popřít, a tedy následně odmítnout insolvenčním soudem.^{103 104}

Pro doplnění výše uvedené argumentace vztahující se k právní kvalifikaci v přihlášce pohledávky odkazují na odůvodnění Nejvyššího soudu, jež rozhodl rozsudkem ze dne 31. 1. 2023, sp. zn. 23 Cdo 2440/2022 a v bodu 19 odůvodnění uvedl, že: *„Právní kvalifikace žalobou uplatněného nároku je tedy věcí soudu. Není obligatorní náležitostí žaloby (srov. § 79 odst. 1 o. s. ř.), je-li přesto v žalobě obsažena, není pro soud závazná; je povinností soudu (v duchu zásady iura novit curia) vyhledat normu hmotného práva, jejíž hypotéza (znaky skutkové podstaty v ní stanovené) odpovídá zjištěnému skutkovému stavu věci, a uplatněný nárok posoudit podle této normy, bez zřetele na to, jaké právní posouzení věci prosazoval žalobce (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2011, sp. zn. 31 Cdo 678/2009, uveřejněný pod číslem 27/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2017, sp. zn. 29 Cdo 2028/2016).“*

Určení výše přihlašované pohledávky v souladu s § 174 odst. 2 InsZ musíme nutně spojit též s § 8 odst. 1 písm. i) bod 1. a 2 InsPod a dále s § 175 InsZ. Obecně lze říci, že informace v přihlášce věřitele přihlašované pohledávky do konkursního řízení musí obsahovat výši přihlašované pohledávky, když je tento údaj považován za neopomenutelný údaj náležitosti přihlášky. Pokud tento údaj v přihlášce pohledávky absentuje, jedná se o odstranitelnou vadu přihlášky¹⁰⁵.

¹⁰³ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 482-486. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹⁰⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2002, sp. zn. 25 Cdo 643/2000.

¹⁰⁵ § 188 odst. 2 InsZ.

Z uvedených ustanovení InsZ a InsPod, lze tedy dovést, že výši pohledávky v přihlášce je nutné vždy vyčíslit (vyjádřit, odhadnout) v penězích v české měně nebo za určitých okolností i v cizí měně¹⁰⁶, i když se jedná o pohledávku nepeněžitou nebo neurčité výše. S ohledem na moderní dobu a virtuální měny je otázkou, jestli lze například Bitcoin zařadit pod definici měny, tak jak ji chápe přihláška pohledávky v insolvenčním řízení. V tomto odkazují na Rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 22. října 2015, věc C-264/14 - Skatteverket v. David Hedqvist, kde je uvedeno, že určité znaky peněz je virtuálním měnám přiznáváno, ale nenaplnují všechny, a proto měnou v právním smyslu nejsou. Virtuální měna není měnou v právním smyslu, ale je dle mého názoru věcí v souladu s § 489 OZ, respektive je nepeněžitou pohledávkou, kterou je nutné vyčíslit v penězích v české měně.¹⁰⁷

3.5.2 Fakultativní náležitosti přihlášky pohledávky

Fakultativní náležitosti přihlášky pohledávky do insolvenčního řízení nalezneme § 174 odst. 3 a 4 InsZ. Uvedené ustanovení InsZ se nám vztahuje na věřitele, kteří mají zvláštní postavení s ohledem na určitá specifika nikoliv však jejich osobního statutu, ale statutu jejich pohledávky. Obecně lze konstatovat, že u přihlášek pohledávek rozdělujeme věřitele dle § 174 odst. 3 InsZ na věřitele *nezajištěné a zajištěné*, i když to není explicitně vyjádřeno.

V krátkosti lze odpovědět na otázku, kdo je *nezajištěným věřitelem*. Je to ten věřitel, který není zajištěným věřitelem v souladu s § 2 písm. g) InsZ a jež uplatňuje uspokojení svých práv v insolvenčním řízení.

Zajištěným věřitelem, je naopak věřitel, jenž uplatňuje uspokojení svých práv v insolvenčním řízení a jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který je součástí majetkové podstaty¹⁰⁸. Dále je v § 2 písm. g) InsZ uveden taxativní výčet práv, které InsZ považuje za práva na základě, kterých může být věřitel považován za věřitele zajištěného, i když zde nejsou veškerá zajišťovací práva,

¹⁰⁶ § 175 věta druhá a násl. InsZ.

¹⁰⁷ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 486-488. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹⁰⁸ § 2 písm. g) InsZ.

kteřá jsou obsažena v OZ¹⁰⁹, ale jejich výčet je užší.¹¹⁰ A contrario tedy můžeme definovat, že zajištěným věřitelem, je ten věřitel, jež má k majetku náležejícího do majetkové podstaty zástavní právo, zadržovací právo, omezení převodu nemovitosti, zajišťovací převod práva nebo postoupenou pohledávku k zajištění anebo obdobné právo podle zahraniční právní úpravy a též zajištěným věřitelem je i agent pro zajištění podle zákona o dluhopisech. V daném případě tedy platí, že InsZ je předpisem speciálním ve vztahu k OZ (lex specialis derogat legi generali).¹¹¹ V souladu s § 174 odst. 3 InsZ, je nutné říci, že aby byl zástavní věřitel, považován za zástavního věřitele ve smyslu § 2 písm. g) InsZ, nestačí samo o sobě naplňovat uvedené ustanovení, ale musí k uvedenému zákonnému pravidlu přistoupit druhá kumulativní podmínka, a to výkon práva takového věřitele. Věřitel tedy musí, aby se něj nahlíželo, jako na věřitele zajištěného, požádat v přihlášce pohledávky o uspokojení ze zajištění. Dovolat se uspokojení ze zajištění musí věřitel v propadné lhůtě, tj. není nutné učinit dovolání uspokojení ze zajištění při prvním podání přihlášky zajištěné pohledávky, ale i kdykoliv poté, nejpozději však do uplynutí propadné lhůty určené v rozhodnutí o úpadku.¹¹²

Věřitel má pouze právo nikoliv povinnost přihlásit právo na uspokojení ze zajištění a stát se tak, zajištěným věřitelem pro účely insolvenčního řízení, když neuplatnění uvedeného práva neznamena vadu přihlášky.^{113 114} Stejný postup platí i v případě, že věřitel uplatní jeho právo na uspokojení ze zajištění jen k části předmětu zajištění, tedy znovu nejde o vadu přihlášky.

¹⁰⁹ Jistota podle § 2012 a násl. OZ, ručení podle § 2018 a násl. OZ, finanční záruka podle § 2029 a násl. OZ, zajišťovací převod práva podle § 2040 a násl. OZ, dohoda o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů podle § 2045 a násl. OZ, zástavní právo podle § 1309 a násl. OZ a zadržovací právo podle § 1395 OZ.

¹¹⁰ HORÁK, M., 2021. Postavení věřitelů jako účastníků insolvenčního řízení. Nezajištěný a zajištěný věřitel. In: *Epravo.cz* [online]. 1. 10. 2021 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/postaveni-veritelu-jako-ucastniku-insolvencniho-rizeni-nezajisteny-a-zajisteny-veritel-113574.html>

¹¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sen. zn. 29 NSČR 39/2014, uveřejněné pod číslem 39/2015 Sbířky soudních rozhodnutí a stanovisek nebo Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 11. 2015, sen. zn. 29 ICdo 61/2015, uveřejněný pod číslem 81/2016 Sbířky soudních rozhodnutí a stanovisek.

¹¹² § 173 odst. 1 InsZ.

¹¹³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2018, sen. zn. 29 NSČR 34/2016, uveřejněné pod číslem 90/2019 Sbířky soudních rozhodnutí a stanovisek a Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2018, sen. zn. 29 NSČR 150/2016, uveřejněné pod číslem 91/2019 Sbířky soudních rozhodnutí a stanovisek.

¹¹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 08. 2018, sen. zn. 29 NSČR 191/2016.

InsZ dokonce sám takovou situaci předvídá v § 174 odst. 3 InsZ, když stanovuje na základě vyvratitelné právní domněnky „má se za to“, že pokud věřitel neuplatní uspokojení ze zajištění, tak uvedené právo na uspokojení ze zajištění uplatněno nebylo, tj. uplynutím propadné lhůty se stává domněnkou nevyvratitelnou. V případě, že bude tedy přihlášeno toto právo na uspokojení ze zajištění opožděně, insolvenční soud odmítne pořadí pohledávky a přihlášená pohledávka je poté uspokojena jako nezajištěná.¹¹⁵ Pro úplnost uvádím, že právo na uspokojení za zajištění lze po jeho uplatnění vzít zpět, a to i po uplynutí propadné lhůty.¹¹⁶ Takové jednání zajištěného věřitele však automaticky neznamená, že účinností takového zpětvzetí, respektive účinným rozhodnutím soudu o zpětvzetí věřitele, má již nově nezajištěný věřitel právo uspokojit svou nově nezajištěnou pohledávku z částek určených pro nezajištěné věřitele.¹¹⁷

Dále je možné pro zánik zajištění a zánik postavení zajištěného věřitele, aby věřitel vykonal hmotněprávní jednání a vzdal se zajištění. Vedle přihlášení práva na uspokojení ze zajištění je nutné naplnit ještě další kumulativní podmínky, abychom mohli věřitele označit ve smyslu InsZ jako zástavního. Jednou z těchto podmínek je, aby zástavní věřitel v souladu s jeho povinností označil druh zajištění a druhou podmínkou je informace o době jeho vzniku. Neuvedením těchto náležitostí má stejný negativní následek pro věřitele, jako neuplatnění práva na uspokojení ze zajištění.¹¹⁸

Zajímavou kapitolou uvedených ustanovení týkajících se zajištěných věřitelů v konkursním řízení byly tzv. štěpené pohledávky. Toto štěpení přihlášených pohledávek věřitele spočívalo v tom, že věřitel, který měl ve 100 % zajištěnou jednu pohledávku ve smyslu § 2 písm. g) InsZ, tuto pohledávku přihlásil do insolvenčního řízení lhostejno, jakým poměrem, a to v části jako zajištěnou majetkem dlužníka a v části jako nezajištěnou majetkem dlužníka. Na počátku se právní teorie i odborná literatura k uvedenému postupu stavěla negativně, když tento názor podpořil Vrchní soud v Olomouci, i když ne v rámci

¹¹⁵ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 486-488. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹¹⁶ RICHTER, Ondřej. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení: komentář: § 165-204*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-549-7. s. 102-108.

¹¹⁷ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 446-447. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹¹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2023, sen. zn. 29 NSČR 138/2022.

vlastní rozhodovací činnosti.¹¹⁹ Na opačné straně spektra byl Vrchní soud v Praze, který ve svém Usnesení ze dne 14. 10. 2014, sp. zn. 104 VSPH 126/2014 (KSLB 82 INS 16257/2012) vyjádřil názor, že takováto parcelace pohledávky možná je, když se se jedná o vyjádření svobodné vůle věřitele. Rozhřešení celé situace nám nakonec přineslo Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2018, sen. zn. 29 NSČR 150/2016, které štěpení pohledávky zavrhl, jako nepřipustný postup věřitele. Pokud i přes uvedené Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2018, sen. zn. 29 NSČR 150/2016 bude věřitel štěpit takovou pohledávku, považuje se taková přihláška pohledávky za vadnou a insolvenční správce by měl vyzvat věřitele k jejímu odstranění, jinak není přihláška způsobilá k přezkumu. Pokud však taková vadná přihláška projde přezkumem (lhostejno jak) a je-li po přezkumném jednání veden incidenční spor o pohledávce uplatněné vadnou přihláškou, považuje se taková žaloba za předčasnou a bude zamítnuta.¹²⁰ Uvedené sjednocující rozhodnutí Nejvyššího soudu vycházelo z nesouladu omezení zástavy s hmotněprávním stavem a rozporem s § 5 písm. a) InsZ respektive se zásadou zákazu nedovoleného zvýhodňování jednoho věřitele před jiným.¹²¹

Závěrem se jen zmíním o *vykonatelné pohledávce* věřitele. Označí-li věřitel v přihlášce pohledávky, pohledávku jako vykonatelnou musí uvést i skutečnosti na kterých se vykonatelnost pohledávky zakládá¹²². Obecně a prakticky se taková vykonatelnost skutkově označí odkazem na vykonatelný titul.

3.6 Přihláška pohledávky splatné a nesplatné

Jak již bylo zmíněno výše, tak možnost, aby věřitel byl považován za věřitele insolvenčního tedy za věřitele, který může se podílet na rozdělování majetkové podstaty, je nezbytné podání přihlášky insolvenčnímu soudu. InsZ na rozdíl od OSŘ umožňuje domáhat se pohledávky splatné i nesplatné, když v rámci konkursu zavádí specifické pravidlo pro splatnost i pro pohledávky dosud nesplatné. V § 250 InsZ je upravena fikce splatnosti pohledávky nesplatné tak, že

¹¹⁹ KOZÁK, J., BUDÍN, P., DADAM, A., PACHL, L. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-243-3. s. 406.

¹²⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2018, sp. zn. 29 ICdo 61/2016.

¹²¹ PAVELKA, Lukáš. Uplatnění práva na uspokojení ze zajištěné jen z části aneb „parcelace“ pohledávky. *Právní rozhledy 6/2019*, s. 216. ISSN 1210-6410.

¹²² § 174 odst. InsZ.

se stává splatnou dnem prohlášení konkurzu, pokud zákon nestanoví jinak. Uvedené „zesplatnění“ je však pouze pro účely insolvenčního řízení a neaplikuje se mimo něj, když zrušením konkursu takové účinky zesplatnění zanikají.¹²³

3.7 Příhláška pohledávky peněžité a nepeněžité

Základním východiskem při uspokojování pohledávky věřitele a jejího vyčíslení je § 175 InsZ. Pohledávky věřitelů se v insolvenčním řízení plní výhradně v penězích. Věřitel je povinen v přihlášce vyčíslit svoji pohledávku za dlužníkem v penězích, i když se jedná o pohledávku nepeněžitou. Věřitel je oprávněn vyčíslit pohledávku, jak v českých korunách, tak i v cizí měně. Pokud jí však věřitel vyčíslí v cizí měně, přistupuje zde zákonný příkaz pro věřitele, aby takovou pohledávku přepočtl na české koruny a její výši uvedl v přihlášce pohledávky. V případě, že by věřitel neprovedl přepočet na české koruny, jednalo by se o vadu přihlášky, která však nebrání jejímu přezkoumání, když teprve po vlastním přepočtu podle § 175 InsZ může insolvenční správce uvedenou pohledávku například popřít, co do výše, když v takovém případě je zároveň povinen uvést vedle popření, jaká je dle jeho názoru skutečná výše pohledávky v tuzemské měně.¹²⁴ K uvedenému postupu insolvenčního správce se vyjadřoval ve svém Usnesení Vrchní soud v Olomouci ze dne 29. 12. 2010, spis. zn. 2 VSOL 458/2010: *„Tato vada však nebrání přezkoumání přihlášky pohledávky insolvenčním správcem. Tento závěr odvolacího soudu je podporován tím, že k zaujetí stanoviska k výši přihlášené pohledávky při přezkumu musí insolvenční správce provést propočet pohledávky podle pravidel stanovených v ust. § 175 IZ. Jinak se nemůže vyjádřit k výši přihlášené částky, a v případě popření výše pohledávky nemůže uvést, jaká je ve skutečnosti výše pohledávky (§ 194 IZ). Z řečeného plyne závěr, že přihláška pohledávky věřitele P. nevykazovala vady ve smyslu § 188 odst. 2 IZ, pro jejichž neodstranění by se k přihlášce nepřihlíželo. Insolvenční správce může v tomto konkrétním případě provést přepočet výše pohledávky ze slovenských korun na českou měnu (§ 175, věta druhá IZ).“¹²⁵* Věřitel tedy správně postupuje tak, že provede přepočet cizozemské měny podle § 175 InsZ na české koruny podle kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou

¹²³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2017, 32 Cdo 2023/2015.

¹²⁴ KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-578-1. s. 705-706.

¹²⁵ Shodně Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. 10. 2017, spis. zn. 2 VSOL 849/2017.

národní bankou v den zahájení insolvenčního řízení nebo pokud nastala splatnost pohledávky dříve, tak podle kurzu v den její splatnosti. Zcela výjimečně může však nastat situace, kdy věřitel má pohledávku za dlužníkem v měně, která zanikla. Pokud by se jednalo například o československé koruny použije se na přepočtení na české koruny zákon č. 60/1993 Sb., o oddělení měny¹²⁶ ve spojení s nařízením vlády 61/1993 Sb. Pakliže by se jednalo bývalou měnou státu eurozóny použijí se právní předpisy EU.¹²⁷

Je nezbytné se zmínit též o situaci, kdy věřitel přihlašuje peněžitou pohledávku neurčité výše, když mu zákon stanovuje, aby ji vyjádřil v penězích na základě odhadu její hodnoty, což je hodnota předmětu plnění. Neuvedení výše pohledávky, jež je považována za obligatorní náležitost přihlášky, by pak bylo považováno za vadu přihlášky, která by se na rozdíl od uvedení „nesprávné“ výše v rámci přepočtu cizozemské hodnoty pohledávky odstraňovala postupem dle § 188 odst. 2 InsZ. Ohledně vyčíslení pohledávky ve virtuální měně odkazují na bod 3.5.1 této diplomové práce, kde je o způsobu přepočtu, respektive o vyčíslení pohledávky pojednáno.

Je nutné též reflektovat na to, že věřitel nebude mít vždy pohledávku, která je peněžitá, ač lze říci, že takové peněžité pohledávky představují většinou část pohledávek insolvenčních věřitelů. Z pohledu OZ lze říci, že nepeněžitou pohledávkou není každé subjektivní právo, ale pouze právo majetkové povahy, jež tvoří obsah závazkového vztahu¹²⁸. OZ nepovažuje za pohledávku například právo na vydání věci. Nad to lze uvést, že speciálnější pohled na nepeněžité pohledávky, než OZ má InsZ. InsZ nepovažuje za nepeněžitou pohledávku každou nepeněžitou pohledávku, ale pouze tu, která je ocnitelná penězi nikoliv pouze pro účely řízení symbolickou hodnotou. K tomuto uvádím vysvětlení v Rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 12. 2012. spis. zn. 102 VSPH 267/2012: „V rovinně právního posouzení věci soud zejména uvedl, že ust. § 175 insolvenčního zákona (dále jen IZ) je třeba vykládat tak, že sice lze přihlásit pohledávku nepeněžitou, avšak pouze penězi ocnitelnou, která může být uspokojena

¹²⁶ § 1 odst. 4 zákon č. 60/1993 Sb., o oddělení měny: „Nominální hodnota závazků a pohledávek vyjádřená v korunách československých se ke dni oddělení měny přepočte na koruny české v poměru jedna ku jedné.“

¹²⁷ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 486-488. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹²⁸ § 1721 OZ.

poskytnutím odpovídající peněžité náhrady. Odhadem hodnoty pohledávky je podle něj třeba rozumět uvedení konkrétní sumy způsobilé kompenzovat nárok věřitele, nikoli (jen) uvedení symbolické částky, jak učinil žalobce. Proto dospěl k závěru, že požadavek na vydání účetního dokladu či individuálně určeného souboru listin není nárokem penězi ocenitelným, a tudíž nemůže být reparován poskytnutím peněžité náhrady.“

Stejně, jako uplatnění fikce splatnosti pohledávky v rámci § 250 InsZ, neznamena pro insolvenčního věřitele, že vyčíslení jeho pohledávky představuje účinky, které přesahují rámec insolvenčního řízení, což znamená, že případný závazek dlužníka plnit se v hmotněprávní rovině nemění. Vyčíslením nepeněžité pohledávky v insolvenčním řízení též nedochází ke změně závazku a v rovině hmotněprávní je dlužník stále povinen plnit to, k čemu se zavázal. Insolvenční řízení pouze dovoluje dlužníkovi plnit svůj dluh jiným způsobem v rámci specifických pravidel určených InsZ, jež vyvolává splnění dluhu. Po skončení insolvenčního řízení však takové účinky pominou a věřitel nepeněžité pohledávky nemá právo na použití upraveného seznamu přihlášených pohledávek, jako exekučního titulu, ale může se dále domáhat nepeněžitého plnění běžným pořadem práva.¹²⁹

Věřitel je povinen nepeněžitou pohledávku vyčíslit na základě odhadu její hodnoty. Pro předcházení případným budoucím sporům v podobě jejího popření, lze jen doporučit, aby byla stanovena její výše na základě znaleckého posudku, když o výši pohledávky by soud rozhodoval ke dni vyhlášení rozsudku, ale pouze v rozsahu, v jakém byla peněžitá pohledávka přihlášena. Insolvenční správce bude za předpokladu, že nebude nepeněžitá pohledávka vůbec vyčíslena postupovat v souladu s § 188 odst. 2 InsZ.¹³⁰

3.8 Přihláška podmíněné pohledávky

Podmíněná pohledávka, respektive přihláška podmíněné pohledávky není obvyklý a často využívaný způsob pro přihlášení pohledávky v konkursním řízení. Tato specifická pohledávka, jejíž pravidla pro přihlášení upravuje, zejména § 183

¹²⁹ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 486-488. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹³⁰ KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-578-1. s. 705-706.

odst. 1 až 3 InsZ představuje z pohledu hmotného práva, nikoliv podmíněnou pohledávku, ale nevzniklou a budoucí pohledávku anebo existující pohledávku, ale vlastnicky náležející dočasně jinému věřiteli. Z procesního hlediska se však jedná o pohledávku podmíněnou, jimž InsZ přiznává specifické postavení. Uvedené zákonné pravidlo má především za účel, aby se případní budoucí věřitelé měli možnost přihlásit do konkursního řízení v propadné lhůtě. Jako další odklon můžeme i vnímat, že se podmíněné pohledávky nezařazují na přezkumné jednání v rozsahu, ve kterém se překrývají s nepodmíněnou pohledávkou přihlášeného věřitele, ze kterého by mohli podmíněné pohledávky přejít na podmíněného věřitele.¹³¹

Primárně je uvedené ustanovení § 183 InsZ pro věřitele, kteří jsou v postavení ručitelů dlužníka v konkursu, když ručitel neví, zda bude věřitel uplatňovat pohledávku za dlužníkem samostatně nebo požadovat plnění, jak od dlužníka, tak i od ručitele, který je osobou odlišnou od dlužníka. Ručitel neboli věřitel z procesně podmíněnou pohledávkou je de iure náhradní dlužníkem, což znamená, že ručitel, jenž by splnil dluh za dlužníka v konkursu nabude právo původního věřitele.¹³² Jedná se tedy o subrogační regres, kdy vstupuje ručitel do postavení původního věřitele, včetně jeho zajištění, což do důsledků představuje zákonnou cesi.¹³³ Pro doplnění lze však dodat, že původní věřitel, jehož pohledávka je zajištěna majetkem třetí osoby (věřitele s podmíněnou pohledávkou), není považován za zajištěného věřitele ve smyslu § 2 písm. g) InsZ, stejně platí i pro solidární spoludlužníky dlužníka v konkursu.

Zajištění rozlišujeme na osobní a věcné, když není podstatné, jestli vzniklo na základě zákona, smluvně nebo z konstitutivního rozhodnutí. Již zmíněné přihlášení tzv. regresní pohledávky, lze však uplatnit dvěma způsoby. Tím prvním je již výše zmíněné přihlášení podmíněné pohledávky a tím druhým způsobem uplatnění regresní pohledávky, je změna přihlášeného věřitele.

Pokud se jedná o změnu přihlášeného věřitele musí nastat situace, že třetí osoba mimo rámec konkursního řízení uspokojí věřitele a v takovém případě sice z hmotněprávního hlediska vstupuje do práv původního věřitele, ale jeho pozice

¹³¹ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 508-511. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹³² § 1937 odst. 2 OZ ve spojení s § 183 odst. 3 InsZ.

¹³³ PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 2089-2091.

v insolvenčním řízení je závislá na procesní aktivitě tohoto věřitele. Jedná se spíše o poslední řešení, jak se domoci své pohledávky za dlužníkem z titulu regresního nároku, pokud si tento možný regresní věřitel do propadné lhůty nepřihlásil svoji podmíněnou pohledávku.¹³⁴ S ohledem na to, že se § 18 InsZ ve smyslu změny účastníků použije pouze přiměřeně, je insolvenční soud oprávněn rozhodnout o vstupu regresního věřitele do řízení i bez souhlasného návrhu původního věřitele¹³⁵. Samostatnou úpravu vstupu do insolvenčního řízení má regresní věřitel upraveno § 184 InsZ o kterém bude pojednáno v následující kapitole.¹³⁶

3.9 Zpětvzetí přihlášené pohledávky a zánik pohledávky

V návaznosti na předchozí kapitolu se na konci této části zmíním, jaký vliv má výkon práva přihlášeného věřitele ve zpětvzetí přihlášené pohledávky na regresní pohledávku věřitele za dlužníkem v insolvenčním řízení.

Předně je nutné říci, že § 184 odst. 1 InsZ představuje dispoziční právo věřitele vzít vlastní pohledávku kdykoliv a bez dalších podmínek zpět, stejně jako v klasickém sporném řízení dle OSŘ. Pro naplnění zákonných náležitostí procesního úkonu zpětvzetí přihlášky pohledávky, sice nestanoví právní řád použití závazného formuláře, ale uvedený procesní úkon přihlášeného věřitele musí splňovat náležitosti § 42 odst. 4 OSŘ. Pokud by se však jednalo o případ, kdy věřitel vzal přihlášku zpět z důvodů, že přijal plnění od osob uvedených v § 183 InsZ, musí nad rámec § 42 odst. 4 OSŘ obsahovat zpětvzetí navíc náležitosti dle § 184 odst. 2 InsZ. Zpětvzetí přihlášky pohledávky, lze učinit stejně jako zpětvzetí žaloby tedy v celém jejím rozsahu nebo jen v její určité části například jen do úroků z prodlení, což je též spojeno se zásadou dispoziční. Co do uspokojení pohledávky ve výhodnějším pořadí, lze vzít přihlášku pohledávky zpět pouze, jako celek, když by to jinak bylo v rozporu s InsZ a též judikатурním názorem vyjádřeným v Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2018, sen. zn. 29 NSČR 150/2016: *“Není-li (totiž) možné, aby zajištěný (zástavní) věřitel, jemuž podle hmotného práva (nebo i podle procesního práva) bylo zřízeno zajištění*

¹³⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Zvláštní část, Část první (obecná), k § 183.

¹³⁵ § 183 odst. 3 InsZ.

¹³⁶ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 508-511. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

jedním právním jednáním pro celou zajištěnou pohledávku, uplatnil takové zajištění jen pro část pohledávky a zbývající část pohledávky aby přihlásil jako nezajištěnou, a je-li přihláška, kterou tak stejně učiní, podáním obsahujícím vady, které mají být odstraňovány postupem podle § 188 insolvenčního zákona (srov. odstavec [45] výše), pak nemůže mít žádné právní účinky procesní úkon („částečné zpětvzetí“ práva na uspokojení ze zajištění), v jehož důsledku by se původně bezvadná přihláška (zajištěné pohledávky) stala vadnou....procesní úkon, jímž takový zajištěný věřitel vezme právo na uspokojení ze zajištění zpět jen „zčásti“, je ve smyslu § 43 odst. 2 věty druhé o. s. ř. (potud přiměřeně aplikovatelného dle § 7 insolvenčního zákona) vadným podáním, k němuž soud nepřihlíží, dokud nebude řádně opraveno nebo doplněno.“

Zpětvzetí přihlášky pohledávky musí být adresováno insolvenčnímu soudu a je účinné v okamžiku, kdy insolvenčnímu soudu dojde, když stejně jako u zpětvzetí žaloby, není možné tento procesní úkon vzít zpět. V uvedeném případě tedy insolvenční soud ke zpětvzetí přihlášky pohledávky nebude přihlížet v souladu s § 41a odst. 3 OSŘ.¹³⁷ Insolvenční soud následně vezme na vědomí zpětvzetí a vydá usnesení, jež doručí podávajícímu věřiteli, dlužníkovi i insolvenčnímu správci. Uvedené usnesení je deklaratorní povahy, ale s konstitutivním účinkem, když teprve jeho právní moci zaniká účast přihlášeného věřitele v insolvenčním řízení.¹³⁸ Právo odvolání proti tomuto usnesení má věřitel, o jehož pohledávku jde a osoby, jež podaly návrh na vstup do insolvenčního řízení namísto věřitele¹³⁹.¹⁴⁰ Jak je uvedeno výše zpětvzetí přihlášené pohledávky věřitelem není vázáno žádnou lhůtou a věřitel, tak může učinit kdykoliv i v době po skončení přezkumného jednání.¹⁴¹

¹³⁷ Stejně Nález Ústavního soudu ze dne 11. 12. 1997, sen. zn. IV. ÚS 295/97, Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. 8. 2009, sen. zn. 3 VSOL 255/2009, Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 1. 2023, sen. zn. 2 VSOL 8/2023.

¹³⁸ § 184 odst. 1 InsZ.

¹³⁹ § 183 odst. 3 InsZ.

¹⁴⁰ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 511-513. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹⁴¹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 08. 2014, II. ÚS 3056/13: „*Neumožňuje tedy věřiteli, aby se v insolvenčním řízení domáhal uspokojení pohledávky převyšující tu, již uvedl v přihlášce pohledávky, resp. umožňuje mu, aby tak učinil nejpozději do skončení přezkumného jednání. V opačném případě, tj. učiní-li úkon, z něhož je zřejmé, že se nedomáhá uspokojení pohledávky v původně přihlášené výši, a to bez ohledu na to, kdy jej v průběhu insolvenčního řízení učiní, nelze jeho úkon vyložit jinak než jako zpětvzetí, resp. částečné zpětvzetí přihlášky.*“

InsZ v § 184 odst. 2 a 3 navazuje na úpravu v § 183 InsZ, jež se dotýká nároků regresního věřitele. Je zde uvedeno, že pokud je insolvenčnímu věřiteli plněno mimo insolvenční řízení osobou, která věřiteli poskytla zajištění (nerozhodno, zda osobní nebo věcné) nebo bylo poskytnuto osobou, která je společně a nerozdílně zavázána s insolvenčním dlužníkem, je tyto skutečnosti insolvenční věřitel povinen uvést ve svém podání zpětvzetí přihlášené pohledávky, jinak odpovídá za škodu nebo jinou újmu regresnímu věřiteli. Případný nárok však poškozený věřitel neuplatňuje v rámci insolvenčního řízení, nýbrž v rámci běžného civilního řízení, zpravidla až po skončení insolvenčního řízení, aby mohl svou pohledávku řádně vyčíslit.¹⁴²

Insolvenční soud je povinen po obdržení informace o úhradě pohledávky mimo insolvenční řízení, v rámci podání zpětvzetí pohledávky věřitelem, vyrozumět osobu, která pohledávku věřiteli uhradila, aby podala návrh na vstup do řízení na místo původního věřitele v soudcovské lhůtě. Do doby, než tato procesní lhůta uplyne, insolvenční soud nesmí rozhodnout o zpětvzetí přihlášené pohledávky. Za stavu, kdy tento regresní věřitel využije svého práva a navrhne svůj vstup do řízení včas, tj. v procesní lhůtě určené soudem, tak se ke zpětvzetí přihlášky nepřihlíží. V opačném případě soud vezme zpětvzetí na vědomí a účast věřitele v insolvenčním řízení bude ukončena, a tedy regresní věřitel již nemůže navrhnout svůj vstup do řízení a nebude tedy v rámci insolvenčního řízení uspokojen.¹⁴³

Zákonná pravidla stanovená v § 183 a 184 InsZ však nebudou samostatně fungovat, když je nutné reagovat na případného pasivního přihlášeného věřitele, kterému pohledávka zanikla nebo byla uspokojena jiným způsobem. Obecně je takový přihlášený věřitel povinen vzít přihlášenou pohledávku zpět a pokud tak neučiní použije se § 186 InsZ. Uvedené zákonné ustanovení nám upravuje, jak naložit se situací, když přihlášený věřitel neučiní bez zbytečného odkladu procesní úkon zpětvzetí přihlášené pohledávky v souladu s § 183 a 184 InsZ z důvodu zániku jeho pohledávky. Za zánik pohledávky přihlášeného věřitele se v rámci extenzivního výkladu obecně považuje, jak její hmotněprávní zánik, zejména jejím splněním, prominutím dluhu nebo procesněprávním způsobem

¹⁴² § 184 odst. 2 InsZ.

¹⁴³ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční zákon: ve znění zákona č. 64/2017 Sb. s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. aktualizované vydání podle stavu právní úpravy k 1.1.2018. Praha: Leges, 2018. Glosátor. ISBN 978-80-7502-257-8. s. 380-381.

například zrušením výroku rozsudku o náhradě nákladů řízení i zánikem práva na uspokojení ze zajištění. Použití § 186 InsZ se nám však vztahuje na případy, kdy uvedený zánik pohledávky nastal až po přezkumném jednání, když její dřívější zánik by měl být řešen v souladu s § 193-194 InsZ.

Pokud však přihlášený věřitel, kterému pohledávka zanikla nevezme z vlastní vůle přihlášenou pohledávku zpět, ukončí jeho účast insolvenční soud ex officio. Soud může v rámci vlastní činnosti zjistit uvedenou informaci či mu může být sdělena jiným věřitelem nebo insolvenčním správcem. Lze říci, že okruh osob a skutečností, ze kterých se tato informace může dostat do vědomí soudu, jsou opravdu neomezené. Za předpokladu, že uvedenou skutečnost nezjistí sám soud, sdělením takové informace soudu, nebude návrhem třetím osoby, který lze zamítat apod. Než však insolvenční soud rozhodne usnesením, kde ve výroku uvede například: „Ukončuje se účast věřitele Michaela Novotného, Pražská 37, 301 00 Plzeň v insolvenčním řízení ohledně jeho pohledávky ve výši 10.000, --Kč.“,¹⁴⁴ je povinen před rozhodnutím o ukončení účasti věřitele dát mu prostor, aby se k uvedenému sám vyjádřil v souladu se zásadou *audiatur et altera pars*. Pokud i přes vyjádření dotčeného věřitele soud rozhodne usnesením, že se účast věřitele v insolvenčním řízení končí, je nezbytné, aby usnesení obsahovalo odůvodnění na základě, kterého považuje uvedenou přihlášenou pohledávku za zaniklou.¹⁴⁵ Proti tomuto usnesení, není odvolání přípustné, nicméně takový věřitel má k dispozici jiné procesní prostředky obrany, a to v podobě žaloby na určení, že jeho pohledávka dále trvá.¹⁴⁶ Uvedená procesní obrana věřitele spočívá v žalobě, jež je směřována proti insolvenčnímu správci, kterou je povinen věřitel podat v hmotněprávní lhůtě 30 dnů od doručení usnesení insolvenčního soudu, že účast věřitele v insolvenčním řízení končí a v jakém rozsahu. Takovou lhůtu nelze pro její hmotněprávní status prominout, když je dovoleno promíjet jen lhůty procesní.¹⁴⁷ Pokud bude žalobě věřitele vyhověno, pak se jeho účast insolvenčním řízení obnovuje. Naopak za stavu, že žaloba věřitele bude neúspěšná, nebo nebude

¹⁴⁴ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční zákon: ve znění zákona č. 64/2017 Sb. s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. aktualizované vydání podle stavu právní úpravy k 1.1.2018. Praha: Leges, 2018. Glosátor. ISBN 978-80-7502-257-8. s. 382-383.

¹⁴⁵ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 514-515. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹⁴⁶ § 186 odst. 2 InsZ.

¹⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2001, sen. zn. 29 Cdo 2226/99, stejně Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 17. 04. 2018, sen. zn. 14 VSOL 79/2018.

podána vůbec, obsahuje § 186 odst. 2 InsZ fikci, že pohledávka zanikla z důvodů uvedených v usnesení insolvenčního soudu. Takové usnesení insolvenčního soudu má však význam pouze v intencích insolvenčního řízení a nebrání to věřiteli, aby svou pohledávku dále vymáhal.

3.10 Rozhodnutí o odmítnutí přihlášky pohledávky

InsZ v § 185 stanovuje, že insolvenční soud odmítne přihlášku rozhodnutím, proti kterému je možné podat odvolání, když předpokladem takového deklaratorního rozhodnutí je, že nastane skutečnost na základě, které se k přihlášce pohledávky nepřihlíží. Proti tomuto výroku může pouze věřitel, jehož se usnesení týká, podat odvolání a případně dovolání. Insolvenční správce nemá aktivní legitimaci k podání odvolání nebo dovolání proti rozhodnutí insolvenčního soudu, že se přihláška neodmítá. Usnesení o odmítnutí přihlášky věřitele se doručuje přihlášenému věřiteli, dlužníkovi a insolvenčnímu správci, ale aktivní legitimaci k podání opravných prostředků, ať již řádných nebo mimořádných, má pouze přihlášený věřitel. Insolvenčnímu správci je doručováno pouze z důvodu promítnutí změny v poměru uspokojení nezajištěných věřitelů.

Rozsah takového odmítnutí insolvenčním soudem však může být různý. Insolvenční soud může odmítnout celou přihlášku pohledávek pro její vadu nebo neúplnost, nebo jen určitou dílčí pohledávku nebo jen část pohledávky představující například její příslušenství (úroky z prodlení, náhrada nákladů řízení apod.)¹⁴⁸

Konstitutivní rozhodnutí se však týká pouze výroku, jež stanovuje, že došlo k zániku účasti insolvenčního věřitele.

Mezi skutečnosti, které budou mít za následek nepřihlížení k pohledávkám, jež byly přihlášeny do insolvenčního řízení potažmo, že následkem bude rozhodnutí insolvenčního soudu uvedené v předchozí větě, patří:

- a) do insolvenčního řízení byly přihlášeny pohledávky po uplynutí lhůty k podávání přihlášek,¹⁴⁹

¹⁴⁸ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 516-523. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹⁴⁹ § 173 odst. 1 InsZ.

- b) pohledávky byly v insolvenčním řízení zjištěny v rozsahu menším než 50 % přihlášené výše,¹⁵⁰
- c) právo věřitele na uspokojení ze zajištění je v pořadí horším, než uvedl v přihlášce pohledávky, k jeho právu na uspokojení,¹⁵¹
- d) pohledávka zahraničního věřitele, jenž nesložil jistotu na náklady insolvenčního řízení nebo jistotu na náhradu škody určenou soudem,¹⁵²
- e) přihláška pohledávek, jež věřitel nedoplnil nebo neopravil, ač byl k tomu vyzván insolvenčním správcem,¹⁵³
- f) popření pohledávky respektive, že se nepřihlíží v rozsahu, v jakém nebyla zjištěna,¹⁵⁴
- g) nad rámec údajů uvedených v účetnictví dlužníka – finanční instituce se nepřihlíží k pohledávkám věřitelů, kteří přes nesouhlas s výší a charakterem pohledávky vyplývající z účetnictví dlužníka včas nepodají určovací žalobu^{155, 156}

3.11 Fikční pohledávky, na které se hledí jako na přihlášené

Specifickou skupinu tvoří pohledávky věřitelů, které není nutné přihlašovat ve dvouměsíční propadné lhůtě dle § 173 odst. 1 InsZ. Uvedené pohledávky, na které se hledí, jako na přihlášené jsou zmíněny v § 165 odst. 2 InsZ. Pohledávky uvedené v § 165 odst. 2 InsZ se uspokojují, jako jiné přihlášené pohledávky a není nutné je uplatňovat přihláškou v propadné lhůtě, ale je nezbytné je uplatnit tak, aby bylo možno je přezkoumat, co do pravosti a výše, jako pohledávky přihlášené.

Jedná se o pohledávky:

- a) osob uvedených v seznamu závazků po dobu trvání moratoria pohledávky ostatních věřitelů po dobu trvání moratoria, jež jsou uvedeni v seznamu závazků dlužníka,¹⁵⁷

¹⁵⁰ § 178 odst. 1 InsZ.

¹⁵¹ § 179 odst. 1 InsZ.

¹⁵² § 182a odst. 4 InsZ.

¹⁵³ § 188 odst. 2 InsZ.

¹⁵⁴ § 198 odst. 1 InsZ.

¹⁵⁵ § 373 odst. 6 InsZ.

¹⁵⁶ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 513-515. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹⁵⁷ § 121 odst. 2 InsZ.

- b) společníků nebo členů dlužníka vyplývající z jejich účasti ve společnosti nebo v družstvu,¹⁵⁸
- c) náhrady nákladů řízení přiznaná ve sporu vůči dlužníku,¹⁵⁹
- d) pracovněprávní uvedené v § 169 odst. 1 písm. a) InsZ neuplatní-li je dlužníkům zaměstnanec v jiné výši, pokládá se jeho pohledávka za uplatněnou ve výši vyplývající z účetnictví dlužníka nebo z evidence vedené podle zvláštního právního předpisu,¹⁶⁰
- e) osoby na vrácení vzájemného plnění, jež vydala dlužníkovo plnění na základě neúčinného právního úkonu dlužníka do majetkové podstaty,¹⁶¹
- f) manžela dlužníka vzniklá po prohlášení konkursu vypořádáním společného jmění manželů,¹⁶²
- g) věřitelů vyplývající z účetnictví dlužníka, když je v úpadku finanční instituce, když okamžikem přihlášení pohledávky je prohlášení konkursu,¹⁶³
- h) na Fond pojištění vkladů, Zajišťovací fond družstevních záložen, Garanční fond obchodníků s cennými papíry, vše však ve výši stanovené zvláštním předpisem a dále na pohledávky zahraniční osoby, která poskytla náhradu pohledávky za dlužníka z titulu obdobného pojištění vkladů nebo zákaznického majetku podle práva členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor a na kterou z tohoto důvodu pohledávka přešla,¹⁶⁴
- i) České kanceláře pojistitelů na náhradu za plnění podle odstavce 2 písm. b), c) a g)^{165, 166}

¹⁵⁸ § 172 odst. 4 InsZ.

¹⁵⁹ § 202 odst. 1 InsZ.

¹⁶⁰ § 203 odst. 2 InsZ.

¹⁶¹ § 237 odst. 4 InsZ.

¹⁶² § 275 InsZ.

¹⁶³ § 373 odst. 1 a § 385 odst. 1 InsZ.

¹⁶⁴ § 373 odst. 8 InsZ.

¹⁶⁵ § 24 odst. 4 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla).

¹⁶⁶ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční zákon: ve znění zákona č. 64/2017 Sb. s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. aktualizované vydání podle stavu právní úpravy k 1.1.2018. Praha: Leges, 2018. Glosátor. ISBN 978-80-7502-257-8. s. 329.

3.12 Přílohy přihlášky pohledávky

InsZ na jedné straně striktně rozlišuje přihlášku pohledávky, která je procesním úkonem věřitele, kterým uplatňuje uspokojení svých práv v insolvenčním řízení, a jež svou povahou v mimo insolvenčních vztazích představuje žalobou na plnění, a přílohou přihlášky pohledávky. InsZ v rámci rozlišení stanovuje, též jiné následky pro případné vady přihlášky pohledávek anebo vady či absenci příloh přihlášek. InsZ nepovažuje přílohy přihlášky pohledávek za součást přihlášky pohledávek samotných, tedy případné nedostatky v přílohách přihlášky pohledávek nebudou mít za následek vadu přihlášky nebo její neúplnost¹⁶⁷. Zákonná úprava příloh přihlášky pohledávek je upravena § 177 InsZ a dále též v § 8 odst. 3 InsPod. § 8 odst. 3 InsPod stanovuje, jako přílohy listiny dokládající existenci věřitele právnické osoby představující u zahraničních právnických osob výpis ze zahraničního obchodního rejstříku nebo obdobného registru, když u tuzemských tato povinnost absentuje z důvodu, že si insolvenční soud jejich existenci může sám ověřit v rámci zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech. Dále se jedná o přílohy přihlášky v podobě kopií smluv, soudních nebo jiných rozhodnutí a dalších listin dokládajících údaje uvedené v přihlášce pohledávky. Uvedené ustanovení § 8 odst. 3 InsPod taktéž uvádí, jako další přílohu plnou moc, pokud je věřitel zastoupen, a tato plná moc není založena ve spise, a též čestné prohlášení výlučně pro věřitele, který nabyl pohledávku postoupením nebo obdobným způsobem po zahájení insolvenčního řízení anebo v posledních 6 měsících před zahájením insolvenčního řízení o tom, kdo je jeho skutečným majitelem podle jiného právního předpisu, včetně uvedení důvodu, pro který se podle jiného právního předpisu považuje za skutečného majitele.

3.12.1 Čestné prohlášení věřitele

Uvedené čestné prohlášení od věřitele, který nabyl pohledávku postoupením nebo obdobným způsobem¹⁶⁸, podle poslední věty předchozího odstavce, respektive jeho povinnost takové čestné prohlášení přikládat k přihlášce pohledávky, je upraveno v § 177 InsZ. Věřitel, který nabyl pohledávku v intencích

¹⁶⁷ § 188 odst. 2 InsZ.

¹⁶⁸ § 8 odst. 3 písm. d) InsPod.

§ 177 odst. 2 InsZ¹⁶⁹, jež představuje první výjimku, však nemusí dokládat čestné prohlášení ve smyslu uvedeného zákonného ustanovení ve spojení s § 8 odst. 3 písm. d) InsPod, pokud je právnickou osobou, o níž jsou vedeny informace o jejich skutečných majitelích podle zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, nebo je fyzickou osobou.¹⁷⁰ Druhou výjimku pro věřitele právnickou osobu, který nabyl pohledávku za podmínek § 177 odst. 2 InsZ a jež nemá povinnosti dokládat čestné prohlášení, představuje § 177 odst. 3 InsZ. Takový věřitel nemusí dokládat čestné prohlášení, pokud nabyl pohledávky například od banky, spořitelního nebo úvěrního družstva, finanční instituce v podobě centrálního depozitáře, organizátora trhu s investičními nástroji a dalších subjektů uvedených v § 2 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále též „LegVTrČ“), za podmínky, že se nejedná o obchody, na které se vztahuje povinnost kontroly dle LegVTrČ¹⁷¹. Třetí výjimka uvedená v témže ustanovení InsZ se uplatňuje v případě, když věřitel uzavře obchod s jinou osobou než osobou uvedenou § 2 LegVTrČ s hodnotou nižší než 10 000 EUR, avšak věřitel je v takovém případě povinen připojit k přihlášce pohledávky čestné prohlášení ve smyslu § 177 odst. 4 InsZ, tj. že skutečného majitele ve smyslu LegVTrČ, nemá.¹⁷²

V důvodové zprávě k zákonu č. 64/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, je uvedeno, že cílem doplnění odstavců 2-7 § 177 InsZ je umožnit insolvenčnímu soudu odhalit účelová postoupení pohledávek ve vztahu k posuzování možnosti střetu zájmu v souvislosti se zákazem výkonu hlasovacích práv věřitelů dle § 53 InsZ. Uvedené zákonné pravidlo tedy má předcházet k prosazování dílčích zájmů určité skupiny věřitelů (chvíli před nebo po zahájení insolvenčního řízení), kteří jsou ex lege v souvislosti s § 53 odst. 3 InsZ vyloučeni z hlasování, nebo jim může být takový

¹⁶⁹ § 177 odst. 2 InsZ: „Věřitel, který nabyl pohledávku postoupením nebo obdobným způsobem po zahájení insolvenčního řízení anebo v posledních 6 měsících před zahájením insolvenčního řízení, doloží v příloze přihlášky pohledávky čestné prohlášení, v němž uvede informaci o tom, kdo je jeho skutečným majitelem podle zákona upravujícího evidenci skutečných majitelů, a údaje o skutečnostech zakládajících postavení skutečného majitele.“

¹⁷⁰ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 489-492. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹⁷¹ Například § 13 a 13a LegVTrČ.

¹⁷² SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 489-492. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

zákaz uložen soudem dle § 53 odst. 5 InsZ. InsZ sledovaný účel v § 177 InsZ, tedy účel odhalit propojené vztahy mezi věřitelem a dlužníkem in eventum jinou osobou, jež je ve střetu zájmů, prosazuje sankcí, jež má za obdobné následky, jako sankce uvedená v § 53 InsZ. Tato sankce uvedená v § 177 odst. 5 InsZ, má však mnohem tvrdší dopad do práv věřitele, který nedoloží informace o skutečném majiteli. Takovému věřiteli je odejmuto obecné právo ve výkonu hlasovacích práv, respektive mu je ex lege zakázáno vykonávat hlasovací práva.

Avšak věřiteli, který naplňuje dikci § 53 InsZ, je zákaz výkonu hlasovacích práv stanoven tak, že může hlasovat v případech stanovených v § 53 odst. 1 InsZ a v případech, kdy na návrh podaný v souladu s § 52 odst. 2 InsZ a zároveň po vyjádření insolvenčního správce soud takovému věřiteli hlasování povolí za splnění kumulativních podmínek, tj. že se jedná o důvody zvláštního zřetele, není to v rozporu se společným zájmem věřitelů a nehrozí-li střet zájmů.¹⁷³ Zákaz výkonu hlasovacích práv dle § 177 odst. 5 InsZ však v takovém případě platí i pro případného nabyvatele přihlášené pohledávky, když ji nabude v průběhu insolvenčního řízení, pokud není informace o skutečném majiteli věřitele uvedena v zákoně č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů nebo pokud, tak věřitel neučiní do 15 dnů od vstupu do insolvenčního řízení¹⁷⁴. Ustanovení § 19 odst. 2 InsZ se však nevztahuje na insolvenční řízení, která byla zahájena a v nichž bylo vydáno rozhodnutí o úpadku dlužníka před 1. 6. 2019.

3.12.2 Doložení vykonatelnosti pohledávky

Pokud insolvenční věřitel přihlašuje vykonatelnou pohledávku respektive, jako vykonatelnou ji v přihlášce označí, je povinen to prokázat veřejnou listinou. Veřejná listina je hmotněprávně upravena v § 567 OZ, jako: „*Veřejná listina je listina vydaná orgánem veřejné moci v mezích jeho pravomoci nebo listina, kterou za veřejnou listinu prohlásí zákon; to neplatí, pokud trpí takovými vadami, že se na ni hledí, jako by veřejnou listinou nebyla.*“ a procesně právně v § 134 OSŘ jako: „*Listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za*

¹⁷³ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 142-144. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹⁷⁴ § 19 odst. 2 InsZ.

veřejně, potvrzují, že jde o nařízení nebo prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.“

Věřitel tedy nedokládá vykonatelnost obyčejnou prostou kopií listin státních orgánů nebo rozhodnutí soudu, ale pouze originálem uvedených listin nebo jejich úředně ověřenou kopií.¹⁷⁵ Při přezkumu pohledávek, co do jejich vykonatelnosti lze zmínit, že za vykonatelnou pohledávku se považuje taková pohledávka, která se stala vykonatelnou nejpozději ke dni rozhodnutí o úpadku¹⁷⁶. Pokud však věřitel neprokáže vykonatelnost pohledávky nejpozději do přezkumného jednání, bude pohledávka přezkoumána jako nevykonatelná. Pochopitelně lze jen doporučit, aby věřitelé dbali na prokázání vykonatelnosti pohledávek, když procesní postavení věřitele s vykonatelnou pohledávkou je výhodnější než věřitele, jehož pohledávka vykonatelná není.¹⁷⁷

Důležitým a aktuálním rozhodnutím ve věci doložení vykonatelnosti směnečné pohledávky v intencích insolvenčního řízení se jeví Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2023, sp. zn. 29 ICdo 77/2023, kde jsou podrobněji shrnuty judikaturní závěry vztahující se k doložení vykonatelnosti přihlášené směnečné pohledávky. Nejvyšší soud s odkazem na Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2017, sp. zn. 29 ICdo 99/2015, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 09. 2021, spis. zn. 29 ICdo 88/2021 a Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2023, spis. zn. 29 ICdo 128/2022 konstatuje, že obecně platí, že věřitel vykonatelné pohledávky dokládá existenci vykonatelnosti pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu, jimž mu byla pohledávka přiznána, a to včetně směnečných závazků. V uvedeném případě insolvenční správce požadoval, po doložení pravomocného a vykonatelného směnečného platebního rozkazu též navíc předložení prvopisu směnky, a to zcela bezdůvodně. Insolvenční soud v tom judikoval, že směnečný věřitel není povinen dokládat prvopis (originál) směnky, v případě, že má pravomocný a vykonatelný směnečný platební rozkaz, který doložil k přihlášce pohledávky. Insolvenční soud vychází z toho předpokladu, že pokud obecný soud vydal směnečný platební rozkaz, tím tak osvědčil a prověřil předpoklady pro jeho vydání, tedy i to, zda věřitel předložil v prvopisu směnku o jejíž pravosti není důvodu pochybovat. Z uvedeného důvodu

¹⁷⁵ KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-578-1. s. 709.

¹⁷⁶ § 191 odst. 2 InsZ.

¹⁷⁷ HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční zákon: komentář*. 2. vyd. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-555-8. s. 628-629.

pak není způsobilý důvod popření pravosti nebo výše, pouze námitka, že věřitel nepředložil k pravomocnému a vykonatelnému směnečnému platebnímu rozkazu i originál sporné směnky. Výjimkou ze zákonného pravidla by mohly být důvody popření pravosti nebo výše takové pohledávky, kdy insolvenční správce uplatní skutečnosti, které jsou uvedené v § 199 odst. 2 InsZ, tj. skutečnosti jimiž lze přihlášenou vykonatelnou pohledávku v souladu s InsZ popřít.

4. Přezkoumání přihlášek insolvenčním správcem

Proces přezkumu pohledávek insolvenčním správcem uvedený v § 188 InsZ může na první pohled implikovat samostatnost kontroly a rozhodování insolvenčního správce při jejich přezkumu. V uvedeném případě by se však jednalo o neúplnou informaci, když je nutné na uvedený postup nahlížet komplexněji. Předně je nutné zmínit, že proces přezkoumávání pohledávek je prováděn v rámci součinnosti insolvenčního správce a insolvenčního soudu, když každý z těchto subjektů insolvenčního řízení má svá specifická práva a povinnosti.

4.1 Primární a formální kontrola prováděná insolvenčním soudem

Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, tak insolvenční soud je subjektem insolvenčního řízení, jež při doručení přihlášky pohledávky zkoumá, zda jsou splněny procesní podmínky řízení pro podanou přihlášku. Předně je nezbytné zmínit, že podmínky řízení a vady přihlášky nejsou synonymem. Insolvenční soud nejprve zjišťuje, zda jsou naplněny podmínky řízení. Dle Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2001, sp. zn. 29 Cdo 2352/2000, je obecně zastáván názor, že žádné ustanovení OSŘ neobsahuje obecně všechny podmínky řízení, a je tedy nutné vycházet alespoň z teorie procesního práva v odborné literatuře. Insolvenční soud tedy v rámci podmínek řízení zkoumá, zda existuje například překážka *rei iudicatae* spočívající například ve skutečnosti, že byla předchozí přihláška věřitele již pravomocně odmítnuta, nebo též z úřední povinnosti zkoumá, zda se jedná o způsobilého nebo nezpůsobilého účastníka řízení¹⁷⁸. V případě zjištění existence neodstranitelné překážky v podmínce řízení, by insolvenční soud takové řízení o přihlášce zastavil¹⁷⁹. Ne vždy se však jedná o překážku řízení, která je neodstranitelná, když kupříkladu v nedostatku osvědčení o zastoupení věřitele je soud oprávněn řízení o takové přihlášce zastavit, až po uplynutí lhůty uvedené v opatření k nápravě takové vady^{180, 181}.

¹⁷⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2011, sen. zn. 29 NSCR 12/2009: „*Jestliže pohledávku do insolvenčního řízení přihlásil někdo, kdo nemá způsobilost být účastníkem insolvenčního řízení, insolvenční soud řízení o přihlášce podané takovou osobou zastaví podle § 104 odst. 1 o. s. ř.*“

¹⁷⁹ § 7 InsZ ve spojení s § 104 odst. 1 OSŘ.

¹⁸⁰ § 7 InsZ ve spojení s § 104 odst. 2 OSŘ.

¹⁸¹ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 516-523. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

Jsem přesvědčen s ohledem na judikaturní názory a odbornou literaturu, že případnému odstraňování vad přihlášky musí nejdříve předcházet zkoumání podmínek řízení insolvenčním soudem a teprve pokud jsou tyto podmínky řízení splněny, může soud započít další fázi v podobě odstraňování vad přihlášek. V tomto lze zmínit, že stejně jako v OSŘ není důvodem k zastavení řízení nedostatek aktivní věcné legitimace žalobce, tak ani u věřitele jenž je nositelem hmotného práva, které přihlašuje ve své přihlášce pohledávky v insolvenčním řízení to též není důvodem k zastavení řízení¹⁸². Takový nedostatek aktivní věcné legitimace je dle OSŘ důvodem pro zamítnutí žaloby a v insolvenčním řízení to bude důvodem, zejména pro popření takové pohledávky věřitele insolvenčním správcem, či důvodem pro případné nevyhovění žalobě věřitele, že je jeho pohledávka po právu.

Po primární kontrole podmínek řízení ve vztahu k přihlášce přistupuje insolvenční soud k fázi formální kontroly samotné přihlášky, když v tomto znovu upozorňuji, že insolvenční soud nijak věcně nepřezkoumává oprávněnost nároku samotného věřitele co do přihlášky nebo do jejích příloh. To však nelze vykládat tak, že by se insolvenční soud vůbec nezabýval kontrolou přihlášky a jejích příloh, ale přezkoumává je ve vztahu k podmínkám řízení a k dalším náležitostem, jež je povinen v této fázi učinit. Formální kontrola insolvenčního soudem je v této fázi redukována na přezkum toho, jestli byla přihláška podána na předepsaném formuláři, zda byla podána včas, tedy prekluzivní lhůtě dle § 173 odst. 1 InsZ a doručena předepsaným způsobem, což znamená, že zástupce věřitele nebo věřitel samotný je povinen za předpokladu, že má ze zákona zřízenou datovou schránku, podat přihlášku do datové schránky insolvenčního soudu nebo podepsanou uznávaným elektronickým podpisem¹⁸³. Ve výjimečných a odůvodněných situacích, typicky při poruše elektronických sítí, mohou věřitelé uvedení v předchozí větě, myšleno ti, jež mají ze zákona zřízenou datovou schránku nebo jejich zástupci, podat přihlášku v listinné podobě s uvedením důvodu, který musí být konkrétní, ke všem okolnostem omluvitelný a doložený ke dni takového podání.¹⁸⁴

¹⁸² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. 29 NSČR 4/2016.

¹⁸³ § 80a odst. 1 InsZ.

¹⁸⁴ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 176-180. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

InsZ stanovuje pro každou jednotlivou vadu přihlášky různé důsledky pro věřitele, a i pro postup insolvenčního soudu, jak se s takovými zjištěnými vadami přihlášky vypořádá. Vadou přihlášky, která není odstranitelná, je její doručení po prekluzivní lhůtě určené v § 173 odst. 1 InsZ. Nedodržení této prekluzivní lhůty má za následek, že insolvenční soud k přihlášce nepřihlíží a odmítne ji usnesením,¹⁸⁵ proti kterému je výlučně přihlášený věřitel oprávněn podat odvolání či následně dovolání.¹⁸⁶ Insolvenční soud se již takovým opožděným podáním dále nezabývá a již dále nevyzývá věřitele k odstranění dalších vad. Pro úplnost jen doplňuji, že pro pohledávku věřitele, jež byla řádně přezkoumána a zjištěna v insolvenčním řízení platí stejný postup, tj. že i takovou přihlášenou pohledávku insolvenční soud rozhodnutím odmítne.

Naopak jako odstranitelné vady podání přihlášky insolvenčního věřitele můžeme označit vady formy přihlášky a způsob jejího doručení. Pro uvedené vady se uplatní postup v souladu s § 80a odst. 2 InsZ ve spojení s § 43 OSŘ, když se jedná o vady, které je povinen odstraňovat výlučně insolvenční soud nikoliv insolvenční správce¹⁸⁷. Uvedené ustanovení § 80a odst. InsZ je totiž *lex specialis* k § 188 odst. 2 InsZ. Vadu formy přihlášky může v daném případě insolvenční věřitel odstranit předložením nové přihlášky (resp. totožné, co do obsahu pohledávky) na předepsaném formuláři. Závěrem lze pro dokreslení procesního postupu insolvenčního soudu sdělit, že teprve ty přihlášky pohledávek, které byly shledány insolvenčním soudem jako primárně bezvadné, předá insolvenční soud insolvenčnímu správci v souladu s § 174 odst. 1 InsZ.¹⁸⁸

4.2 Sekundární kontrola prováděná insolvenčním správcem

Druhotnou kontrolu, tj. kontrolu přihlášky pohledávky navazující na primární kontrolu insolvenčním soudem provádí insolvenční správce ve shodě s § 188 InsZ. Insolvenční správce se stejně, jako insolvenční soud zabývá formální

¹⁸⁵ § 185 InsZ.

¹⁸⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2008, sp. zn. KSBR 38 INS 735/2008, 29 NSČR 4/2008-P11.

¹⁸⁷ Usnesení Vrhenního soudu v Praze ze dne 27.11.2017, č.j. KSPH 64 INS 13501/2017, 2 VSPH 1886/2017-P13-8.

¹⁸⁸ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 482-486. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

kontrolou přihlášky, nejdříve posoudí, zda je úplná a nemá vady, a až následně zkoumá přihlášku z věcného hlediska.¹⁸⁹

4.2.1 Formální vady přihlášky

Vady samotné přihlášky mají různou formu, může se jednat například o neurčitost přihlášky v přihlášení jedné rozdělené pohledávky z části na zajištěnou a nezajištěnou.¹⁹⁰ Může se jednat například i o vadu podání přihlášky, kde nebude dodržena forma. Insolvenční správce má při přezkumu přihlášek pohledávek výlučnou pravomoc vyzývat věřitele, jejichž přihláška pohledávky je vadná nebo neúplná. Insolvenční správce tak bude činit pouze v případě, že vadnost a neúplnost přihlášky je v takovém rozsahu, že to brání jejímu věcnému přezkumu. V uvedené výzvě, jež nemá standardizovanou formu stanovenou právním předpisem, vyjma náležitostí uvedených v § 188 odst. 2 InsZ, insolvenční správce uvede, kde shledává nedostatky přihlášky a musí věřitele poučit o tom, jakým způsobem má být oprava nebo doplnění přihlášky provedena, včetně informace, kam má být adresována (insolvenčnímu soudu) a poučit jej, že pokud tak věřitel řádně a včas neučiní, nebude se k ní přihlížet a bude insolvenčním soudem odmítnuta.

Insolvenční správce k tomu stanoví věřiteli lhůtu, jež je lhůtou procesní a propadnou. Tato lhůta nesmí být kratší než 15 dní od doručení výzvy, když InsZ nevyklučuje, aby byla tato lhůta insolvenčním správcem prodloužena, když takové prodloužení lze učinit pouze do doby, než původní lhůta uplyne. Uplynutí propadné lhůty má za následek, že se k přihlášce pohledávky nepřihlíží, za předpokladu, že je nepřezkoumatelná a soud rozhodne o jejím odmítnutí v souladu s § 185 InsZ. Doplnění přihlášky věřitele po uvedené propadné lhůtě nemá vliv na případné pozdější rozhodnutí insolvenčního soudu o odmítnutí takové přihlášky¹⁹¹.

Po výzvě insolvenčního správce je věřitel oprávněn na uvedenou výzvu k doplnění či opravě nereagovat, zejména za situace, kdy je přesvědčen, že je jeho přihláška pohledávky bezvadná, když se však vystavuje riziku, že bude

¹⁸⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 9. 2009, sp. zn. KSCB 27 INS 1466/2008, 1 VSPH 385/2009-B-63.

¹⁹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2018, sen. zn. 29 NSČR 34/2016.

¹⁹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 7. 2014, sen. zn. 29 ICdo 26/2014, též i Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2009, sp. zn. MSPH 88 INS 3697/2008, 29 NSČR 18/2009-P5.

rozhodnuto insolvenčním soudem o tom, že se k přihlášce pohledávky nepřihlíží a odmítá se. Druhou bezpečnější možností je vyhovět výzvě insolvenčního správce a opravit či doplnit přihlášku dle jeho pokynů, či alespoň insolvenčnímu správci zaslat přípis s širším odůvodněním původního podání a vysvětlit v něm, proč původní podání považuje věřitel za bezvadné. Věřitel, který na výzvu insolvenčního správce realizuje odstraňování vady přihlášky, nemusí využívat závazný formulář dle InsPod, když na opravu přihlášky není stanovena povinnost tento formulář využívat. Věřitel však naopak může závazný formulář pro přihlášení pohledávky využít a odstranit například vady formy přihlášky tak, že předloží řádně vyplněnou přihlášku na závazném formuláři.^{192 193}

Věřitel je však vázán subjektem vůči, kterému činí opravu takové přihlášky, když jím není subjekt vyzývající, v našem případě insolvenční správce, ale jejím adresátem je insolvenční soud. Tedy lze uzavřít, že aby byla oprava přihlášky pohledávky podána včas, musí být podání adresováno insolvenčnímu soudu a též odevzdáno orgánu, který má povinnosti jej doručit,¹⁹⁴ nebo jej musíme posledního dne lhůty doručit insolvenčnímu soudu. *A contrario* doručením opravy přihlášky insolvenčnímu správci nedojde k zachování lhůty a takové přihláška bude (za splnění dalších zákonných předpokladů) odmítnuta a nebude k ní přihlíženo.¹⁹⁵

Případná neúplnost či jiné vady bránící věcnému přezkumu pohledávky nejsou a nemohou být důvodem pro popření přihlášené pohledávky^{196.197}. V návaznosti na předchozí je nezbytné sdělit, že insolvenční správce fakticky doručuje insolvenčnímu soudu přihlášku pohledávky současně s výzvou dle § 188 odst. 2 InsZ, respektive kopií takové výzvy včetně dokladu o doručení takové výzvy věřiteli. Insolvenční správce v uvedeném podání insolvenčnímu soudu nečiní žádné návrhy, na které by měl právní nárok, pouze předkládá výše uvedené písemnosti insolvenčnímu soudu. Insolvenční soud, tak činí z důvodu obecného dohledu nad insolvenčním správcem, když konečné rozhodnutí o odmítnutí nebo

¹⁹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2017, sen. zn. 29 NSČR 107/2015.

¹⁹³ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 516-523. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

¹⁹⁴ § 57 odst. 3 OSŘ.

¹⁹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2020, sen. zn. 29 NSČR 118/2019.

¹⁹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2001, sp. zn. 32 Cdo 1726/98.

¹⁹⁷ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 516-523. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

neodmítnutí přihlášky pohledávky je výlučnou pravomocí insolvenčního soudu, tj. ne každé podání insolvenčního správce insolvenčnímu soudu ve smyslu § 188 odst. 2 InsZ má za následek automatické odmítnutí přihlášky věřitele. Insolvenční soud není v tomto názorem insolvenčního správce vázán a sám přezkoumává, zda je přihláška věřitele neúplná nebo vadná, zda insolvenční správce naplnil dikci § 188 odst. 2 InsZ, tj. zda řádně vyzval a poučil věřitele, zdali byla stanovena správcem zákonná lhůta v podobě minimálně 15 dnů od doručení výzvy. Pokud insolvenční soud uzavře, že výzva insolvenčního správce věřiteli obsahovala nedostatky, napraví je insolvenční soud sám tak, že věřitele sám vyzve k opravě či doplnění a určí mu k tomu lhůtu¹⁹⁸. V případě řádné opravy přihlášky věřitelem ve lhůtě nebo za předpokladu, že insolvenční soud neshledá žádná vady v přihlášce věřitele předložené mu insolvenčním správcem, vrátí přihlášku insolvenčnímu správci s pokynem pro zařazení této přihlášky do seznamu přihlášených pohledávek, v opačném případě přihlášku usnesením odmítne.¹⁹⁹

Rozhodnutí o odmítnutí a nepřihlížení k přihlášce věřitele, je doručováno přihlášenému věřiteli, dlužníkovi a insolvenčnímu správci. Aktivně legitimovaný k podání odvolání je však pouze přihlášený věřitel. Právní mocí takového rozhodnutí insolvenčního soudu účast věřitele končí.

4.2.2 Vady příloh přihlášky

Přihláška pohledávky, jako procesní úkon musí splňovat náležitosti obecné²⁰⁰ i zvláštní²⁰¹, když lze poznamenat, že listinné přílohy se nepovažují za náležitosti přihlášky. Insolvenční správce by tedy nesprávně aplikoval § 188 odst. 2 InsZ v případě, že by vyzval insolvenčního věřitele, aby doplnil svoji přihlášku o přílohy (např. z důvodu, že nedostatečně prokazují nárok věřitele nebo zcela absentují) tak, aby podle jeho názoru věřitel dostatečně splnil svoji povinnosti důkazní v souladu s § 120 odst. 1 OSŘ, aby insolvenční správce nemusel takovou přihlášku pohledávky popřít. Judikatura se obecně přiklání k názoru, že pokud

¹⁹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2020, sen. zn. 29 NSČR 118/2019.

¹⁹⁹ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 516-523. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

²⁰⁰ § 42 odst. 4 OSŘ. Též Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2010, sen. zn. 29 NSČR 5/2010, stejně Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2016, sen. zn. 29 ICdo 31/2014, Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2017, sen. zn. 29 ICdo 79/2015, i Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2022, sen. zn. 29 ICdo 142/2021.

²⁰¹ § 8 InsPod a § 177 odst. 2 až 4 InsZ.

věřitel podá přihlášku, jež nebude trpět žádnou vadou, tj. je úplná a bezvadná, tak postup insolvenčního správce za použití výzvy k doplnění příloh přihlášky dle § 188 odst. 2 InsZ zákona, je nedůvodný a nemá oporu v InsZ. Absence nebo nedostatky v přílohách přihlášky nemůžou být důvodem pro odmítnutí přihlášky insolvenčním soudem, ale můžou být pouze důvodem pro popření dle § 192 odst. 2 InsZ.²⁰² Insolvenční soud je v takovém případě povinen posoudit nejen to, zda byla řádně a včas doplněna přihláška, ale zda je i ve skutečnosti neúplná nebo vadná a též to, zda insolvenční správce v souladu s InsZ vyzval insolvenčního věřitele k odstranění či doplnění přihlášky a řádně jej poučil, jak má věřitel postupovat.²⁰³

V praxi lze ovšem říci, že v případě, že insolvenční správce považuje přílohy přihlášky za nedostatečné, tak často neformálním způsobem (e-mailem, telefonicky apod.) vyzve věřitele, aby doložil listinné důkazy nebo jiné důkazy, aby nebyl nucen přihlášku pohledávky popírat. Stejným způsobem insolvenční správce postupuje i při vadách přihlášky samotné. Taková neformální výzva insolvenčního správce nebude mít však žádné účinky předvídané v § 188 odst. 2 InsZ a věřitel jí tedy nemusí vyhovět. S ohledem na výše uvedenou praxi bychom mohli vycházet z § 9 písm. d) vyhlášky č. 121/2019 Sb., o materiálním vybavení a standardech výkonu funkce insolvenčního správce, kde je uvedena poučovací povinnost insolvenčního správce směrem k věřiteli. Zmíněná povinnost pro insolvenčního správce je koncipována, jako povinnost v zájmu předcházení sporům s věřitelem, kde hrozí, že přiložené doklady k přihlášce nebo nedoložené skutečnosti v přihlášce budou mít za následek popření pohledávky insolvenčním správcem. InsZ nám, ale stanovuje, že se musí jednat o účelné předcházení sporům. Insolvenční správce je tedy povinen poučit insolvenčního věřitele o nedoložených skutečnostech nebo dokladech, ale nesmí jej aktivně poučovat o hmotné právu v podobě pro věřitele příhodnější normy, již se věřitel nedovolává. Typickým příkladem bude situace, kdy insolvenční správce popře pohledávku z důvodu promlčení, kdy zároveň věřitele nebude vyzývat k doplnění důkazů, jež mají možnost prokázat, že se běh lhůty přerušil. Ústavní soud se ve svém nálezu ze dne 23. června 2020, sp. zn. II. ÚS 645/20 vyjádřil k poučovací povinnosti

²⁰² Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. 11. 2008 1 VSOL 150/2008-P6-15, KSOS 28 INS 2717/2008.

²⁰³ HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční zákon: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-691-3. s. 759-763.

insolvenčního správce tak, že součástí povinností správce při výkonu funkce je postupovat svědomitě a s odbornou péčí, k čemuž neodmyslitelně patří i předcházení bezdůvodným incidenčním sporům, jež zatěžují insolvenční soudy a majetkovou podstatu. Pokud takový incidenční spor bude insolvenčním správcem přesto vyvolán, může to mít za následek, že nebude považován za důvodně zahájený a nelze v takovém případě jednoznačně přiznat insolvenčním správcovi náklady řízení. Opačný postup soudu považuje Ústavní soud za neústavní, když by tím bylo porušeno právo věřitele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. V souvislosti s uvedeným nálezem Ústavního soudu je však potřeba zmínit, že bude nutné každý případ posuzovat individuálně už jen z toho důvodu, že insolvenční správce není zástupcem věřitelů ani dlužníka. Zvláště je nutné zmínit jeho zvláštní procesní postavení při přezkumu, kdy má být nestranný a jednat ve společném zájmu věřitelů, což vylučuje individuální právní rady jednotlivému věřiteli.²⁰⁴

4.2.3 Věcný přezkum přihlášené pohledávky

Jsem přesvědčen, že je nutné dodatečně upozornit na fakt, že nelze využít postup předpokládaný v § 188 odst. 2 InsZ ani v situaci, kdy nebyla dle názoru insolvenčního správce dostatečně individualizována přihlášená pohledávka. Základním smyslem § 188 odst. 1 InsZ je totiž přezkoumání přihlášky podle účetnictví dlužníka nebo jeho daňové evidence v souvislosti dalšími doklady přiloženými u podané přihlášky a dalšími listinami tak, aby si insolvenční správce mohl vyhodnotit, zda uvedenou pohledávku popře nebo ji uzná. Tedy pro postup insolvenčního správce v souladu § 188 odst. 2 InsZ při nedostatečně individualizované přihlášené pohledávce, není opora InsZ.

Je nezbytné říci, že do výhradní působnosti insolvenčního správce, do níž nesmí nijak zasahovat insolvenční soud, a to ani ukládáním sankcí, patří přezkum pravosti, výše i pořadí přihlášených pohledávek.²⁰⁵ Přezkum pohledávek insolvenčním správcem je přezkumem, který nemůže být zadán jiným osobám na účet majetkové podstaty, je založen na svědomitosti a odborné péči²⁰⁶, a který

²⁰⁴ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 516-523. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

²⁰⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2013, sen. zn. 29 NSCR 63/2011.

²⁰⁶ § 36 odst. 1 InsZ.

musí být tedy vykonáván samostatně a ve společném zájmu věřitelů. Insolvenční správce je tedy oprávněn přihlášené pohledávky, jak nepopírat, tak popírat i vzít takové popření zpět, když i ostatní věřitelé mohou popření pohledávky jiného věřitele žalovat u insolvenčního soudu. Při přezkumu přihlášených pohledávek zaujímá stanovisko k přihlášeným pohledávkám insolvenční správce na základě přihlášky věřitele a jejích příloh, z účetnictví a jiné evidence dlužníka i dalších podkladů, které má insolvenční správce k dispozici i k vyjádření dlužníka. Dlužník je oprávněn nahlížet do seznamu přihlášených pohledávek a veškerých dokladů²⁰⁷ a je oprávněn k uvedeným pohledávkám vyjádřit svůj názor.

Insolvenční správce tedy po rozhodnutí o úpadku dlužníka následně sestaví seznam přihlášených pohledávek v souladu s § 189 odst. 1 až 4 InsZ ve spojení s § 9 a § 24 InsPod, do kterého mají právo nahlédnout účastníci i další osoby. Seznam přihlášených pohledávek v závazné podobě elektronického formuláře²⁰⁸ zašle insolvenční správce insolvenčnímu soudu tak, aby jej mohl insolvenční soud zveřejnit nejméně 15 dnů před termínem přezkumného jednání nebo nejpozději 10 dnů přede dnem přezkumné jednání, v případě má-li se konat přezkumné jednání do 30 dnů po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek²⁰⁹. InsZ ani judikatura však nespojuje s nedodržením uvedených lhůt žádnou sankci ani důsledky, jež by mohly zpochybnit průběh přezkumného jednání.²¹⁰ Dřívější právní úprava stanovovala, že přezkumné jednání se nařizuje, jak v rámci oddlužení, tak i v rámci konkursu. Vzhledem k přetíženosti insolvenčních soudů došlo k novelizaci InsZ a bylo nově uzákoněno, že přezkum pohledávek v případě způsobu řešení dlužníkového úpadku oddlužením probíhá při osobním jednání dlužníka a insolvenčního správce dle § 410 odst. 2 InsZ. Uvedená diplomová práce se však zabývá konkursním řízením, a proto se nebudeme dále zabývat způsobem řešení dlužníkového úpadku ve formě oddlužení.

4.3 Přezkumné jednání

Zákonnou úpravu přezkumného jednání nalezneme primárně v § 190 InsZ. V rámci konkursního řízení lze konstatovat, že přezkumné jednání nařizuje insolvenční soud, kdy termín a jeho místo závazně určí v rozhodnutí o úpadku.

²⁰⁷ § 189 odst. 2 InsZ.

²⁰⁸ § 189 odst. 4 InsZ.

²⁰⁹ § 189 odst. 3 InsZ.

²¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2020, sp. zn. 29 ICdo 139/2018.

InsZ předpokládá v § 190 odst. 2 i to, že bude-li změněn termín či místo konání přezkumného jednání, stanoví povinnost doručit oznámení o takových změnách dlužníkovi a insolvenčnímu správci. V rámci přípravy přezkumného jednání je insolvenční soud, pokud to považuje za nutné, oprávněn uložit insolvenčnímu správci konkrétní povinnosti k součinnosti při takové přípravě a insolvenční správce je povinen této součinnosti vyhovět. V souvislosti s přezkumným jednáním zároveň soud zašle předvolání insolvenčnímu správci a dlužníkovi, a to do vlastních rukou s poučením nezbytnosti jejich účasti. Uvedené doručení do vlastních rukou je nutné, zejména z důvodu, že přezkumné jednání nelze bez insolvenčního správce vůbec konat. K tomu samozřejmě § 190 odst. 2 věta třetí InsZ stanovuje možnost, aby byl insolvenční správce zastoupen jinou osobou zapsanou do seznamu insolvenčních správců.

4.3.1 Termín a místo přezkumného jednání

Termín přezkumného jednání určí insolvenční soud v rozhodnutí o úpadku, ve lhůtě nejdříve 8 (osmý) den po uplynutí lhůty pro přihlašování pohledávek, tj. po 2 měsících a 7 dnech od rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku a nejpozději do 2 měsíců od konce lhůty pro přihlašování pohledávek.²¹¹ Soud může z důvodů hodných zvláštního zřetele nařídit přezkumné jednání i později například, když bude velké množství přihlášek pohledávek, jež budou právně složité.²¹² Pokud insolvenční soud v souladu s § 190 odst. 2 InsZ změní termín konání nebo jeho místo, oznámí tuto změnu insolvenčnímu správci a dlužníkovi stejně, jako při původním nařízení. Všichni ostatní účastníci jsou vyrozuměni, respektive se jim doručuje zveřejněním vyhlášky v insolvenčním rejstříku. Místo je obvykle určeno soudní síní insolvenčního soudu, když není vyloučeno, aby bylo přezkumné jednání svoláno na jiné vhodné místo. Při změně místa konání platí stejná pravidla, jako pro změnu termínu.²¹³

²¹¹ § 137 odst. 2 InsZ.

²¹² SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 352-353. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

²¹³ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 525-528. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

4.3.2 Průběh přezkumného jednání

Po zahájení přezkumného jednání insolvenčním soudem, kde předmětem takové jednání je předmět přezkumu, tj. seznam přihlášených pohledávek a jejich obsah, je cílem nikoliv rozhodnutí soudu, ale dohled nad průběhem přezkumného jednání. Tedy po zahájení přezkumného jednání soudem a po vyjádření insolvenčního správce a dlužníka je součástí zápisu, respektive protokolu o přezkumném jednání, též seznam přihlášených pohledávek včetně informace, v jakém rozsahu či zda vůbec jsou považovány za zjištěné (uznané) nebo popřené, zda jsou vykonatelné či nevykonatelné a zajištěné či nezajištěné. Jedinou výjimkou, kdy insolvenční soud zasahuje svým rozhodnutím do přezkoumání pohledávky je pochybnost o její vykonatelnosti^{214, 215}.

Nejprve je nutné zmínit, že za vykonatelnou pohledávku považuje soud pohledávku věřitele, který prokáže, že je vykonatelnou ke dni rozhodnutí o úpadku. Věřitel obecně prokazuje takovou vykonatelnost veřejnou listinou dle § 177 odst. 1 InsZ, která se obvykle dokládá jako příloha přihlášky s tím, že věřitel musí v přihlášce takovou vykonatelnost vůbec tvrdit (označit). Pakliže věřitel nedoloží do skončení přezkumného jednání vykonatelnost přihlášené pohledávky veřejnou listinou, bez ohledu na to, že jí jako vykonatelnou označil v přihlášce, bude přezkoumána, jako nevykonatelná a soud o její vykonatelnosti nebude vůbec rozhodovat.²¹⁶ Prakticky lze říci, že insolvenční správci s ohledem na krátkou lhůtu pro přezkum velkého množství pohledávek nijak precizně nekontrolují, zda byla doložena vykonatelnost veřejnou listinou. Insolvenční správci se tedy často z časových důvodů spokojí pouze s obyčejnou kopií listiny, ať to jde například o vykonatelné rozhodnutí soudu, rozhodčí nález nebo o notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, a originál nebo jeho konvertovanou podobu vůbec nevyžadují.

Naopak v případě pochybnosti o vykonatelnosti pohledávky, je tedy insolvenční soud povinen do skončení přezkumného jednání rozhodnout usnesením, proti němuž není přípustný opravný prostředek, o tom, zda se pohledávka považuje pro účely přezkoumání za vykonatelnou či nikoliv. Takovou pochybnost může například vyvolat popření vykonatelnosti pohledávky

²¹⁴ § 191 odst. 2 InsZ.

²¹⁵ HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční zákon: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-691-3. s. 740-742.

²¹⁶ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 528-530. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

insolvenčním správce z důvodu, že přihlášená pohledávka již tuto vlastnost nemá například z důvodu zrušení vykonatelného rozsudku na základě rozhodnutí Nejvyššího soudu o dovolání, kterým se takový rozsudek zrušuje. Tato povinnost soudu je stanovena zejména z důvodů určení osoby, která je aktivně legitimovaná k podání určovací žaloby, když takovou osobou je v případě nevykonatelných pohledávek popřeny věřitel a u vykonatelných insolvenční správce, který má navíc omezené popěrné důvody ve znění § 199 odst. 2 InsZ. Insolvenční soud svým rozhodnutím však nijak nezasahuje do přezkoumávání pohledávek, když jeho rozhodnutí je určeno pouze pro stanovení aktivní legitimace případného žalobce a může být v samotném incidenčním sporu změněn. Na přezkumné jednání se obecně nezařazují podmíněné pohledávky po dobu, po kterou ji uplatňuje neregresní věřitel. Věřitelé mají právo měnit výši přihlášené pohledávky do skončení přezkumného jednání, avšak pokud není možné v důsledku této změny přihlášku i přezkoumat při nařízeném přezkumném jednání, je povinností soudu nařídit zvláštní přezkumné jednání²¹⁷. Věřitel, který změnil výši přihlášené pohledávky, která z tohoto důvodu nemohla být přezkoumána, je povinen uhradit ostatním věřitelům náklady v souvislosti s jejich účastí na zvláštním přezkumném jednání.²¹⁸

²¹⁷ § 192 odst. 4 InsZ.

²¹⁸ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 528-530. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

5. Popření přihlášených pohledávek insolvenčním správcem

Popření přihlášených pohledávek insolvenčním správcem můžeme nalézt, zejména v § 192-202 InsZ. Se zřetelem na předchozí kapitolu lze poznamenat, že na rozdíl od běžného nalézacího řízení v OSŘ vztahujícímu se k pohledávkám představuje InsZ jiný mechanismus spočívající v přezkumu pohledávek a jejich popření, když teprve popření pohledávky vyvolává spor, který představuje pro věřitele překážku, jež může mít za následek nezjištění jeho pohledávky. Věřitel, jehož pohledávka byla v insolvenční řízení popřena, může být účastníkem incidenčního sporu, když InsZ uvádí, jako incidenční spory takové spory, ve kterých je řešena pravost, výše a pořadí přihlášených pohledávek. Z obecného hlediska lze konstatovat, že osobami, které mohou popírat pohledávky věřitele jsou dlužník, insolvenční správce a přihlášený věřitel. S ohledem na téma této práce, jež se zabývá především konkursním řízením, se budu v dalším textu zabývat pouze popřením pohledávek insolvenčním správcem, který má v tomto likvidačním způsobu řešení úpadku specifickou roli.

Insolvenční správce není nadán pouze oprávněním popírat pohledávky, ale s ohledem na jeho povinnosti při výkonu funkce²¹⁹, je jeho povinností pohledávky popřít, pokud při jeho svědomitosti a odborné péči k takovému názoru dospěl, a lze očekávat, že bude popření úspěšné.²²⁰ Při přezkoumávání pohledávek insolvenčním správcem má insolvenční správce postavení orgánu veřejné moci.²²¹ Řádné popření přihlášené pohledávky insolvenčním správcem má za účinky, že nebyla zjištěna pohledávka věřitele a dále to, že věřitel popřením ztrácí hlasovací práva v rozsahu popřené pohledávky²²². S odkazem, na již řečené v předchozích kapitolách, je nezbytné sdělit, že se jedná o výlučnou pravomoc insolvenčního správce, do které nemůže nikdo zasahovat.

InsZ též určuje osobu, které je oprávněna podat žalobu v případě popěrného úkonu insolvenčního správce, když stanovuje, že při popření pořadí pohledávky lhotejno k vykonatelnosti pohledávky stejně, jako při popření

²¹⁹ § 36 odst. 1 InsZ.

²²⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2021, sp. zn. 29 ICdo 38/2019.

²²¹ Nález Ústavního soudu ze dne 25. 6. 2002, Pl. ÚS 36/01, jakož i Nález Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2010, Pl. ÚS 14/10.

²²² § 51 odst. 1 InsZ.

pravosti nebo výše nevykonatelné pohledávky, je takovou osobou přihlášený věřitel.²²³ Pokud se však bude jednat o spor o pravost či výši vykonatelné pohledávky je oprávněnou osobou podat žalobu insolvenční správce.

5.1 Náležitosti popěrného úkonu

Popěrný úkon insolvenčního správce je procesním úkonem, jež by měl splňovat základní náležitosti § 42 odst. 4 OSŘ, když by mělo být zejména obsahově seznatelné, zda se popírá pravost, výše či pořadí nebo se jedná kombinací uvedených popěrných důvodů. Za situace, kdy insolvenční soud zjistí, že popření je vadné, poučí insolvenčního správce a vyzve jej k opravě či doplnění všech náležitostí. Pokud však předchozí vady budou zjištěny až ve fázi projednávání incidenčního sporu, insolvenční soud zamítne žalobu pro předčasnost, nebo ji zamítne bez dalšího, pokud bude popěrný úkon nejen vadný, ale i bez právních účinků.²²⁴ Insolvenční soud bude vycházet při posuzování toho zda bylo popřena pravost, výše nebo pořadí z protokolu o přezkumném jednání nebo ze seznamu přihlášených pohledávek, jež jsou jeho součástí, když na další pozdější námítky insolvenčního správce nebude brán zřetel.²²⁵

U popření nevykonatelné pohledávky je insolvenční správce povinen dostatečně určitě vymezit popěrný úkon, když však postačí jeho vymezení v obecné rovině například, že popírá pohledávku co do pravosti. Uvedené důvody u nevykonatelné pohledávky nebo důvody popření u pořadí pohledávky je insolvenční správce oprávněn změnit do doby, než nastane koncentrace řízení.²²⁶

U vykonatelné pohledávky je však pozice insolvenčního správce již více ztížena a nepostačí se v případě popření pohledávky spokojit pouze na obecná a blíže neodůvodněná popření. Popření vykonatelné pohledávky insolvenčním správcem na sebe klade vyšší nároky a je nutné uvést důvody popření, neboť jen uvedené popěrné důvody může insolvenční správce použít v určovací žalobě.²²⁷ Insolvenční správce je oprávněn popřít pohledávky věřitele nejpozději do

²²³ § 191 odst. 2 a § 198 odst. 1 InsZ.

²²⁴ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 531-536. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

²²⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2020, sp. zn. 29 ICdo 21/2018.

²²⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 29 Cdo 716/2012.

²²⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2018, sen. zn. 29 ICdo 39/2016.

skončení přezkumného jednání. Naopak vzít zpět popření pohledávky může insolvenční správce kdykoliv, nejpozději však do doby marného uplynutí lhůty k podání incidenční žaloby věřitele, jehož pohledávka byla popřena nebo do pravomocného rozhodnutí o takové žalobě.²²⁸

5.2 Popření pravosti pohledávky

První důvod popření pohledávky nám upravuje § 193 InsZ a jedná se o popření pravosti. V případě popření pravosti pohledávky nám InsZ v uvedeném zákonném ustanovení rozvádí, co považuje za pravost pohledávky. Jako popření pravosti považuje stav, kdy oprávněná osoba, v našem případě insolvenční správce namítá, že pohledávka vůbec nevznikla, nebo že již zcela zanikla, či je promlčená. Uvedené ustanovení § 193 InsZ nepředstavuje taxativní výčet námitek, co do pravosti, a tedy lze uplatňovat i jiné námitky zde výslovně neuvedené. Pakliže insolvenční správce v konkursním řízení účinně popře pohledávku věřitele, co do pravosti, nebude již soud zkoumat její výši či pořadí (pokud byly tyto skutečnosti, též popěrným úkonem namítány) za předpokladu, že základ není dán. K tomuto lze však dodat, že pokud není ve sporu o pravost pohledávky insolvenční správce úspěšný, insolvenční soud již z úřední povinnosti nezkoumá výši či pořadí pohledávky. Takový postup by insolvenční soud aplikoval, pouze kdyby vedle pravosti byly namítáno insolvenčním správcem výše či pořadí pohledávky.²²⁹ Pozitivní definici základu pohledávky věřitele bychom InsZ hledali marně. V tomto bych si dovolil zvolit negativní definici a říci, že základem není výše ani pořadí pohledávky, ale bude se jednat o takové vlastnosti pohledávky, které budou spojeny především s oprávněností věřitele takovou pohledávku vůbec vymáhat a povinnosti dlužníka ji plnit.²³⁰

Jednou za základních námitek insolvenčního správce, co do pravosti pohledávky je, že přihlašovatel není vůbec aktivně věcně legitimován k podání přihlášky pohledávky, a to z důvodu, že není vlastníkem pohledávky. Kupříkladu k prokázání pohledávky ze směnky je přihlášený věřitel povinen předložit

²²⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2009, sp. zn. MSPH 88 INS 3697/2008 29 NSČR 18/2009-P5.

²²⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2001, sp. zn. 32 Cdo 1726/98.

²³⁰ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 536-540. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

insolvenčnímu soudu originál směnky, vyjma situace, kdy je již u jiného soudu v úschově z důvodu již probíhajícího nalézacího řízení.²³¹ Mezi další a častou námitku co do pravosti pohledávky využívanou insolvenčními správci je, že je pohledávka promlčená. Obecně platí, že námitku promlčení může vznést pouze dlužník, jeho právní nástupce, nebo vedlejší účastník jenž vystupuje na straně dlužníka či ručitel, a to výhradně jako procesní úkon s hmotněprávními důsledky. Dále platí, že námitka promlčení musí být vznesena k soudu nebo jinému orgánu veřejné moci.²³² S ohledem na námitku promlčení je nutné zmínit, že není obecně použitelná pouze při nalézacím řízení, ale je aplikovatelná i v řízení exekucním. V exekucním řízení lze uplatnit námitku promlčení v souvislosti s návrhem na zastavení exekucního řízení, když obecně platí, že i právo, které je přiznáno soudním rozhodnutím se promlčuje.²³³ InsZ je však *lex specialis* k OZ a proto, když je v § 193 InsZ explicitně uvedeno, že důvodem popření je, i že se pohledávka zcela promlčela, zcela regulérně tím rozšiřuje okruh osob, které mohou takovou námitku vznést, pochopitelně v intencích insolvenčního řízení. Též je insolvenčními správci namítáno, že subjektivní právo vůbec neexistuje (jedná se o fiktivní pohledávku nebo o pohledávku, jež vznikne až později), nebo že sice existuje, ale jen jako právo naturální. Daná námitka vychází z toho, že přihlášený věřitel má právo na uspokojení pohledávky pouze, pokud je spojena s nárokem. Nadto lze říci, že jiný právní názor by byl neudržitelný i z toho důvodu, že upravený seznam přihlášených pohledávek po skončení konkursního řízení, může být exekucním titulem v souladu s § 312 odst. 4 InsZ.²³⁴

Taktéž může insolvenční správce uplatnit námitku, že se právo prekludovalo nebo zaniklo. Vzhledem k dalším popěrným úkonům, kterými se budu zabývat v další části práce, považuji za nezbytné zmínit, že neexistuje příliš ostrá hranice mezi účinky popření pohledávky co do pravosti a do výše. Tento názor zastávám z toho důvodu, že judikatura rozhoduje i tak, že v žalobě o určení pravosti pohledávky, zčásti popření pohledávky do pravosti vyhoví a zčásti ji zamítne. Jedná se o případy popření pravosti z důvodu částečného promlčení

²³¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 1. 2017, sen. zn. 101 VSPH 126/2016.

²³² PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 678-681.

²³³ KINDL, Milan a Aleš ROZEHNAL. *Občanské právo: souhrnný výklad*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2023. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-930-0. s. 195-196.

²³⁴ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 536-540. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

pohledávky, jejího částečného započtení, částečného postoupení apod. Takový výsledek popření pohledávky však, ale povětšinou spojujeme spíše s popřením její výše, a nikoliv její pravosti.²³⁵

Obecně lze k této části týkající se popření pravosti pohledávky věřitele uzavřít, že jak odborná literatura, tak soudní judikatura jsou ve shodě, že insolvenční správce (ale i jiný přihlášený věřitel) je oprávněn vznášet veškeré hmotněprávní námitky, které by ke své obraně mohl vznášet dlužník.²³⁶

5.3 Popření výše pohledávky

Popření výše pohledávky insolvenčním správcem vychází z předpokladu, že je zde dán základ pohledávky. V souladu s § 194 InsZ insolvenční správce popírá výši pohledávky věřitele z důvodu, že nesouhlasí s její výši, když je však povinen v rámci takového popření výslovně uvést, jaká je dle jeho názoru skutečná výše pohledávky. V souladu se zásadou, že nelze přisoudit více, než čeho se věřitel sám domáhá, nám § 194 InsZ výslovně uvádí, že námitka insolvenčního správce v rámci uvedeného popěrného úkonu může být účinně aplikovaná pouze, pokud je věřitelova pohledávka ve skutečnosti nižší než přihlášená. A contrario lze říci, že podle uvedené zásady insolvenční správce nemůže účinně popřít pohledávku věřitele, která je ve skutečnosti vyšší, než je přihlášená. Námitka insolvenčního správce může být v rámci popěrného úkonu definovaná například tak, že pohledávka věřitele se například z části již promlčela, nebo zanikla, či vůbec v uvedené výši nevznikla. Insolvenční soud v souvislosti s popřením výše pohledávky zkoumá pouze její výši, ale nikoliv její pravost či pořadí, tedy pokud není také namítáno. Insolvenční soud v tomto vychází z protokolu o přezkumném jednání nebo ze seznamu přihlášených pohledávek, který tvoří součást tohoto protokolu.²³⁷

K obecným náležitostem popěrného úkonu insolvenčního správce odkazují na předchozí část týkající se popěrného úkonu co do pravosti, když k uvedenému

²³⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2014, sp. zn. 29 Cdo 147/2011, jakož i Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4704/2010.

²³⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3667/2010, jakož i Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2600/2011.

²³⁷ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 540-544. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

dodávám, že se nemůže insolvenční správce spokojit s obyčejným tvrzením, že s výší pohledávky nesouhlasí. Jak již bylo zmíněno v počátku této části, je insolvenční správce vedle popření výše přihlášené pohledávky věřitele, též povinen uvést, jaká je dle jeho názoru skutečná výše pohledávky přihlášené pohledávky. Pakliže insolvenční správce opomene uvést jakou výši pohledávky považuje za skutečnou, nepovažuje se takový procesní úkon za perfektní a nemůže vyvolat žádné procesní účinky.²³⁸ K tomuto lze doporučit, aby insolvenční správce v popěrném úkonu alespoň uvedl, že považuje za skutečnou výši pohledávky například výši 1 Kč, když lze za takového stavu již insolvenčnímu soudu nebrání takové popření posoudit.

§ 194 InsZ je nutné však spojit i s § 178 InsZ, když pokud bude v důsledku popření výše pohledávky, pohledávka zjištěna ve výši, jež činí méně než 50 % přihlášené pohledávky, tak se k pohledávce nepřihlíží jako k celku. Následně insolvenční soud tuto pohledávku odmítne a účast věřitele ve vztahu k odmítnuté pohledávce ukončí²³⁹. Tím však zcela nekončí případné negativní důsledky pro věřitele, kterému může být na návrh insolvenčního správce insolvenčním soudem navíc uložena sankce, aby uhradil ve prospěch majetkové podstaty částku určenou se zřetelem ke všem okolnostem, nejvýše však částku, o kterou převýšila přihlášená a přezkoumaná pohledávka rozsah, ve kterém byla zjištěna. K uvedenému lze více než doporučit, aby případný věřitel věnoval přihlašovaným pohledávkám dostatečný prostor a předcházel tak zbytečným a nákladným sporům. Způsobem, jak může věřitel předejít takovému důsledku je, že sám vezme popřenou pohledávku ve sporné výši zpět dříve, než nastanou účinky nepřihlížení k popřené pohledávce. V takovém případě je novou výší pohledávky výše pohledávky po jejím zpětvzetí.^{240 241}

5.4 Popření pořadí pohledávky

Popření pořadí pohledávky insolvenčním správcem spočívá v námitce, že pohledávka věřitele má méně výhodnější pořadí, než jak je uvedeno v přihlášce

²³⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2001, sp. zn. 32 Cdo 1726/98.

²³⁹ § 185 InsZ.

²⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2014, sp. zn. 29 NSČR 82/2012.

²⁴¹ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 492-497. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

pohledávky. Druhá použitelná námitka při popření pořadí pohledávky se zakládá na námitce, kde insolvenční správce popírá právo na uspokojení ze zajištění. Stejně, jako v předešlých důvodech popření, není soud v případě popření pořadí oprávněn provést přezkum pohledávky i z ostatních důvodů (v našem případě do pravosti či pořadí). Obdobné náležitosti procesního úkonu popření pořadí jsou jako u popření výše. K tomu je nutné říci, že nelze vznést účinně námitku, že má věřitel výhodnější pořadí, než uvádí, a stejně jako u předchozího případu popření výše, je insolvenční správce povinen určit, jaké má ve skutečnosti dle jeho názoru přihlášená pohledávka pořadí. Obecně je nutné říci, že dělíme přihlášené pohledávky na nezajištěné, kde jsou věřitelé uspokojováni poměrně, dále na podřízené, když pokud je podřízenost založena jen dohodou stran, je soud takovou podřízenost povinen respektovat, a zajištěné, které mají v InsZ určenou přednost při uspokojování oproti pohledávkám nezajištěným. Další pořadí věřitelů uvnitř těchto tří skupin, již však není předmětem přezkumu.²⁴²

Máme dvě základní skupiny zajištěných věřitelů. Mezi první řadíme věřitele, jimž svědčí jedno z práv, které InsZ považuje za práva, jež zajišťují osobní pohledávku za dlužníkem.²⁴³ V uvedeném případě, pokud chce insolvenční správce účinně popřít pořadí zajištěného věřitele, musí vedle samotného popření zároveň tvrdit, že se jedná o pohledávku nezajištěnou nebo podřízenou. Druhou skupinou jsou věřitelé, jež mají osobní pohledávku za osobou odlišnou od dlužníka, ale tato pohledávka je zajištěna majetkem dlužníka, a oni mají právo uspokojit svoji pohledávku za třetí osobou z majetku dlužníka, respektive z majetku patřícího do majetkové podstaty. V praxi se používá pro zjednodušení označení zástavní pohledávka. V tomto druhém případě by tak měl být popěrný úkon vyjádřen tak, že věřiteli nenáleží právo na uspokojení ze zajištění. Nelze však zaměňovat zajištěného věřitele, jak je stanoven v § 2 písm. g) InsZ se zajištěným věřitelem dle OZ. Zajišťovací prostředky mají společný znak, že jsou závislé na existenci hlavního závazku, jež zakládá dluh, jež zajišťují. Rozlišují se podle toho, čím je ve skutečnosti dluh zajištěn. OZ mezi zajišťovací prostředky řadí ručení, finanční záruku, zajišťovací převod práva, dohoda o srážkách ze mzdy a jiných příjmů, zástavní a zadržovací právo.²⁴⁴ Naproti tomu pojetí InsZ je

²⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2016, sen. zn. 29 NSČR 7/2014.

²⁴³ § 2 písm. g) InsZ.

²⁴⁴ KINDL, Milan a Aleš ROZEHNAL. *Občanské právo: souhrnný výklad*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2023. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-930-0. s. 336-337.

poněkud užší, když za zajištěného věřitele nepovažuje toho, kdo má práva z ručení, finanční záruky a dohody o srážkách ze mzdy, jiných příjmů ani toho věřitele, jehož pohledávka je zajištěna věcí, která nenáleží do majetkové podstaty dlužníka.

Rozsah přezkumu uvnitř skupiny zajištěných věřitelů se omezuje pouze na kontrolu toho, jestli je přihlášená pohledávka zajištěna věcí, jež je uvedena v přihlášce, a dále na existenci a výši pohledávky samotné. Pořadí zajištěných věřitelů se v rámci přezkumu nepřezkoumává, ale je důležité v rámci pokynů směřujícího ke zpeněžení předmětu zajištění či při rozvrhu výtěžku zpeněžení zajištěné věci.²⁴⁵

Insolvenční správce tedy bude popírat pořadí pohledávky zejména z důvodu, že typ zajištění uplatňovaný věřitelem není v souladu s § 2 písm. g) InsZ, tj. že InsZ tento způsob zajištění vůbec neuznává (zajištění ze směnky, dohoda o srážkách ze mzdy apod). Dále z důvodu, že právní jednání, jež má mít za vznik zajištění, bude absolutně či relativně neplatné nebo zdánlivé. Obvyklým důvodem bude jistě i popěrná námitka insolvenčního správce, že právní jednání dlužníka, jímž zřídil zástavní právo, je relativně neúčinné, což však v insolvenčních poměrech nastane až právní mocí rozhodnutí soudu o odpůřčí žalobě, ke které je aktivně legitimován výlučně insolvenční správce. Též stejně, jako v popření pravosti pohledávky, kde námitka směřuje do promlčení pohledávky věřitele (nebo její části), lze i v popření pořadí podat námitku promlčení. Právo ze zajištění podléhá, jako majetkové právo promlčení, ale nepromlčí se dříve než jím zajištěná pohledávka. Pokud se jedná o promlčení osobní zajištěné pohledávky, pak je insolvenční správce povinen popřít její pravost a za předpokladu zástavní pohledávky má naopak povinnosti popřít její pořadí. Jak již bylo zmíněno v předchozích částech této práce, tak dnes se již odborné publikace i judikatura ustálily na tom, že pokud si věřitel přihlásí jednu pohledávku z části jako zajištěnou a z části jako nezajištěnou, není to důvodem pro popření pořadí pohledávky. Insolvenční správce takový procesní úkon věřitele, musí považovat za vadu přihlášky a je povinen postupovat v souladu s § 188 odst. 2 InsZ. Pakliže věřitel neopraví přes výzvu insolvenčního správce tuto

²⁴⁵ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 544-548. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

vadu přihlášky, může to vést k nepřihlížení a odmítnutí přihlášky, co do práva na přednostní uspokojení pohledávky ze zajištění insolvenčním soudem.^{246 247}

5.5 Popření nevykonatelné a vykonatelné pohledávky

Zákonnou úpravu popření nevykonatelné a vykonatelné pohledávky nalezneme v § 197-199 InsZ, když lze dodat, že se uvedená zákonná ustanovení primárně zabývají lhůtami a důvody v rámci incidenčního sporu. Kromě obecných náležitostí popření jakékoliv pohledávky, je nutné zmínit, že insolvenční správce je povinen obecně vyrozumět o popření nevykonatelné přihlášené pohledávky věřitele, který se buď to vůbec neúčastnil přezkumného jednání, nebo se jej účastnil, ale nebyl insolvenčním soudem řádně poučen. Vyrozumění insolvenčního správce o popření nevykonatelné pohledávky musí obsahovat náležitosti dle § 13 odst. 1 a 2 Vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona. Poučení věřitele musí obsahovat informaci o jeho právu domáhat se určení pravosti, výše či pořadí popřené pohledávky, stejně tak i o osobě, proti níž se žaloba podává a o možných následcích, když věřitel svého práva nevyužije. Judikatura v tomto dovodila, že pouze úplné a řádné vyrozumění může založit věřiteli běh lhůty k podání žaloby.

Ohledně následků pro věřitele týkající se doložení či nedoložení vykonatelnosti odkazují tímto na body 3.12.2 a 4.3.2 této práce. K uvedenému popření vykonatelné pohledávky též sdělují, že na rozdíl od obecnějšího způsobu popření nevykonatelné pohledávky, je u vykonatelné pohledávky insolvenční správce vázán popěrným důvodem, který musí být v souladu s § 199 odst. 2 InsZ. Vázanost popěrného důvodu insolvenčního správce se nám projeví při podání žaloby, v níž insolvenční správce může uplatnit výhradně popěrný důvod uvedený v protokolu o přezkumném jednání nebo v též v seznamu přihlášených pohledávek, který tvoří jeho součást. Jedinou výjimku nám zakládá situace, kdy se v průběhu sporu prokáže, že pohledávka je ve skutečnosti nevykonatelná. Pro

²⁴⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2019, sp. zn. 29 NSČR 63/2018.

²⁴⁷ RICHTER, Ondřej. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení: komentář: § 165-204*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-549-7. s. 214-223. Stejně SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 544-548. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

takový případ může insolvenční správce měnit či doplňovat další skutečnosti. Uvedené popěrné důvody pravosti nebo výše vykonatelné pohledávky, které je insolvenční správce oprávněn úspěšně uplatnit, nesmí být založeny na jiném právním posouzení nebo na dříve uplatněných skutečnostech a dále na tom, zda případné neuplatněné skutečnosti mohou změnit výsledek sporu o pohledávce. Může se jednat například o námitku netvrzeného odstoupení od smlouvy, což judikatura považuje za způsobilý důvod popření pravosti pohledávky.²⁴⁸ Též může insolvenční správce namítnout promlčení pohledávky, ale pouze promlčení exekučního titulu nikoliv promlčení pohledávky v nalézacím řízení²⁴⁹ nebo zánik přihlášené pohledávky před nebo po vydání exekučního titulu.²⁵⁰

²⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2014, sen. zn. 29 ICdo 26/2012.

²⁴⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2016, sen. zn. 29 ICdo 74/2014.

²⁵⁰ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 555-559. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

6. Náhrada nákladů v řízení ve sporu o pravost, výši nebo pořadí

Vzhledem k tomu, že se tato práce zabývá vedle přihlášek pohledávek především osobou insolvenčního správce, respektive jeho postavením a úkoly v insolvenčním řízení, budu se dále zabývat pouze náhradou nákladů v řízení ve sporu o pravost, výši nebo pořadí, ve kterém bude insolvenční správce vystupovat. V předchozích kapitolách byl podrobně popsán a zhodnocen proces přihlašování přihlášek pohledávek a jejich následná cesta v rámci konkursního řízení. Závěrečnou fází, kdy lze ukončit uvedenou cestu přihlášené pohledávky, je okamžik, kdy není taková přihlášená pohledávka sporná, tj. není na přezkumném jednání popřena a v rámci insolvenčního řízení je zjištěna a uspokojována, tj. není nutné o ní vést další nalézací řízení.²⁵¹ Na druhé straně nám zde zůstávají přihlášené pohledávky, které jsou sporné na základě (nejen) popření insolvenčním správcem a o kterých musí na základě žalobního nároku rozhodnout v nalézacím řízení insolvenční soud. To vše především z důvodu, že teprve pravomocným rozhodnutím insolvenčního soudu je v incidenčním sporu uvedená přihlášená pohledávka pro účely insolvenčního řízení buď to zjištěna nebo nikoliv. Uvedeným zjištěním přihlášené pohledávky jsou všechny subjekty insolvenčního řízení vázány a musí být tato pohledávka uspokojována z majetkové podstaty podle pravidel insolvenčního řízení.^{252 253}

V druhém případě, kdy insolvenční soud je povinen rozhodnout o zjištění přihlášené pohledávky v incidenčním sporu, je aktuální otázka náhrady nákladů řízení v takovém sporu. Předně se oproti OSŘ neuplatní v incidenčním sporu dle § 202 InsZ náhrada nákladů řízení proti insolvenčnímu správci, pokud bude ve sporu neúspěšný. Uvedené výjimka stanovená InsZ je zde stanovena z důvodu, aby nebyl insolvenční správce omezován ve svobodě rozhodování při popírání pohledávek s ohledem na možné zatížení majetkové podstaty náklady protistrany. Jedinou výjimkou z výše uvedeného pravidla, je povinnost insolvenčního správce hradit sám náklady ostatním účastníkům v případě, že tyto náklady vznikly jeho

²⁵¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 29 Cdo 716/2012.

²⁵² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2018, sp. zn. 29 NSČR 55/2018.

²⁵³ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 562-564. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

zaviněním nebo náhodou, která se mu přihodila.²⁵⁴ Judikatura k zavinění správce a jeho následné povinnosti hradit náklady řízení je spíše definována negativně. V rámci rozhodování insolvenčních soudů je nezbytné poznamenat, že došly k závěru, že se nejedná o zavinění insolvenčního správce, pokud popřel pohledávku věřitele, jenž neunesl povinnosti tvrzení a důkazní, jakož i to, že není za zavinění insolvenčního správce možno považovat zpětvzetí popření pohledávky. Lze však konstatovat, že zavinění insolvenčního správce se musí týkat otázek výhradně procesních, jež vyplývají z porušení procesních povinností insolvenčního správce, ke kterým je povinen ze zákona, nebo jež mu byly uloženy insolvenčním soudem. Insolvenční judikatura považuje za zaviněné porušení procesní povinnosti insolvenčního správce situaci, kdy insolvenční správce bez rozhodnutí soudu zcela svévolně přezkoumal přihlášenou vykonatelnou pohledávku jako nevykonatelnou a následně vyzval věřitele k podání incidenční žaloby, jež byla následně insolvenčním soudem odmítnuta.²⁵⁵

Též je nutné se zabývat druhou stranou mince a to tím, jak naložit s placením nákladů, které v incidenčním sporu insolvenčnímu správci vznikly, a jak se vypořádat náhradou nákladů, která je přiznána insolvenčnímu správci. Předně bych začal tím, že náhrada nákladů přiznaná insolvenčnímu správci je příjmem majetkové podstaty.²⁵⁶ Stejně logicky a *contrario* můžeme konstatovat, že náklady řízení jsou insolvenčnímu správci hrazeny z majetkové podstaty. Obecně lze poznamenat, že náklady řízení v incidenčních sporech, jež vyvstanou insolvenčnímu správci nebudou soudní poplatky, když je od nich dle § 11 odst. 2 písm. o) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích osvobozen. V praxi lze říci, že největší nákladovou položkou, jež zahrnuje náklady řízení insolvenčního správce v incidenčním sporu, představují náklady na právní zastoupení advokátem. V současnosti považuji za problémovou jistou dvojkolejnost praxe ohledně úhrady nákladů insolvenčního správce z majetkové podstaty spojené s náklady na advokáta. V odborné publikaci je výslovně uvedeno, že na placení nákladů na právní zastoupení se nebude aplikovat § 39 odst. 2 a 3 InsZ, když dle Rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 1.4.2015, sp. zn. 104 VSPH 567/2014 nevykonává insolvenční správce vlastní činnost, ale je účastníkem řízení.

²⁵⁴ § 202 odst. 2 InsZ ve spojení s § 147 odst. 1 OSŘ.

²⁵⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2013, sen. zn. 29 NSČR 25/2011, jakož i Usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 3804/17.

²⁵⁶ § 202 odst. 1 InsZ.

Uvedené prý opravňuje insolvenčního správce zcela bez souhlasu věřitelského výboru i insolvenčního soudu zajistit provedení jinou osobou, když jediným korektivem je, aby byly tyto náklady vynaloženy účelně. O jejich účelnosti rozhoduje insolvenční soud v rámci schvalování konečné zprávy, když má právo jejich náhradu insolvenčnímu správci nepřiznat.²⁵⁷

Druhým přístupem uvedené dvojkolejnosti praktikovanými insolvenčními správci ve vztahu k nákladům řízení insolvenčního správce spočívající v zastoupení advokátem je následující. V rámci předběžné opatrnosti si insolvenční správce zajišťuje předběžný souhlas s náklady na advokáta dle § 39 odst. 2 a 3 InsZ. Poněkud rozporně se však lze dočíst v publikaci SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. str. 564-567, že se ustanovení § 39 odst. 2 a 3 InsZ neaplikují, jelikož se nejedná o běžné činnosti, které je povinen vykonávat sám insolvenční správce, načež na stránkách 110-111 totožné publikace je uvedeno, že se naopak jedná o běžné činnosti insolvenčního správce: „*Typicky (bez ohledu na odborné zaměření insolvenčního správce) půjde o přezkoumání přihlášených pohledávek, za které insolvenčnímu správci náleží samostatná odměna, anebo o vedení určovacích či odpůrcích sporů.*“²⁵⁸

Osobně se přikláním k názoru, že insolvenční správce je povinen si zajistit předběžné schválení nákladů na zastoupení advokátem věřitelským výborem v souladu s § 39 odst. 3 InsZ a následně potřebuje i souhlas insolvenčního soudu a věřitelského výboru s jejich skutečnou úhradou z majetkové podstaty dle § 39 odst. 2 InsZ. Lze říci, že předběžný souhlas věřitelského výboru je často obecný a koncipovat jej například určitým finančním stropem takových nákladů je nepraktické, když nelze předpokládat délku a náročnost takové incidenčního sporu, a tedy rozsahu práce advokáta. Jsem toho názoru, že následný souhlas (věřitelského výboru a insolvenčního soudu) s konečnou úhradou nákladů řízení za právní pomoc advokáta insolvenčnímu správci z majetkové podstaty vkládá oprávnění věřitelskému výboru a insolvenčnímu soudu kontrolu, co do jejich

²⁵⁷ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 564-567. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

²⁵⁸ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 110-111. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

účelnosti. Můj názor si dovolím podpořit judikaturními závěry uvedenými v Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 1. 2019, sp. zn. 3 VSOL 760/2018: „K tomu odvolací soud uvádí, že pokud odvolatel v situaci, kdy shledal za účelné řešit s advokátní kanceláří v rámci konzultací-jak vyplývá z předloženého potvrzení o konzultacích-procesní otázky související se zahajováním incidenčních sporů (problematika soudních poplatků, dodatečných lhůt k jejich úhradě a rovněž souvisejících otázek náhrad nákladů právního zastoupení), z hmotných otázek zejména záležitosti různých navazujících dražebních jednání, vymezení předmětu dražeb a vkladů práv do katastru nemovitostí, a probírat otázky související se zápisem věcí nemovitých a souboru věcí movitých do konkursní/majetkové podstaty, problematiky brání užitků ze zapsaného majetku po dobu incidenčního sporu o vyloučení majetku z podstaty, případně insolvenčního řízení jako takového, řešit otázky důkazního břemene a jeho unesení, apod., jakož i řešit problematiku nájemních vztahů před a po zahájení insolvenčního řízení, vztahu užitků/utrženého nájemného a příslušenství a součástí zpeněženého majetku, možnosti a procesní souvislosti nabytí majetku z podstaty zájemci z okruhu věřitelů společnosti, případně jejich právních nástupců, pak bylo na něm, aby předem požádal zástupce věřitelů o schválení nákladů spojených s využitím těchto právních služeb. Pokud tak neučinil, o čemž není sporu, neboť předem tyto náklady zástupcem věřitelů schváleny nebyly, pak nároky třetích osob vyplývající z tohoto závazku odvolatele spojeného s využitím právních služeb nemohou být k tíži věřitelů uspokojovány z majetkové podstaty, nýbrž je odvolatel, jako správce, nese ze svého.“ Též tímto odkazují, na další odbornou literaturu, kde je uvedeno, že nedostatek předběžného souhlasu insolvenčního soudu a věřitelského výboru v souladu s § 39 odst. 2 InsZ nemá za následek neplatnost zadání, ale jen to, že si takové náklady nese insolvenční správce ze svého, což lze uzavřít toliko, že pokud chce insolvenční správce uhradit náklady právního zastoupení na vrub majetkové podstaty, uvedený souhlas insolvenčního soudu a věřitelského výboru nutně potřebuje. Uvedená odborná publikace též vyslovuje názor, který je z části odlišný od mého, když uvádí, že není nutné mít nejdříve náklady předběžně schválené věřitelským výborem²⁵⁹ a následně pro jejich úhradu na vrub majetkové podstaty mít i souhlas věřitelského výboru a insolvenčního soudu²⁶⁰. Právní názor dle této odborné knihy celý proces zjednodušuje na to, že postačí předchozí souhlas

²⁵⁹ § 39 odst. 3 InsZ.

²⁶⁰ § 39 odst. 2 InsZ.

věřitelského výboru a insolvenčního soudu s takovými náklady na zastoupení advokátem.²⁶¹

²⁶¹ JIRMÁSEK, Tomáš. *Odměna insolvenčního správce: komentář*. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-850-4. s. 119-125.

7. Jiné způsoby uplatňování pohledávek

Jiné způsoby uplatňování pohledávek se vztahují k pohledávkám, jež jsou označovány jako pohledávky za majetkovou podstatou²⁶² a pohledávky postavené jim na roven²⁶³ a též pohledávky uplatňované zajištěnými věřiteli.

7.1 Uplatňování přednostních pohledávek

Uvedené pohledávky jsou uspokojované přednostně, neuplatňují se povinně přihláškou a lze je uspokojit kdykoliv po rozhodnutí o úpadku, když i pro ně platí, že je lze uspokojovat pouze tehdy, pokud se jich věřitel zákonným postupem domáhá. Výjimku z uvedeného pravidla však představují pracovněprávní pohledávky zaměstnanců, které se považují ze zákona za uplatněné ve výši, jež vyplývají z daňové evidence nebo účetnictví dlužníka.²⁶⁴ K tomuto lze doporučit, aby zaměstnanci z pracovněprávními pohledávkami uplatňovali písemně svoje pracovněprávní pohledávky u osoby s dispozičním oprávněním (dlužník nebo insolvenční správce) a nečekali, že jejich výše bude odpovídat ex lege výši vedené v daňové evidenci nebo účetnictví dlužníka. Tento apel je z toho důvodu, že dlužníci často předkládají účetnictví nebo daňovou evidenci, která je často neúplná a nesprávná. V rámci uplatnění pracovně právní pohledávky je věřitel povinen též písemně vyrozumět insolvenčního správce na formuláři dle § 11 InsPod, včetně uvedených příloh, když § 203 odst. 2 InsZ upravuje fikci uplatnění nikoliv vyrozumění. Věřiteli však nebrání, aby pohledávky ve smyslu § 168 a § 169 InsZ uplatnil „klasickou“ přihláškou pohledávky k insolvenčnímu soudu, když je insolvenční soud povinen takovou přihlášku postoupit osobě s dispozičním oprávněním. V případě, že bude taková přednostní pohledávka zařazena na přezkumné jednání a bude popřena k popěrnému úkonu se nepřihlíží. Pro případný spor, zda se jedná o přednostní pohledávku či nikoliv se použije § 203a InsZ.²⁶⁵

²⁶² § 168 InsZ.

²⁶³ § 169 InsZ.

²⁶⁴ § 203 odst. 2 InsZ.

²⁶⁵ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 567-570. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

Na rozdíl od nepřednostních pohledávek, které se uplatňují přihláškou na formuláři dle InsPod, je nutné poznamenat, že pro pohledávky dle § 168 a § 169 InsZ není stanovena výslovná úprava lhůt. V konkursním řízení je posledním okamžikem uplatnění takové přednostní pohledávky lhůta pro podání námitek proti konečné zprávě dle § 304 odst. 2 InsZ, když po právní moci rozhodnutí o schválení konečné zprávy, již není možné takovou přednostní pohledávku věřitele uspokojit.²⁶⁶

7.2 Uplatňování pohledávek zajištěnými věřiteli

Název této kapitoly, jež se týká § 204 InsZ může na první pohled svádět k interpretaci, že je v rámci uvedeného zákonného ustanovení předmětem této normy uplatnění pohledávky zajištěným věřitelem mimo intence InsZ, jež se zabývá přihlašování pohledávek, tj. insolvenční soud již neřeší, zda jde o zajištěné věřitele a zda a v jakém rozsahu zajištěná pohledávka nebo zajištění trvá.²⁶⁷ Uvedené ustanovení § 204 odst. 1 InsZ tedy nijak neřeší přezkum nebo uplatnění pohledávky mimo intence přihlašování pohledávek dle InsZ, ale ustanovuje právo zajištěného věřitele domáhat se u insolvenčního soudu (v rámci jeho dohledací činnosti dle § 11 InsZ) nápravy v případech, kdy insolvenční správce nevyhoví věřiteli ve smyslu uhrazení jeho zajištěné pohledávky z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění. Dále pak následující ustanovení InsZ respektive § 204 odst. 2 InsZ však již vůbec neupravuje výlučné záležitosti zajištěného věřitele, ale naopak věřitelů, jež mají právo podat vylučovací žalobu. Uvedené zákonné ustanovení § 204 odst. 2 InsZ tedy z důvodu nesystematického zařazení může vzbuzovat představu, že například věřitel, jehož pohledávka je zajištěna zajišťovacím převodem vlastnického práva se může domáhat vyloučení předmětu zajištění z majetkové podstaty a uspokojit se z něj mimo poměry insolvenčního řízení, takový závěr je však mylný.²⁶⁸

²⁶⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2016, sp. zn. 29 NSČR 71/2014.

²⁶⁷ § 204 odst. 1 InsZ.

²⁶⁸ SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 573-574. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

8. Závěr

Závěrem lze konstatovat, že cíl stanovený touto diplomovou prací byl beze zbytku splněn. Uvedený cíl byl naplněn z důvodů, že stanovené úkoly této práce, jež představovaly rozbor cesty přihlášené pohledávky uplatněné insolvenčním věřitelem v konkursním řízení, byly realizovány. Přihláška pohledávky i pohledávka samotná byly řádně zhodnoceny, co do způsobu jejich uplatnění, a to nejen v souvislosti s historickým kontextem, ale i dalšími aspekty. Bylo zde pojednáno o formě i náležitostech přihlášky pohledávky a jejích přílohách, když bylo odkázáno i na důsledky nenaplnění dílce insolvenčního zákona. V rámci uceleného přehledu byl náležitě popsán proces přezkumu přihlášených pohledávek v rámci formální i věcné kontroly a s ní zcela neodmyslitelně spojenou část, která rozebírala jednotlivé popěrné úkony v zúženém rozsahu ve vztahu k insolvenčnímu správci. V závěrečné části této diplomové práce je náležitě objasněna náhrada nákladů ve sporu o pravost, výši nebo pořadí přihlášené pohledávky, když se jedná o bod, který je v současné době více než aktuální, neboť se často dotýká rozsahu majetkové podstaty. A konečně 7. část této práce, jež poukazuje na nepopiratelný fakt, že insolvenční zákon neupravuje pouze jediný způsob pro uplatnění pohledávky ve formě přihlášky pohledávky, ale že existuje (pochopitelně s ohledem na druh pohledávky) jiný způsob, jak se domoci uspokojení pohledávky v rámci insolvenčního řízení. Veškeré body této práce vycházely z odborných monografií, soudní judikatury i odborných článků, jež se uvedenou tématikou zabývají.

Resumé

In conclusion, it can be stated that the objective set by this thesis has been fully met. This objective has been fulfilled because the stated objectives of this thesis, which were to analyse the route of the claim filed by the insolvency creditor in the bankruptcy proceedings, have been realised. Both the application for the claim and the claim itself have been properly assessed as to the manner in which they were filed, not only in relation to the historical context but also to other aspects. The form and particulars of the claim application and its annexes were discussed, and reference was made to the consequences of failure to comply with the dictates of the Insolvency Act. A comprehensive overview adequately described the process of review of the claims filed in the context of formal and substantive review and the inherent part which dealt with individual acts of denial in a narrowed scope in relation to the insolvency administrator. In the final part of the thesis, the compensation of costs in a dispute over the authenticity, amount or ranking of a claim is duly explained, as this is a point which is more than topical at the present time, as it often affects the extent of the estate. Finally, Part 7 of this thesis, which points out the undeniable fact that the Insolvency Act does not only provide for a single method of filing a claim in the form of a claim application, but that there are (of course, with regard to the type of claim) other ways of seeking satisfaction of a claim in insolvency proceedings. All the points in this paper have been based on specialist monographs, case law and professional articles dealing with this topic.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

1. HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční zákon: komentář*. 2. vyd. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-555-8.
2. HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční zákon: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-691-3.
3. JIRMÁSEK, Tomáš. *Odměna insolvenčního správce: komentář*. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-850-4.
4. KINCL, Jaromír, Michal SKŘEJPEK a Valentin URFUS. *Římské právo*. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-031-1.
5. KINDL, Milan a Aleš ROZEHNAL. *Občanské právo: souhrnný výklad*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2023. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-930-0.
6. KOZÁK, J., BUDÍN, P., DADAM, A., PACHL, L. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-243-3.
7. KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-578-1.
8. MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011. Praktická právnická příručka. ISBN 978-80-7201-862-8.
9. MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2022. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-907-2.
10. MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční zákon: ve znění zákona č. 64/2017 Sb. s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. aktualizované vydání podle stavu právní úpravy k 1.1.2018. Praha: Leges, 2018. Glosátor. ISBN 978-80-7502-257-8.
11. MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční zákon: komentář*. 4. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-849-8.

12. PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7.
13. RICHTER, Ondřej. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení: komentář: § 165-204*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-549-7.
14. SCHELLE, Karel a Miroslav FRÝDEK. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-073-6.
15. SCHELLEOVÁ, Ilona. *Právní úprava konkursního řízení: (historie a současnost)*. Brno: Masarykova univerzita, 1995. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-210-1090-8.
16. SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-828-3.
17. SVOBODA, Karel. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-788-0.
18. URFUS, Valentin. *Vznik a počátky konkursního práva v Čechách*. Praha: Československá akademie věd, 1960.
19. WEINHOLD, Daniel. *Promlčení a prekluze v soukromém právu*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-576-3.

Odborná literatura z elektronických zdrojů

SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. s. 477-482. In: Beck-online. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>. [paywall]. [cit. 2024-02-21].

Odborné články (tištěné zdroje)

1. ČERNOHLÁVEK, Josef. Odstoupení od smlouvy o dílo ve stavebnictví – 1. část. *Právní rozhledy 19/2021*, s. 662. ISSN 1210-6410.
2. ČERNOHLÁVEK, Josef. Odstoupení od smlouvy o dílo ve stavebnictví – 2. část, *Právní rozhledy 20/2021*, s. 695. ISSN 1210-6410.

3. PAVELKA, Lukáš. Uplatnění práva na uspokojení ze zajištěné jen z části aneb „parcelace“ pohledávky. *Právní rozhledy* 6/2019, s. 216. ISSN 1210-6410.
4. VOJTEK, Petr. Výběr rozhodnutí v oblasti civilněprávní. *Soudní rozhledy* 5/2022, s. 160. ISSN 1211-4405.

Odborné články (elektronické zdroje)

1. HORÁK, M., 2021. Procesní úkony účastníků v insolvenčním řízení. In: *Epravo.cz* [online]. 31. 3. 2021 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/procesni-ukony-ucastniku-v-insolvencnim-rizeni-112812.html>
2. HORÁK, M., 2021. Přihláška pohledávky v insolvenčním řízení – 1.část. In: *Epravo.cz* [online]. 28. 4. 2021 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/prihlaska-pohledavky-v-insolvencnim-rizeni-1cast-112896.html>
3. HORÁK, M., 2021. Postavení věřitelů jako účastníků insolvenčního řízení. Nezajištěný a zajištěný věřitel. In: *Epravo.cz* [online]. 1. 10. 2021 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/postaveni-veritelu-jako-ucastniku-insolvencniho-rizeni-nezajisteny-a-zajisteny-veritel-113574.html>

Právní předpisy

1. Nařízení vlády č. 61/1993 Sb., k provedení zákona o oddělení měny.
2. Německý insolvenční řád (Insolvenzordnung).
3. Vyhláška č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů.
4. Vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona.
5. Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech.
6. Zákon č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád).

7. Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla).
8. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).
9. Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.
10. Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.
11. Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích.
12. Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání.
13. Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů.
14. Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.
15. Zákon č. 60/1993 Sb., o oddělení měny.
16. Zákon č. 64/1931 Sb., kterým se vydávají řády konkursní, vyrovnávací a odpůrčí.
17. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
18. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Další

Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Judikatura

1. Nález Ústavního soudu ze dne 11. 12. 1997, sen. zn. IV. ÚS 295/97.
2. Nález Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2000, sp. zn. III. ÚS 545/99.
3. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2001, sp. zn. 32 Cdo 1726/98.
4. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2001, sen. zn. 29 Cdo 2226/99.
5. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2002, sp. zn. 25 Cdo 643/2000.
6. Nález Ústavního soudu ze dne 25. 6. 2002, Pl. ÚS 36/01.
7. Nález Ústavního soudu č. 403/2002 Sb. ze dne 1. 4. 2003.
8. Nález Ústavního soudu č. 101/2003 Sb. ze dne 4. 4. 2003.
9. Nález Ústavního soudu č. 210/2003 Sb. ze dne 23. 7. 2003.
10. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1934/2001.

11. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. 32 Cdo 2382/2007.
12. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 4. 2008, sp.zn. KSHK 41 INS 128/2008, 1 VSPH 8/2008.
13. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2008, sp. zn. KSBR 38 INS 735/2008, 29 NSČR 4/2008-P11.
14. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. 11. 2008 1 VSOL 150/2008-P6-15, KSOS 28 INS 2717/2008.
15. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. 8. 2009, sen. zn. 3 VSOL 255/2009.
16. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 9. 2009, sp. zn. KSCB 27 INS 1466/2008, 1 VSPH 385/2009-B-63.
17. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2009, sp. zn. MSPH 88 INS 3697/2008, 29 NSČR 18/2009-P5.
18. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 1. 2010, sp. zn. 30 Cdo 134/2008.
19. Nález Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2010, Pl. ÚS 14/10.
20. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2010, sen. zn. 29 NS ČR 2/2010.
21. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2011, sen. zn. 29 NSCR 12/2009.
22. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4704/2010.
23. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 7. 2011, sen. zn. 29 NSČR 21/2009.
24. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, sen. zn. 29 NSČR 32/2011.
25. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2012, sen. zn. 29 NSČR 13/2010.
26. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3667/2010,
27. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2600/2011.
28. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2013, sen. zn. 29 NSČR 25/2011.
29. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2013, sen. zn. 29 NSCR 63/2011.
30. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2014, sp. zn. 29 Cdo 147/2011.
31. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2014, sen. zn. 29 NSČR 8/2012.
32. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014, spis. zn. 29 ICdo 1/2012.
33. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 7. 2014, sen. zn. 29 ICdo 26/2014.
34. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2014, sp. zn. 29 NSČR 82/2012.
35. Usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 08. 2014, II. ÚS 3056/13.
36. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2014, sen. zn. 29 ICdo 26/2012.
37. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 29 Cdo 716/2012.
38. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sen. zn. 29 NSČR 39/2014.
39. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2015, sp. zn. 29 Cdo 3277/2013.

40. Rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 22. října 2015, věc C-264/14 - Skatteverket v. David Hedqvist.
41. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 11. 2015, sen. zn. 29 ICdo 61/2015.
42. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2016, sen. zn. 29 NSČR 7/2014.
43. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2016, sen. zn. 29 ICdo 31/2014.
44. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2016, spis. zn. 29 ICdo 55/2014.
45. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2016, sen. zn. 29 ICdo 74/2014.
46. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2016, sp. zn. 29 NSČR 71/2014.
47. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. 29 NSČR 4/2016.
48. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 1. 2017, sen. zn. 101 VSPH 126/2016.
49. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2017, 32 Cdo 2023/2015.
50. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 5. 2017, sen. zn. 4 VSPH 671/2017.
51. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. 29 NSČR 91/2015.
52. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2017, sen. zn. 29 NSČR 107/2015.
53. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. 10. 2017, spis. zn. 2 VSOL 849/2017.
54. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27.11.2017, č.j. KSPH 64 INS 13501/2017, 2 VSPH 1886/2017-P13-8.
55. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2017, sen. zn. 29 ICdo 79/2015.
56. Usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 3804/17.
57. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2018, sen. zn. 29 ICdo 39/2016.
58. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2018, sen. zn. 29 NSČR 34/2016.
59. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 17. 04. 2018, sen. zn. 14 VSOL 79/2018.
60. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2018, sen. zn. 29 NSČR 150/2016,
61. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 08. 2018, sen. zn. 29 NSČR 191/2016.
62. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2018, sp. zn. 29 ICdo 61/2016.
63. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2018, sp. zn. 20 Cdo 2755/2018.
64. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2018, sp. zn. 29 NSČR 55/2018.
65. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2019, sp. zn. 29 NSČR 41/2017.
66. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2019, sp. zn. 29 NSČR 63/2018.
67. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2020, sen. zn. 29 NSČR 118/2019.
68. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2020, sp. zn. 29 ICdo 21/2018.

69. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2020, sp. zn. 29 ICdo 139/2018.
70. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2020, sen. zn. 29 NSČR 35/2019
71. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2021, sp. zn. 29 ICdo 38/2019.
72. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. 29 NSČR 25/2019.
73. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2021, sp. zn. 29 NSČR 63/2020.
74. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2022, sp. zn. 29 ICdo 34/2021.
75. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2022, sen. zn. 29 ICdo 142/2021.
76. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 1. 2023. sen. zn. 2 VSOL
8/2023.
77. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2023, sp. zn. 23 Cdo 2440/2022.
78. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2023, sen. zn. 29 NSČR 138/2022.